

Programmabegroting 2020 – 2023

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Deel A: Algemene beschouwingen	4
1. Inleiding	4
2. Financiën.....	6
Deel B: Programma's	15
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	16
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	23
3. Sociaal domein	29
4. Cultuur, economie en milieu.....	41
5. Onderwijs en sport	50
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	53
7. Algemene inkomsten.....	57
Deel C: Paragrafen	60
Paragraaf 1 Lokale heffingen	61
Paragraaf 2 Verbonden partijen	71
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	84
Paragraaf 4 Bedrijfsvoering	95
Paragraaf 5 Gebiedsgericht werken	100
Paragraaf 6 Financiering.....	101
Paragraaf 7 Kapitaalgoederen	105
Paragraaf 8 Grondbeleid	110
Deel D: Bijlagen.....	116
Bijlage 1 Financiële begroting.....	117
Bijlage 2 Investeringsplanning	118
Bijlage 3 Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen	122
Bijlage 4 Incidentele lasten en baten	132
Bijlage 5 EMU-saldo	134
Bijlage 6 Balans	135
Bijlage 7 Bijdrage gemeente Oudewater	137

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit vier delen: algemene beschouwingen, programma's, paragrafen en bijlagen.

In de *algemene beschouwingen* geven we onze overkoepelende visie op de begroting. In het onderdeel financiën van de beschouwing gaan we vooral in op het dekkingsplan, zoals dat is uitgewerkt naar aanleiding van het juni-overleg.

In de *programma's* staat centraal wat het bestuur – op hoofdlijnen – wil bereiken (effecten), hoe dit concreet vorm krijgt (resultaten) en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn (lasten en baten). De raad stelt het totale bedrag per programma vast. De raad heeft gekozen voor een indeling in zeven programma's. Programma 7, Algemene inkomsten, heeft naar zijn aard een iets andere opzet dan de andere programma's.

De opzet van de programma's is iets anders dan in de vorige begroting. Doel van de verandering is om meer focus aan te brengen, meer inzicht te geven in de prestaties en de bijbehorende indicatoren, en de financiële gevolgen inzichtelijker te maken. De iets vernieuwde opzet is onder andere met de Auditcommissie op hoofdlijnen besproken.

In deze begroting 2020-2023 herhalen we de eerder uitgesproken ambities aan het begin van elk programma (in verkorte vorm). Vervolgens worden de actuele maatschappelijke opgaven beschreven, en uitgewerkt in concrete resultaten. Door de resultaten te boeken, realiseren we de opgaven om daarmee de ambities waar te maken. Ook worden de beleidsindicatoren behorende bij het programma benoemd.

De tekstuele opzet van elk programma is daarmee als volgt:

1. Ambities
2. Opgave: korte beschrijving van de opgave en wat we ermee willen bereiken
3. Maatschappelijk effect: concretisering van maatschappelijke opgave
4. Resultaat: waaruit blijkt dat het effect wordt gerealiseerd
5. Inspanningen: wat gaan wij in 2020 doen om het resultaat te bereiken

Zoals gebruikelijk wordt elk programma afgesloten met een financieel gedeelte: een overzicht van baten en lasten per programma, en van de verschillen tussen de vastgestelde begroting 2019 en de begroting 2020.

Hiermee ontstaat een completer maar tegelijk ook een compacter beeld over wat binnen het programma wordt opgepakt, wat de prestaties zijn en welke financiële gevolgen dit heeft.

Een *paragraaf* is een dwarsdoorsnede van de begroting. Doel van de paragrafen is om onderwerpen te bundelen die verspreid in de begroting staan maar bijvoorbeeld wel een groot financieel belang dienen.

De *bijlagen* geven een verdiepend inzicht in de gemaakte keuzes.

Deel A: Algemene beschouwingen

1. Inleiding

De Programmabegroting 2020-2023 is de financiële onderlegger, waarop wij onze plannen voor het komend jaar baseren. Deze plannen zijn onverminderd gebaseerd op de waarden en ambities uit het coalitieakkoord 'Duurzaam en daadkrachtig midden in de samenleving'.

Betrouwbaar, dienstbaar en open zijn de waarden die we samen delen. Zo treden wij onze inwoners en onze gemeenteraad tegemoet, terwijl we al samenwerkend onze ambities verwezenlijken:

- Zorg, op maat en dichtbij in de buurt georganiseerd
- Inzet op versnelde woningbouw
- Duurzaam en een energie neutraal Woerden
- Goede bereikbaarheid en een soepele doorstroming van het verkeer
- Genoeg werkgelegenheid met aandacht voor maakindustrie en Woerden Techniekstad
- Aanpak grote issues door regionale samenwerking

Woerden is geen eiland. Bij de realisatie van onze plannen hebben we te maken met ontwikkelingen om ons heen. Zaken waar we geen invloed op hebben. Zo heeft heel Nederland te maken met de gevolgen van het stikstofbesluit, waardoor bouwplannen dreigen te vertragen. Wat hiervan de concrete gevolgen zijn, is nu nog niet duidelijk. De sleutel voor de oplossing ligt vooralsnog bij het Rijk.

Ook hebben we te maken met ontwikkelingen in het Sociaal Domein die in financieel opzicht negatief uitpakken. Vrijwel alle gemeenten melden inmiddels grote tekorten. De vraag naar hulp, zorg en ondersteuning stijgt en de bijbehorende kosten overschrijden het beschikbare budget. Eerder genomen beheersmaatregelen hebben nog niet het gewenste effect. Dit leidde ertoe dat wij na het zomerreces maatregelen moesten treffen om tot een reëel sluitende meerjarenbegroting te komen.

Als uitwerking hiervan treft u onder het onderdeel financiën/financiële beschouwingen een dekkingsplan aan. Een dekkingsplan dat de lasten niet vooruitschuift, en transparant laat zien hoe de zaken ervoor staan. Omdat wij niet meer willen uitgeven dan wij hebben, temporiseren wij onze ambities en wordt er bezuinigd. Dat wil dus niet zeggen dat wij de ambities laten varen, integendeel, maar vanwege onze financiële principes worden deze over een langere tijd gespreid.

Als gevolg van de onvoorziene ontwikkelingen betreffende de kosten voor zorg is het noodzakelijk geworden om een strategische heroriëntatie op ambities en mogelijkheden voor bijsturing uit te voeren. Doel is te komen tot een begroting 2021-2024 die aansluit bij 'de gemeente die wij willen zijn' en waarvan de financiële huishouding in voldoende mate bestand is tegen externe en onvoorziene schokken, bijvoorbeeld door weer een budget voor actuele ontwikkelingen te creëren. Om dit te realiseren is het nodig om voor ongeveer 4 miljoen euro aan ombuigingen te realiseren. Deze omvangrijke ombuiging realiseren op basis van weloverwogen en onderbouwde keuzes vraagt om een intensief traject dat tijd en inzet vraagt van de gehele organisatie en dat niet kan wachten tot het voorjaar 2020. Het college wil hier in het najaar 2019 al mee beginnen en dit afronden februari 2020. Er wordt gestart met bestuurlijke en ambtelijke sessie om de onderwerpen/thema's te identificeren die kansrijk zijn om mee te nemen in de strategische heroriëntatie en verder uit te diepen.

Om tot een selectie van thema's te komen zal in deze bestuurlijke en ambtelijke sessies de vraag centraal staan 'welke gemeente willen we zijn?'. Bijvoorbeeld:

- Ondernemend of minder ondernemend;
- Sociaal of iets minder sociaal;
- Toeristisch of iets minder toeristisch;
- Groen en duurzaam of iets minder groen en duurzaam;
- Goede fysieke infrastructuur of een minder goede fysieke infrastructuur;
- Etc.

Dit zijn slechts voorbeelden van mogelijke strategische heroriëntatie kansen. Mogelijk leidt dit tot moeilijke keuzes. Ook wordt bekeken op welke wijze de inkomsten vergroot kunnen worden.

Aangezien de organisatie al een bezuiniging op de apparaatskosten van 1.5 miljoen euro aan het uitwerken is zal dit geen onderdeel zijn van de ombuigingsoperatie. Tevens zal in het najaar meer inzicht zijn in de uitgaven voor zorg.

De raad wordt in het najaar 2019 via een RIB geïnformeerd over de thema's die nader worden uitgewerkt in de vorm van beleidsmatige businesscases met als resultaat een ombuiging van 4 miljoen euro structureel. De uitkomst van deze beleidsmatige business cases wordt in februari 2020 aan de raad voorgelegd en vormt de basis voor de Voorjaarsrapportage/Kadernota ten behoeve van de begroting 2021-2024.

2. Financiën

2. Financiën/financiële beschouwingen

Het hieronder opgenomen dekkingsplan leidt tot een sluitende meerjarenbegroting. Dit dekkingsplan is uiteraard nog niet verwerkt in de financiële tabellen onder de programma's.

Na besluitvorming door de raad zal het dekkingsplan door middel van een administratieve begrotingswijziging in de begroting worden verwerkt.

Financiële positie 2020-2023/dekkingsplan

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Primaire begroting	-1.940.365	-2.309.371	-2.193.167	-602.537
Algemene uitkering indicatoren (info ministerie eind aug)	297.702	300.536	291.888	294.963
Ontwikkelingen Sociaal Domein	-1.491.539	-1.686.539	-1.491.539	-1.231.539
Inzet deel voormalige reserve SD	1.491.539	0	0	0
Voorlopige dekking uit AR (bij strategische heroriëntatie terug te verdienen)	0	1.250.000	700.000	0
Onvermijdbare uitgaven	-544.686	-496.036	-394.340	-392.797
Een jaar opschuiven van investeringen	50.000	250.000	300.000	325.000
Geen inflatie correctie toepassing	250.000	250.000	250.000	250.000
Geen toevoeging reserve grote infrastructurele werken	750.000	1.000.000	1.000.000	0
Inzet buffer reservering onvoorziene en nieuwe ontwikkelingen	250.000	500.000	500.000	500.000
Overige bezuinigingen	915.390	990.390	1.075.390	1.090.390
Generaal saldo na alle dekkingen en maatregelen	28.041	48.980	38.232	233.480

Toelichting:

Primaire begroting

Het saldo van de primaire begroting vormt de basis. Dit is begroting 2019-2022 als vertrekpunt, waarbij vervolgens rekening wordt gehouden met loon- en prijsstijgingen, begrotingen van Gemeenschappelijke Regelingen en overige technische mutaties.

Algemene uitkering indicatoren

Eind augustus is van het ministerie een opgave ontvangen waarin een aantal indicatoren (onderdeel van de technische berekening van de Algemene Uitkering) definitief zijn vastgesteld.

Ontwikkelingen sociaal domein

Bij de voorjaarsrapportage 2019 is de raad geïnformeerd over het voornemen een analyse van het Sociaal Domein op te stellen waarbij met name de beoogde resultaten uit de Taskforce worden gemonitord en geüpdatet. Op basis van deze recent opgestelde analyse stelt het college de prognose voor het Sociaal Domein (programma 3) bij. De prognose voor het Sociaal Domein leidt tot een nadelig verschil ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. De raad is hieromtrent door middel van een raadsinformatiebrief (19R.00687 van 13 september 2019) op de hoogte gesteld en wordt in een extra themasessie financiën Sociaal Domein (8 oktober 2019) geïnformeerd.

Belangrijkste oorzaken:

Autonome ontwikkelingen Sociaal Domein Wmo en Jeugd

De gemeente Woerden heeft, net als diverse andere gemeenten in Nederland, te maken met een toename van de vraag. Dat is een autonome ontwikkeling. Door trends en ontwikkelingen zoals o.a. de vergrijzing, langer thuis wonen en het abonnementstarief voor de Wmo, nemen aantallen en kosten toe. Dit geldt zowel voor geïndiceerde Wmo- en Jeugdvoorzieningen, als voor voorliggende en preventieve voorzieningen zoals maatschappelijk werk, welzijn en vrijwilligerswerk.

Bijstelling verwachte lagere lasten inkomensregelingen Werk en Inkomen

Het college heeft vorig jaar geconstateerd dat de laatste jaarrekeningen voordelen laten zien op de uitgaven voor de inkomensregelingen (vooral BUIG). In de begroting 2019-2022 is rekening gehouden met een progressie van dit voordeel naar volgende jaren. Deze verwachting was gebaseerd op de realisatiecijfers van de uitvoerder van de afgelopen vijf jaar. Bij het opstellen van de begroting 2020-2022 hebben wij de actuele realisatiecijfers en verwachte inkomsten opnieuw bekeken. Op basis hiervan hebben wij de raming in de begroting bijgesteld.

Niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregelen Sociaal Domein (Taskforce)

In het Sociaal Domein lopen diverse bezuinigingsopdrachten. Een groot deel van deze maatregelen is geïmplementeerd en gerealiseerd. College en raad hebben de lijn ingezet om inwoners beter te begeleiden, beter aan te sluiten op de leefwereld van inwoners en optimaal in te zetten op de verschuiving van de 2^e naar de 1^e en 0^e lijn. Op deze beleidslijn zijn de taskforce maatregelen gebaseerd. In de voorjaarsnota is aangekondigd dat wij de beoogde resultaten uit de taskforce gaan monitoren en updaten. Deze analyse is recent uitgevoerd. Op basis daarvan constateren wij dat een aantal maatregelen vertraging oplopen, of (voorlopig) minder geld opleveren dan verwacht. Het gaat hierbij om (zie voor uitgebreidere informatie de raadsinformatiebrief):

- a. De verschuiving van de 2e naar de 1e en 0e lijn is ingezet maar heeft nog niet het volledige gewenste financiële effect.
- b. De implementatie van casemanagement is vertraagd.
- c. De Praktijkondersteuner huisartsen wordt bij minder huisartsen ingezet dan gepland.
- d. Het regionaal inkopen van Jeugd- en Wmo-voorzieningen is met een jaar uitgesteld.
- e. De inzet van onderwijszorgarrangementen is succesvol maar levert nog niet het gehele geprognoseerde financiële voordeel op.

Het college heeft de inhoudelijke lijn ingezet om inwoners meer en beter te begeleiden, beter aan te sluiten op de leefwereld van inwoners en optimaal in te zetten op de verschuiving van de 2^e naar de 1^e en 0^e lijn. Dit doen wij samen met een aantal strategische maatschappelijke partners. Het college staat achter deze lijn, en ziet hiervan de eerste positieve inhoudelijke resultaten. Wij houden vast aan de ingezette beleidskoers en kiezen daarom nu niet voor aanvullende financiële maatregelen op basis van het minscenario dat uitgaat van het slechts uitvoeren van de wettelijk verplichte taken op grond van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Het minscenario (bezuinigingen 0-de lijn) staat haaks op de ingezette koers op basis van de recent vastgestelde Maatschappelijke Agenda (MAG). Daarnaast schatten wij de financiële risico's als gevolg van dit scenario op de langere termijn hoog in. Een aantal ontwikkelingen die leiden tot deze tegenvallende prognose zijn voor de langere termijn nog onzeker en moeten nog verder geanalyseerd en geduid worden. Dit zal worden meegenomen bij de 'strategische heroriëntatie' (zie hierboven).

De voormalige reserve Sociaal Domein is dit jaar overgeheveld naar de Algemene Reserve. Deze was met name bedoeld voor het opvangen van de risico's binnen het Sociaal Domein. Daarom vinden wij het verantwoord om bovengenoemde ontwikkelingen derhalve uit deze voormalige reserve/Algemene Reserve te dekken. Het is onze inzet om deze onttrekkingen bij de 'Strategische heroriëntatie' in 2021-2022 terug te verdienen.

In het bedrag ad € 1.491.539 heeft het college een business case verwerkt ad € 284.000 oplopend naar € 324.000. Het gaat hierbij om het uitbreiden van het aantal praktijkondersteuners bij huisartsen (JGGZ+) en het inzetten van sociale netwerken. Daarnaast passen we het informeel PGB aan en gaan we trapliften inkopen.

Onvermijdbare uitgaven

Bij de Voorjaarsrapportage hebben wij een overzicht gepresenteerd van de onvermijdbare uitgaven. In het amendement 'richting voor sluitend maken begroting 2020-2023' is bepaald dat de geïnventariseerde onvermijdbare uitgaven meegewogen moeten worden in het proces om de begroting 2020-2023 sluitend te maken. Wij hebben hieraan door middel van het dekkingsplan uitvoering gegeven en hebben daarnaast nog eens kritisch gekeken of onderdelen uit het overzicht zoals opgenomen in de Voorjaarsrapportage binnen de programma's gedekt konden worden. Hieronder is een overzicht opgenomen van de posten die als onvermijdbaar resteren.

Onvermijdbare uitgaven	2020	2021	2022	2023
P&O op orde (toename reiskosten woonwerkverkeer en dienstreizen)	150.000	150.000	150.000	150.000
Uitvoering OZB (toename kosten bezwaren)	83.000	83.000	83.000	83.000
Verhoging OZB (dekking verhoging uitvoeringskosten)	-83.000	-83.000	-83.000	-83.000
Vervanging strooimaterieel (aanpassing raming)	0	0	48.670	47.493
Herstel brandveiligheid sporthal Snellerpoort	0	21.350	20.984	20.618
Lagere opbrengst vastgoed. Structurele opbrengst is niet realistisch	104.686	104.686	104.686	104.686
Toezicht en beheer strand Cattenbroek	30.000	0	0	0
Kosten ivm toename aanvragen jeugd obv Jeugdwet	70.000	70.000	70.000	70.000
Toename aanvragen WMO	120.000	120.000	0	0
Extra formatie tbv POH jeugd GGZ	60.000	30.000	0	0
75 jaar 4/5 mei viering (toegevoegd)	10.000	0	0	0
Totaal onvermijdbare uitgaven	544.686	496.036	394.340	392.797

Toelichtingen:

P&O op orde

Dit betreft het aanpassen van de ramingen voor reiskosten woon-werkverkeer in het kader van het realistisch begroten.

Uitvoering OZB

Voor de uitvoering van de OZB moeten de ramingen worden aangepast in verband met hogere taxatiekosten en toenemende kosten van de 'No Cure No Pay' bedrijven. De hogere uitvoeringskosten worden gedekt door het aanpassen van de OZB tarieven. Bij het opleggen van de volgende aanslagen zullen wij dit onder de aandacht brengen.

Vervanging strooimaterieel

Woerden heeft voor de uitvoering van gladheidsbestrijding schuif-/strooicombinaties die aan vervanging toe zijn. In 2018 heeft al het materieel een revisiebeurt gekregen om de vervanging nog uit te kunnen stellen. Op dit moment is het materieel nog functioneel, maar zijn de onderhoudskosten om het in bedrijf te houden hoger doordat het verouderd is.

Herstel brandveiligheid Snellerpoort

Bij een verbouwing van het Minkema College in de zomer van 2018 is naar voren gekomen dat de brandwerende aansluiting van wand met dak niet voldoet aan de eisen. De detaillering is anders uitgevoerd dan in de bouwvergunning en uitvoeringstekeningen uit 2002. Eind 2018 is bij nader onderzoek gebleken dat ook de hoofdconstructie niet voldoen aan de brandweereisen. Door het Minkema College is destijds de school met sporthal Snellerpoort gerealiseerd. Uit onderzoek bij de sporthal is gebleken dat hier sprake is van dezelfde gebreken. Er is geen sprake van een acuut risico. De VRU heeft aangegeven dat de sporthal gebruikt mag blijven worden. Maatregelen moeten echter wel binnen afzienbare tijd ingepland en gerealiseerd worden.

Lagere opbrengst vastgoed

De afgelopen jaren is de vastgoedportefeuille van de gemeente Woerden afgenomen door de verkoop van verschillende objecten, hierbij kan gedacht worden aan de Carrosserieweg 1, Barwoutswaarder en de Rubensstraat. De verkoopdoelstelling is in 2012 concreet vertaald in een te behalen opbrengst van € 9,35 miljoen. De verkoop van gemeentepanden bleek minder makkelijk te zijn en tot veel discussies te leiden. De doelstelling is daarna vertaald naar € 100.000 structurele inkomsten per jaar. In september 2018 is er een RIB (18R.00532) verzonden over het Meerjaren Perspectief Woerdens Vastgoed. In MPWV is een longlist opgenomen, deze bestaat uit 35 objecten. Op de Longlist worden verhuurde stukken grond vermeld. Deze stukken grond worden voornamelijk verhuurd aan verenigingen. De kans dat een vereniging het stuk grond koopt, is klein aangezien veel verenigingen zullen zeggen dat zij niet de financiële middelen hebben. In de RIB is dit, onder de kop 'Financiën' al aangekondigd. De inkomsten zijn in het verleden al fors binnen gehaald door de verkoop van de verschillende objecten. Door het afslanken van de portefeuille is het niet meer mogelijk ieder jaar een bedrag ad € 100.000 te realiseren.

Toezicht en beheer strand Cattenbroek

De ontwikkeling van het recreatie-eiland laat nog op zich wachten. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het beheer en exploitatie van het gebied totdat het gebied wordt overgedragen aan het recreatieschap Stichtse Groenlanden. Daar er nog een bestemmingsplanprocedure doorlopen wordt zal naar verwachting de gemeente in 2020 nog het beheer en exploitatie moeten doen. Daarna zal het recreatieschap en ondernemer dit gaan doen. Het strand zal moeten voldoen aan de zwemwaterrichtlijn waarbij het uitgangspunt is om een veilige strandzone aan te bieden. Zonder investering kan het strand niet open. Wel hebben wij nogmaals kritisch naar de uitgaaf gekeken en denken dit tot het vermelde bedrag te kunnen beperken.

Toename aanvragen jeugd op basis van de Jeugdwet

De wachtlijsten bij jeugd nemen toe, doordat het aantal vragen en de complexiteit van de vragen toenemen. Dit is een landelijke trend. Bovendien verwachten wij dat de nieuwe werkwijze (implementatie casemanagement) zorgt voor een toename van het aantal ondersteuningsvragen die eerder bijvoorbeeld via de huisarts werden opgepakt. Daarnaast komt er meer verscheidenheid in het werk dat erbij komt. Hiervoor is extra capaciteit nodig, boven op de extra capaciteit die al is geraamd in het implementatieplan casemanagement. Door toename van de vraag zien wij de wachttijd op de aanvragen jeugd oplopen. Met de extra capaciteit willen we de wachtlijst wegwerken, iets waar de inwoner direct het effect van ondervindt. Daarbij kost de wachtlijst ook veel geld. Wanneer je direct de meest effectieve hulp kunt inzetten, is dit niet alleen fijner voor de inwoner maar is er in veel gevallen ook minder inzet nodig.

Toename aanvragen Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Vanaf 1 januari heeft het Rijk het abonnementstarief ingevoerd voor de WMO. De eigen bijdrage bedraagt nu € 17,50 ongeacht de hoogte van het inkomen en ongeacht de hoeveelheid zorg. Voor inwoners met een hoger inkomen is de eigen bijdrage daarmee (veel) lager dan voorheen. Dit zorgt naar verwachting voor een stijging van het aantal zorgvragen en zorgkosten. De extra zorgkosten waren al opgenomen in de risicoparagraaf. Er is echter nog geen rekening gehouden met de extra inzet van consulenten WMO-V door de toename van de vraag. Naast de toename van de aanvragen i.v.m. de invoering van het abonnementstarief, zie we de ook een toename door maatschappelijke/demografische ontwikkelingen zoals: vergrijzing, inwoners die langer thuis wonen en toename GGZ-problematiek en gemeentelijke taken hierin.

Extra formatie POH Jeugd

Met betrekking tot Jeugd is extra inzet nodig voor de praktijkondersteuner huisarts. Het succes van de eerste pilots vraagt om uitbreiding.

75 jaar 4/5-meiviering

Dit beperkte bedrag is toegevoegd in verband met het organiseren van activiteiten vanwege het feit dat het in 2020 75 jaar geleden is dat Nederland bevrijd is.

Een jaar opschuiven van investeringen

In de gemeenteraad is eerder gevraagd om kritisch te kijken naar de temporisering van de investeringen. Wij hebben op basis van de investeringen die bij het voorjaarsoverleg zijn geïnventariseerd, bekeken of hier een besparing te bereiken is door deze – indien deze nog niet in voorbereiding zijn genomen – met één jaar op te schuiven. Dit heeft tevens een positief effect op de schuldquote. Bij het onderdeel schuldquote wordt hier verder op ingegaan.

Geen inflatiecorrectie toepassen

Een minder ‘comfortabele’ maatregel is dat de exploitatiebudgetten – in tegenstelling tot een eerder voornemen – in principe niet worden verhoogd als gevolg van inflatie. Dat betekent voor de organisatie dat zij ‘scherp aan de wind zal moeten zeilen’ om binnen de budgetten te blijven. Er is een beperkte ‘stroppenpot’ voor gevallen waarin dit toch nodig is (contracten, afspraken, subsidieverstrekking).

Geen toevoeging reserve grote infrastructurele werken

De toevoeging aan de reserve grote infrastructurele werken wordt vooralsnog afgeraamd. De reservering had te maken met ambities op het gebied van infrastructurele werken. Deze ambities moeten vooralsnog ‘in de koelkast’ worden gezet, dan wel zullen andere bronnen van inkomsten moeten worden gevonden. Bij de genoemde ‘strategische heroriëntatie’ zal dit onderwerp uiteraard worden geagendeerd.

Inzet buffer reservering onvoorziene en nieuwe ontwikkelingen

Deze buffer is bedoeld om de financiële gevolgen van onvoorzienbare en nieuwe ontwikkelingen het hoofd te bieden. Dat doet zich nu voor en daarom ramen wij deze post nu af. Voor 2020 rest nog een beperkt budget.

Overige bezuinigingen

Hieronder worden de bezuinigingen vermeld die onderdeel uitmaken van het dekkingsplan. Per post wordt vervolgens een korte toelichting gegeven.

Bezuinigingen (en heroverweging ambities) 2020-2023				
Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Veiligheid (beperking BOA's van 4 naar 3)	50.000	50.000	50.000	50.000
Economie (minder onderzoek naar locaties en snelheid besluitvorming)	50.000	50.000	50.000	50.000
Nieuw generatiebudget	25.000	25.000	25.000	25.000
Aanpassing (stelpost) actieprogramma Woningbouw	150.000	25.000	25.000	25.000
Kostendekkend maken lasten hondenbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Opheffen IBOR reserve	265.000	0	0	0
Kostendekkend maken leges inritvergunningen	15.000	15.000	15.000	15.000
Strategienota Verkeersvisie	0	300.000	300.000	300.000
Permanent uitzetten van de goot Rijnstraat	15.390	15.390	15.390	15.390
Groenfonds inzetten voor dekking 1e jaar herplant bomen	65.000	65.000	65.000	65.000
Park Bredius aanwijzen als Landgoed onder de Natuurschoonwet	0	50.000	50.000	50.000
Anders organiseren schoonhouden lichtmasten (gevel tot gevel)	30.000	30.000	30.000	30.000
Budget ondermijning	25.000	25.000	25.000	25.000
Luchtfoto's in plaats van jaarlijks eens in de twee jaar laten maken	0	15.000	0	15.000
Klimaat, bodemdaling, energietransitie, circulaire economie	200.000	300.000	400.000	400.000
Totaal bezuinigingen (en heroverweging ambities) 2020-2023	915.390	990.390	1.075.390	1.090.390

Veiligheid

Wij zullen het aantal BOA's terugbrengen van vier naar drie. Dit zal uiteraard leiden tot het minder inzetten van BOA's.

Economie

Het programma Herstructurering Schuifruimte zal door deze heroverweging een derde van de ambtelijke en externe capaciteit verliezen. Mogelijk leidt dit tot minder onderzoek naar locaties en naar verwachting minder snelheid qua besluitvorming.

Nieuw generatiebudget

In de begroting 2019-2022 was hiervoor in 2022 € 100.000 extra beschikbaar gesteld, oplopend tot € 179.450 in 2023 voor eventuele opvang van activiteiten onder VVE/OAB (Voor- en Voegschoolse Educatie/Voortzetting Onderwijs Achterstanden Beleid) maatschappelijke stages en overige activiteiten in het onderwijs. Deze budgetverhogingen worden enigszins bijgesteld.

Aanpassing (stelpost) actieprogramma woningbouw

De activiteiten uit het actieprogramma, die de gemeente geld kosten, worden tijdelijk beperkt. Het restant zal worden ingezet voor het initiëren van onderzoek naar nieuwbouwlocaties, waaronder die voor bijzondere woon(zorg)concepten. Wel gaan wij onverminderd door op de strakke sturing op de woningbouwprojecten.

Kostendekkend maken lasten hondenbeleid

In het verleden is besloten dat baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Op basis daarvan is de hondenbelasting gehalveerd. De laatste jaren is flink geïnvesteerd in hondenbeleid en zijn de kosten toegenomen. Dit is nog niet verwerkt in de paragraaf lokale heffingen. De opbrengst – en de tarieven – zullen derhalve worden aangepast.

Opheffen IBOR-reserve

Deze reserve kan worden opgeheven. Dit bedrag valt vrij als baat in de begroting.

Kostendekkend maken leges inritvergunningen

De leges zijn niet kostendekkend en zullen derhalve worden aangepast met als uitgangspunt kostendekkend zijn van leges.

Strategienota Verkeersvisie

Vanaf 2020 heeft college € 400.000 gereserveerd om Strategienota Verkeersvisie verder uit te werken. Deze ambities worden vooralsnog getemporeerd en de acties hierop aangepast. Bij de 'strategische heroriëntatie' zal deze ambitie worden heroverwogen.

Permanent uitzetten van de goot in de Rijnstraat

De goot in de Rijnstraat kent jaarlijks hoge exploitatiekosten. Door het permanent uitzetten wordt € 15.000 bespaard.

Inzetten Groenfonds voor dekking van de 1^e jaar herplant

Door het Groenfonds in te zetten voor investeringen kunnen deze worden verlaagd en nemen de kapitaallasten ook af.

Park Bredius aanwijzen als Landgoed onder de Natuurschoonwet

Door Park Bredius een formele Landgoedstatus te laten verkrijgen heeft het recht op bijdragen voor onderhoud vanuit het Rijk. Daarmee kan de lokale bijdrage structureel omlaag.

Anders organiseren schoonhouden lichtmasten (gevel tot gevel)

Door het anders organiseren van het schoonhouden van lichtmasten ('gevel tot gevel') kan worden bespaard op de jaarlijkse kosten.

Budget ondermijning

Bij de begroting 2019-2022 was het budget voor ondermijning voor 2019 opgehoogd met € 50.000, voor 2020 en verder was € 25.000 begroot. Als dit voor 2020 e.v. wordt gekort met 25.000, is er geen budget voor ondermijning meer. Dit zal betekenen dat het budget voor bestuurlijke handhaving in relatie tot ondermijning dat tot nu toe volledig door externe professionals (FermAdvies) werd gedaan, er niet meer is. Hierin zal een bestuurlijke keuze moeten worden gemaakt: of dergelijke zaken in een samenwerking tussen VTH en OOV worden opgepakt (minder expertise/risico rechtszaken verliezen), of externe ondersteuning wordt ingezet wanneer nodig hetgeen een overschrijding zal opleveren. Daarnaast zal minder geïnvesteerd kunnen worden in het vergroten van vakinhoudelijke kennis op dit gebied. Geen/minder investeringen in het vergroten van bewustzijn van collega's, waardoor minder signalen. De informatiepositie van de gemeente en het oprichten van datapakhuis wordt bemoeilijkt. Wat overblijft is de inzet van 1,5 fte vanuit team JZ&V/OOV, andere teams hebben weinig/geen capaciteit voor Ondermijning.

Luchtfoto's eenmaal per twee jaar

In plaats van elk jaar zullen wij de luchtfoto's eenmaal per twee jaar laten maken. Vanwege lopende afspraken kan dit vanaf 2021 worden geëffectueerd. Hierdoor is wat minder actuele informatie beschikbaar voor de uitvoering van BAG en WOZ en handhaving..

Klimaat, bodemdaling, energietransitie, circulaire economie

Voor dit onderdeel was in de begroting 2019-2022 een bedrag geraamd van € 1.200.000 in 2020, oplopend naar € 1.400.000 in 2022 en verder. Met het naar beneden bijstellen worden niet de ambities zelf bijgesteld, maar wel het tempo waarin deze worden uitgevoerd.

In 2020 gaat geen extra inzet meer naar Schilderskwartier. Bewustwording en het bieden van handelingsperspectief loopt gelijk op met andere wijken. We gaan minder doen aan energiebesparing bij bedrijven, waardoor minder inzicht ontstaat in de mogelijkheden voor energiebesparing bij bedrijven en op bedrijventerreinen. Eventuele kosten met betrekking tot de mogelijke gaswinning bij Papekopveld zijn niet opgenomen omdat onzeker is in welk jaar dit gaat plaatsvinden.

Schuldquote

In paragraaf 3, weerstandsvermogen en risicobeheersing, wordt ingegaan op de ontwikkeling van de schuldquote. In de begroting 2019-2022 stijgt de schuldquote naar 153% in 2022. De huidige berekeningen geven aan dat de schuldquote verder oploopt. Dit wordt met name veroorzaakt door de investeringen uit de door in de raad behandelde Voorjaarsrapportage, die deels voortkomen uit hersteloperaties vanuit het verleden. Hoewel de schuldquote moet worden gezien in samenhang met andere kengetallen vinden wij de ontwikkelingen dusdanig dat wij voor wat betreft de investeringen – die nog niet in gang zijn gezet - een tijdelijke pauze instellen, uitgezonderd voor de investeringen voor verhardingen ad € 4.650.000, voor renovatie verhardingen ad € 1.550.000 en oevers en beschoeiingen ad € 624.000 in totaal € 6.824.000.

Later dit jaar komen wij naar de Auditcommissie en raad met een notitie met betrekking tot de schuldquote op langere termijn met hierin (zodanig) maatregelen om de stijgende lijn in de toekomst om te buigen naar de signaalwaarde. De kapitaallasten worden wél budgettair opgenomen. Behoudens voor de € 6.824.000 wordt nog geen autorisatie gevraagd voor de investeringen.

Geïnterpreteerde keuzes die geen onderdeel zijn van het dekkingsplan

In het amendement 'richting voor sluitend maken begroting 2020-2023' wordt aangegeven dat de raad wordt geïnformeerd over de maatregelen die wel zijn geïnterpreteerd maar die geen onderdeel zijn van het dekkingsvoorstel. Wij hebben de organisatie uitgenodigd om – zonder beperking of terughoudendheid – met keuzemogelijkheden te komen. In het overzicht staan derhalve mogelijkheden benoemd, waarvoor wij niet hebben gekozen, omdat deze een te grote impact hebben en tot onomkeerbare besluiten leiden.

Totaal overzicht niet gekozen bezuinigingen:

Niet gekozen bezuinigingen	2020	2021	2022	2023
Afbouwen subsidie Klooster tot 0%	0	324.570	649.140	973.710
Afbouwen subsidie Bibliotheek tot 0%	0	302.560	605.121	907.681
Afbouwen subsidie Stadsmuseum tot 0%	0	70.230	140.460	210.690
Afbouwen subsidie KUVO tot 0%	0	34.286	68.572	102.858
Afbouwen subsidie Cultuurplatform tot 0%	0	31.710	63.420	95.130
Afbouwen subsidie RPL tot 0%	0	9.771	19.541	29.312
Afbouwen subsidies harmonie/fanfares	0	7.189	14.379	21.568
Afbouwen subsidie carillon	0	1.188	2.377	3.585
Verhogen tarieven binnensport 10%	0	67.500	67.500	67.500
Verhogen tarieven buitensport 10%	0	33.200	33.200	33.200
Stoppen met Natuur- en Milieu educatie (NME)	80.000	100.000	100.000	100.000
Beperking brugbedieningstijden	contract	10.000	10.000	10.000
Infopagina Woerdense courant redactioneel stoppen	25.000	25.000	25.000	25.000
Geen fotograaf meer bij fotomomenten	8.600	8.600	8.600	8.600
Minder strategische capaciteit/strategie/beleid organisatiebreed	150.000	150.000	150.000	150.000
Later wegwerken achterstanden DIV dan in 2020	260.000	0	0	0
Uit samenwerkingsverband Beware (ICT samenwerking) stappen	0	15.000	15.000	15.000
Herorientatie service dienstverlening	25.000	25.000	25.000	25.000
Economisch Actieprogramma en accountmanagement afbouwen	0	30.000	30.000	30.000
Versoberen van recreatie en citymarketing	0	30.000	30.000	30.000
Verhoging (extra) OZB 5% met ingang van 2021	0	608.643	608.643	608.643
Totaal niet gekozen bezuinigingen	548.600	1.884.447	2.665.953	3.447.477

Aansluiting RIB mei circulaire

Hieronder wordt de aansluiting tussen de RIB mei circulaire en de begroting weergegeven.

Omschrijving	2020
Jaarschijf 2020 uit RIB 19R.00587 Voorjaarsrapportage	-1.582.525
Gevolgen mei circulaire 2019	2.271.000
CAO gevolgen grove indicatie	-1.300.000
Saldo 2020 na berekening mei circulaire	-611.525
<i>Belangrijkste mutaties:</i>	
Inflatie	-997.378
GR's (VRU, ODRU, RHC, U10, RBL)	-296.305
Algemene uitkering (tov mei circulaire aantal inwoner ed actueel)	152.954
cao/personeelslasten (af rondingsverschillen)	180.309
Overige mutaties	-368.420
Totale mutaties begroting 2020	-1.328.840
Saldo begroting 2020 voor dekkingsplan	-1.940.365

Deel B: Programma's

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Portefeuillehouder	Thema
Victor Molkenboer	Openbare orde & veiligheid, Bestuurlijke en Juridische zaken, Dienstverlening en Burgerzaken en Communicatie
George Becht	(visie op) Verbonden partijen, Personeel en Organisatie, Regionale Samenwerking en Toekomstvisie Lopikerwaard
Arthur Bolderdijk	Informatietechnologie, Handhaving en Dierenwelzijn
Tymon de Weger	Burgerparticipatie

Ambities bestuur, dienstverlening en veiligheid

Vertrouwen, draagvlak, participatie

Vertrouwen en betrouwbaarheid, van bestuur richting inwoners en vice versa, zijn voorwaarden voor goed bestuur. Afspraken nakomen en openheid liggen hieraan ten grondslag: vertellen wat we doen, maar ook wat er níet kan, om vervolgens samen te kijken naar wat wel kan. Oprechte betrokkenheid en denken vanuit het perspectief van de inwoner creëert draagvlak voor wat we doen. Zo kunnen wij ons dienstbaar opstellen naar de samenleving.

De raad vertegenwoordigt deze samenleving. Om meer aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners geven we bewonersparticipatie concreter invulling en gaat de organisatie op alle beleidsterreinen meer gebiedsgericht werken. Daarbij zoeken we de balans tussen de rol van de samenleving en die van de overheid. Samen met de raad stellen we een kader op voor verschillende manieren van inwonerparticipatie.

Dichterbij met zorg, preventie en handhaving

Om met het zorgaanbod beter aan te sluiten op de eigen identiteit van de wijken en dorpen, en meer preventief te werken, zetten we de transformatie in het sociaal domein door. Dit doen we door, naast gebiedsgericht werken, de inwoner te volgen in diens hulpvraag (casemanagement) zodat de gemeente de inwoner beter (h)erkent en kansen beter kan benutten. We ondersteunen de eigen regie en verantwoordelijkheid van inwoners en blijven ondersteuning bieden aan wie het niet alleen kan. We leggen de nadruk op preventie: een open gesprek waar dat kan, maar streng waar het moet, om op die manier situaties op te lossen voordat zij problematisch worden. Door het slim leggen van verbindingen, bijvoorbeeld tussen de persoonsgerichte aanpak en handhavingstaken, kunnen we de beschikbare capaciteit effectief inzetten. Hierbij zorgen we voor de structurele financiële middelen.

Kwaliteit: fors investeren, in de toekomst besparen

Om samenleving en bestuur adequaat te ondersteunen bij de opgaven waarvoor we staan, investeren we fors in de kwaliteit van de organisatie, in personele samenstelling, bedrijfsvoering en informatievoorziening. Ambtenaren komen vaker in wijken en dorpen en we onderzoeken of de dienstverlening aansluit bij alle inwoners. De pilot gebiedsgericht werken wordt uitgebreid, op voorwaarde van een goed resultaat. De strategische ondersteuning van het bestuur wordt uitgebreid en kwalitatief versterkt om onze strategische opgaven (o.a. in regionaal verband) beter aan te kunnen. We investeren in goede ICT-infrastructuur en in data-analisten: slim gebruikmaken van big data, meer werken op basis van feiten en analyse. Minder beleid schrijven, meer regisserend en actiegericht aan de slag in de samenleving. We zorgen dat de bedrijfsvoering voldoende is toegerust om ambities waar te maken en dat processen optimaal ingericht zijn: door goede sturing worden besparingen gerealiseerd. Het college zet deze richting om in heldere afspraken met directie en organisatie.

Buiten de reguliere verantwoordingsmomenten informeert het college de raad direct bij grote afwijkingen van resultaatafspraken, zodat bijstelling mogelijk is in het lopende jaar en bij de begroting voor het volgende jaar.

Wat gaan we doen?

Opgave: Een professionele organisatie, toegerust voor haar taken

De gemeentelijke organisatie weet wat er leeft in de Woerdense samenleving, levert goede dienstverlening, is klantgericht, werkt efficiënt en is in staat om samenleving en bestuur adequaat te ondersteunen bij de opgaven waarvoor we staan.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

De organisatie werkt in 2022 professioneel, met een verbeterde dienstverlening, ook digitaal. Ambtenaren werken meer buiten het gemeentehuis en komen nog meer in contact met inwoners en ondernemers. Tegelijkertijd worden zij wel meer gedreven in het beleid door de data die beschikbaar zijn of komen. De bedrijfsvoering is op orde, er is minder inhuur en meer mobiliteit van de vaste medewerkers. Daarmee maken we de organisatie dienstbaar en kunnen we ook een besparing realiseren.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Een professionele organisatie				
1.1	Een goede, slagvaardige, professionele organisatie.	1.1.1	Oplevering nieuwe websites Woerden en Oudewater conform meest actuele eisen aan digitale toegankelijkheid.	1.1.1.1	Herontwerp bestaande websites.
				1.1.1.2	Aanschaf gebruiksvriendelijke formulierengenerator met meetbare formulieren.
				1.1.1.3	Beleggen van formulierenbeheer in de organisatie.
				1.1.1.4	Ontwikkelen mijn omgeving (inwonercloud) + beheer beleggen in de organisatie.
		1.1.2	Eind 2020 zal de telefonische bereikbaarheid van 14 0348 95% bedragen. Dit wordt wekelijks gemeten door rapportages uit de telefooncentrale.	1.1.2.1	Bezetting en kwaliteit medewerkers up to date. Stabiele ICT-omgeving.
		1.1.3	Eind 2020 hebben we de norm van zelfevaluatie gehaald. De verplichte rapportages worden aan min. BZK toegezonden voor controle en steekproef.	1.1.3.1	De gemeente is verplicht om een jaarlijks onderzoek uit te voeren naar de inrichting, werking en beveiliging. De zelfevaluatie bestaat uit twee controles van de reisdocumenten en de BRP (basisregistratie personen) die deel uitmaken van de ENSIA (eenduidige normeringlijst).
		1.1.4	Risicoadressen tot een minimum beperken en eventuele fraudegevallen aanpakken. Dit in verband met de uitvoering van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.	1.1.4.1	Alle noodzakelijke acties uitvoeren om woonfraude en adresfraude tegen te gaan.

Opgave: Openbare orde en veiligheid

De gemeente werkt samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers aan een veilig Woerden. De gemeente Woerden streeft naar een veilige, leefbare, inclusieve en gezonde samenleving voor haar inwoners en bezoekers. Het bereiken van zowel fysieke als een bepaalde mate van sociale veiligheid moet worden gerealiseerd door middel van integrale samenwerking door partners, preventief optreden en gebiedsgericht werken. Ook bewoners spelen hierin een belangrijke rol door zelf verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige en leefbare samenleving.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

De prioriteiten zijn door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid. Handhaven van de openbare orde gebeurt in samenwerking met ketenpartners (politie, RIEC, belastingdienst, jongerenwerk etc.). We streven naar een zo veilig mogelijke woon-en- leefomgeving waarin niet alleen criminaliteitscijfers zo laag mogelijk zijn maar inwoners zich ook daadwerkelijk veilig voelen.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Samen werken aan een veilig Woerden				
1.2	Tegengaan van ondermijning van de rechtsstaat.	1.2.1	Meer signalen ontvangen t.a.v. ondermijning binnen de gemeente Woerden. De norm die hierbij wordt vastgesteld, is gebaseerd op de resultaten van de nulmeting in 2019.	1.2.1.1	Aanpassen Bibob-beleid
				1.2.1.2	Opleiden en trainen van collega's en ondernemers op het gebied van bewustwording.
				1.2.1.3	Actualiseren bevoegdheden burgemeester (APV, beleidsregels, etc.).
				1.2.1.4	Verbeteren informatiepositie gemeente betreffende ondermijnende activiteiten.
1.3	Integrale aanpak jongerenoverlast met als doel de overlast te beperken. - Jeugd groeit op in een stimulerende en veilige omgeving waarin zij hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. - Voor jeugd die zorg en ondersteuning nodig heeft, is dit tijdig, snel, laagdrempelig en zoveel mogelijk lokaal beschikbaar. - Minder overlast op de straat creëren, door participerende jongeren en de betrokkenheid van onze inwoners.	1.3.1	De gehele diversiteit aan jongeren zet zich in voor hun wijk en worden betrokken bij dingen die voor hen relevant zijn. Individuele problemen zijn gesignaleerd en minder complexe sociale problematiek is adequaat aangepakt, waarbij het aantal meldingen van jeugdoverlast gelijk blijft of afneemt t.o.v. de jaren 2017/2018.	1.3.1.1	Ieder kwartaal voortgangsgesprekken met Buurtwerk.
				1.3.1.2	Ieder half jaar voortgangsrapportage door Buurtwerk.
				1.3.1.3	Planning activiteiten o.b.v. jaarlijks uitvoeringsprogramma.
				1.3.1.4	Maandelijkse JOR-overleggen.
				1.3.1.5	Periodiek de wijk in gaan.
				1.3.1.6	Jongeren die activiteiten organiseren voor jongeren.
1.4	Minder overlast door PGA'ers, door het zo veel mogelijk voorkomen van nieuwe aanmeldingen voor de PGA en verminderen van recidive bij uitstromers.	1.4.1	De aanpak is erop gericht het gedrag van de inwoner zo te beïnvloeden dat de inwoner met zijn gedrag niet langer herhaaldelijk de openbare orde verstoort en/of zijn eigen veiligheid of die van anderen bedreigt. Hierbij wordt de inwoner zo nodig ook ondersteund bij de vormgeving aan het leven op de verschillende leefgebieden, zodat weer perspectief ontstaat op volwaardige deelname aan de samenleving.	1.4.1.1	Afspraken en acties uitzetten aan de hand van PGA-overleggen.
				1.4.1.2	Monitoring en coördinatie van acties op de leefgebieden van de ketenpartners.
				1.4.1.3	Voeren van gesprekken met de PGA-cliënten en familie.
				1.4.1.4	Inspelen op incidenten in lopende PGA-trajecten.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
1.5	Het vergroten van bewustwording van inwoners en het bieden van een goed handelingsperspectief om te voorkomen dat men slachtoffer wordt van High Impact Crimes en Veel Voorkomende Criminaliteit. Daarnaast stimuleren van inwoners en ondernemers in het nemen van eigen verantwoordelijkheid.	1.5.1	Een veilige woon-en-leefomgeving waarbij het aantal geregistreerde criminaliteitscijfers, door gerichte acties afneemt. De eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers stimuleren om de zelfredzaamheid en de subjectieve veiligheid te vergroten. Hierbij wordt de dalende trend van de afgelopen jaren (2017/2018) geconsolideerd en daalt verder.	1.5.1.1	Het uitvoeren van het Meerjarenplan Veel Voorkomende Criminaliteit/High Impact Crimes (VVC/HIC) en cybercrime 2019/2020 + implementatie Veiligheidsinformatiesysteem (VIS). Acties: - Whatsapp digitale buurt-preventie - Donkere dagen offensief - Specifieke aandacht voor Meld misdaad Anoniem - Veilig wonen scans - Boa bij wijkplatform-bijeenkomsten - Verzenden besmettingsbrieven - Zomercampagne 'Dagje weg' - Boef in de wijk - Burgernet - Stop heling - Digitaal opkopersregister - Inzet preventieteam Centrum Fietsendiefstal - Anti-cybercrimetraining ondernemers en escaperoomkoffer jongeren.
1.6	Betere verbinding tussen beleidsthema's Zorg/Buurt en Veiligheid/ Handhaving.	1.6.1	Een gemeentelijke organisatie die sneller kan reageren op multidisciplinaire cases. Er wordt een expliciete verbinding gemaakt tussen zorg en veiligheid. De insteek is om lokaal te beginnen. Ook de integrale afstemming tussen de domeinen handhaving en veiligheid zullen we expliciet maken. Boa's kijken breed en integraal en werken nauw samen met het cluster Openbare orde en Veiligheid / gebiedsambtenaren / wijkagenten etc., waardoor in een vroeg stadium (preventief) beter bijgestuurd kan worden.	1.6.1.1	Structureel bestuurlijk overleg m.b.t. casussen van dienst.
				1.6.1.2	1x /6 weken ambtelijk overleg.
				1.6.1.3	Intern meldpunt oprichten voor snelle multidisciplinaire slagkracht.

Opgave: (regionale) samenwerking

Veel van de uitdagingen waar lokale overheden voor staan, overstijgen de eigen gemeentegrenzen. Bodemdaling, omgang met landschap, inkoop van zorg, luchtkwaliteit en behoeften aan woningen zijn hier maar enkele voorbeelden van. Bovendien stimuleert de Rijksoverheid in het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' expliciet regionale samenwerking. De regiodeals en regionale energiestrategieën zijn hiervan concrete instrumenten. Deze ervaringen en ontwikkelingen zorgen

voor een toenemende dynamiek in de regionale samenwerkingen van gemeenten en zeker ook voor Woerden.

Woerden is onderdeel van zowel het Groene Hart als de regio Utrecht. In het Groene Hart wordt gewerkt aan de omgang met bodemdaling en de versterking van de (recreatieve) economie in de reguliere activiteiten van de bestuurstafels, de regiodeal Groene Hart bodemdaling en het gebiedsgericht werken (subsidie van de Provincie Zuid-Holland). De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt van het Groene Hart krijgt hierbij aandacht. Een hierop volgende opgave is het vinden van inhoud van en draagvlak voor een integrale strategie voor het Groene Hart, zodat het Groene Hart als geheel een eigen agenda kan presenteren bij de metropoolregio's en de Rijksoverheid.

In de regio Utrecht is de uitdaging om de verstedelijking van de regio in goede banen te leiden zodat de kwaliteit van de regio verder wordt uitgebouwd door een goede balans tussen landschap, wonen, werken, mobiliteit en energie. Dit krijgt concreet zijn beslag in de uitwerking van het Ruimtelijk Economisch Programma, waarbij het uitgangspunt is om de verstedelijking waar mogelijk plaats te laten vinden rond zogenoemde 'knooppunten' waar verschillende vervoertypen samenkomen.

Woerden heeft daarbij nog een speciale relatie met de gemeente Oudewater omdat Oudewater en Woerden gebruikmaken van dezelfde ambtelijke organisatie, waarbij Oudewater diensten afneemt van Woerden op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). In 2019 is deze samenwerking in beide gemeenten geëvalueerd en hebben beide gemeenteraden besloten tot het voortzetten van de samenwerking. Voor de komende jaren moet een nieuwe DVO worden opgesteld waarbij de aandachtspunten uit de evaluatierapporten en de motie uit de gemeenteraad worden verwerkt.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

Wat betreft het Groene Hart heeft een versterking van de (recreatieve) economie van het Groene Hart en de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld via de kaasacademie) direct positieve effecten op Woerden. Bij de aanpak van bodemdaling gaat het bij de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart vooral om het opstellen van handelingsperspectieven, zodat inwoners, (agrarisch) ondernemers en overheden in het Groene Hart zich niet alleen bewust zijn van het fenomeen bodemdaling, maar ook beter weten welke opties zij hebben. Hiermee wordt bouwen op slappe grond gemakkelijker, wordt de agrarische transitie gefaciliteerd en worden de onderhoudskosten van de openbare ruimte voor Woerden teruggebracht.

In de U10/U16 is het van belang dat er aandacht is voor de effecten van de verstedelijking op de stad Utrecht en de verstedelijkte gemeenten eromheen als voor de effecten van de verstedelijking op de landelijke gemeenten. Woerden heeft daarom expliciet ingezet op het gebruik van het landschap in de regio Utrecht, om de behoeften van de stad wat betreft recreatie in balans te brengen met de behoeften van het productielandschap van de landelijke gemeenten. Een ander aandachtspunt van Woerden bij de U10 is de vitaliteit van de kleine kernen. Woerden wil verder een goede balans vinden in woningbouw voor eigen gemeente en regio, de vitaliteit van bedrijfsterreinen op peil houden en goed bereikbaar blijven. In dit verband is de bediening van station Woerden van belang als de aansluiting van het snelfietsnetwerk van de regio Utrecht op het Groene Hart.

De ambtelijke organisaties van de gemeente Woerden en de gemeente Oudewater zijn in 2015 opgegaan in een gezamenlijke ambtelijke organisatie. Uitgangspunt voor deze organisatie is om beleid en uitvoering van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te harmoniseren. Hierbij wordt het principe 'tenzij' gehanteerd: beide gemeenten maken een eigen afweging ten aanzien van beleidsmatige keuzen maar als het enigszins mogelijk is, wordt eerst een gezamenlijke route verkend.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
Het aanpakken van uitdagingen die de grenzen van Woerden overschrijden in regionale samenwerkingsverbanden					
1.7	Het versterken van de regionale economie in het Groene Hart.	1.7.1	Deelname aan regionale projecten in het Groene Hart in AGW verband.	1.7.1.1	Uitvoering van de regiodeal bodemdaling Groene Hart in AGW verband, samen met de Provincie Utrecht, de Provincie Zuid Holland, waterschappen de Stichtse Rijnlanden, Rijnland en Krimpenerwaard.
				1.7.1.2	Uitvoering van het bestuursakkoord AGW met de provincie Zuid-Holland, waarin acht projecten voor de versterking van de (recreatieve) economie zijn opgenomen.
1.8	De regio Utrecht kent een leefbare verstedelijking ('groen, gezond, slim').	1.8.1	Een Woerdense bijdrage aan het ruimtelijk-economisch perspectief en het ruimtelijk-economisch programma, die in U16-verband worden opgesteld en vastgesteld.	1.8.1.1	Het leveren van een bestuurlijke en ambtelijke bijdrage aan de regionale tafels 'gezonde woon- en leefomgeving', 'duurzame bereikbaarheid', 'klimaatneutrale regio', 'economische positionering', 'gezonde en inclusieve regio'.
1.9	De inspanningen van Woerden in de regio leveren, door een versterkte focus, goede resultaten voor lokale én regionale uitdagingen.	1.9.1	Er is een strategisch beeld, in de vorm van een lobbyagenda, van de regionale samenwerkingsverbanden en de wijze waarop Woerden hier het beste mee kan omgaan.	1.9.1.1	Opstellen van de strategische lobbyagenda 2, waarbij samenhang wordt gezocht met de procesplanning voor de Omgevingswet.
1.10	Woerden heeft een slagvaardige organisatie.	1.10.1	Een nieuwe dienstverlenings-overeenkomst op basis waarvan de ambtelijke samenwerking met Oudewater wordt gecontinueerd.	1.10.1.1	Opstellen van nieuwe dienstverleningsovereenkomst Oudewater – Woerden.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	Eenheid	Periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde 2022
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2018	0,9	2,2	
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	1,9	2,5	
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	2,9	4,8	
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2018	5	5,4	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2014	99	138	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2015	87	134	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	30	137	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2017	65	131	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2018	49	119	
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	1,04	1,45	
Jongeren met jeugdreclassering	%	2e halfj. 2018	0,2	0,3	
Demografische druk	%	2018	76,3	69,6	
Functiemenging	%	2018	55,9	52,8	

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Lasten	€ 8.721.871	€ 9.009.347	€ 8.711.225	€ 8.723.823	€ 9.050.437
	Baten	€ 1.010.174	€ 885.917	€ 849.786	€ 791.655	€ 767.524
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid - Totaal		€ 7.711.697	€ 8.123.430	€ 7.861.439	€ 7.932.168	€ 8.282.913

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
0.1	Bestuur	Lasten	€ 2.667.783	€ 2.849.786	€ 2.730.919	€ 2.734.025	€ 2.661.025
0.2	Burgerzaken		€ 1.247.113	€ 1.081.675	€ 1.171.152	€ 1.167.788	€ 1.157.034
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		€ 3.091.003	€ 3.410.538	€ 3.169.791	€ 3.207.689	€ 3.622.123
1.2	Openbare orde en veiligheid		€ 1.456.797	€ 1.369.081	€ 1.341.096	€ 1.316.054	€ 1.311.988
5.4	Musea		€ 259.175	€ 298.267	€ 298.267	€ 298.267	€ 298.267
Lasten - Totaal			€ 8.721.871	€ 9.009.347	€ 8.711.225	€ 8.723.823	€ 9.050.437
0.1	Bestuur	Baten	€ 69.952-	€ 73.450-	€ 73.450-	€ 73.450-	€ 73.450-
0.2	Burgerzaken		€ 809.240-	€ 688.544-	€ 676.544-	€ 642.544-	€ 642.544-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		€ 102.972-	€ 77.523-	€ 53.392-	€ 29.261-	€ 5.130-
1.2	Openbare orde en veiligheid		€ 28.010-	€ 28.728-	€ 28.728-	€ 28.728-	€ 28.728-
5.4	Musea		€ -	€ 17.672-	€ 17.672-	€ 17.672-	€ 17.672-
Baten - Totaal			€ 1.010.174-	€ 885.917-	€ 849.786-	€ 791.655-	€ 767.524-
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid - Totaal			€ 7.711.697	€ 8.123.430	€ 7.861.439	€ 7.932.168	€ 8.282.913

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
0.1	Loonkosten gemeenteraad en ondersteuning raad	€ 89.552
0.1	Regionale samenwerking U10, waarvan € 30.091 incidenteel	€ 49.691
0.2	Loonkosten persoonsdocumentaties en dienstverlening	€ 43.493
0.2	Budgetten verkiezingen (schommelt jaarlijks)	- € 177.000
0.2	Afschrijving investeringen	€ 22.135
0.2	Door de lagere leges reisdocumenten aan de batenkant, wordt de afdracht aan het Rijk ook lager	- € 51.000
1.1	Onderhoudsprogramma brandweerkazernes (conform meerjarenonderhoudsplan, onttrekking in programma 7, dus BN))	€ 150.198
1.1	Hierin zit verhoging bijdrage VRU en het deel VTH is verlaagd van 15% naar 10% (zie programma 6, is conform begroting VRU).	€ 207.350
1.1	Loonkosten crisisbeheersing en brandweer algemeen	- € 21.071
1.2	Ondermijning (totaal budget veiligheid is conform 2019-2022 afgenomen)	- € 22.298
1.2	Gebiedsmonitor leefbaarheid en veiligheid (1 keer per 2 jaar)	-€ 22.254
1.2	Loonkosten algemeen veiligheidsbeleid	€ 40.931
1.2	Wijziging in urenraming, hier minder uren zie programma 6 taakveld 8.3 daar zijn de uren heen gegaan	-€ 80.041
1.2	Loonkosten APV en andere bijzondere wetten	-€ 36.537
	Diverse	€ 94.327
	Totaal mutaties lasten	€ 287.476

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
0.2	Lagere leges reisdocumenten en rijbewijzen, oorzaak dat de producten 10 jaar geldig zijn i.p.v. 5 jaar	€ 120.800
	Diverse	€ 3.457
	Totaal mutaties baten	€ 124.257
	Totaal mutaties lasten en baten	€ 411.733

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Portefeuillehouder	Thema
Arthur Bolderdijk	Openbare ruimte/IBOR en Begraven en Begraafplaatsen
Arjan Noorthoek	Verkeer en vervoer en Parkeren/parkeerbeleid
Tymon de Weger	Afval en reiniging

Ambities fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Resultaten boeken in bereikbaarheid

Een leefbare stad is een bereikbare stad en heeft dus goede verbindingen: binnen Woerden en de dorpen, regionaal en met de randstad. Deze verbindingen zijn in 2040 wat ons betreft verbeterd. Ook willen we het fietsverkeer versterken. Dit alles doen we op basis van de verkeersvisie.

Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR)

De afgelopen jaren is er een flinke kwaliteitsslag gemaakt in onze openbare ruimte. Om de kwaliteit van nu te behouden, moeten we hierin investeren. Hierbij zetten wij in op het onderhoud van kwalitatief hoogwaardig en ecologisch groen. Ook moeten de levensomstandigheden voor insecten sterk verbeteren door hiervoor in de openbare ruimte meer inspanningen te leveren.

Als onderdeel van de investeringen is een beleidsplan Groen geschreven. Verder wordt het onderhoud van wegen, bruggen en fietspaden goed geborgd en wordt geïnvesteerd in speelplaatsen en openbare verlichting. Bij het vervangen van straatverlichting kiezen we voor een duurzame oplossing en waar mogelijk combineren we dit met laadpalen voor elektrische fietsen en auto's. Bij het ontwerp van de openbare ruimte besteden we aandacht aan toegankelijkheid voor iedereen (inclusief ontwerp).

Bodemdaling, klimaatbestendigheid en circulaire economie

Bodemdaling is niet alleen een probleem van de gemeente. Een eerlijke verdeling van de kosten tussen samenleving, ontwikkelaars en overheid, maakt dit voor iedereen draagbaar. Met Alphen, Gouda en provincies werken we aan een regiodeal met het Rijk, zodat onze investeringen op het gebied van bodemdaling ook daar op financiële steun kunnen rekenen. De concrete maatregelen uit het programma Bodemdaling en het programma Klimaatbestendig, worden in het IBOR ondergebracht. Het programma circulaire economie levert in een concrete uitvoering geld op in plaats van kosten voor afvalverwerking, door in samenwerking met lokale bedrijven (groen)afval lokaal te verwerken en te gebruiken. In AVU verband werken wij samen aan het circulair maken van afvalstromen.

Vervolg op Verkeersvisie 2030

Om Woerden nu en in de toekomst leefbaar en bereikbaar te houden moeten wij ons verkeer beter, veiliger en duurzamer organiseren. De komende jaren brengen we daarom de Verkeersvisie 2030 en de Strategienota Verkeersvisie 2030, die samen met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van belangenorganisaties zijn opgesteld, tot uitvoering. De komende periode worden de visie en de strategie uitgewerkt in een meerjarig verkeersmaatregelenplan dat wordt vastgesteld door de raad.

Inmiddels zijn we gestart met de aanpak van de grote verkeersknelpunten zowel in Woerden West, om de verkeersdoorstroming te verbeteren en verkeersveiligheid te vergroten. Op grond van de aanvaarde strategienota beseffen we de urgentie van fundamentele oplossingen des te meer. We zien dat er in Woerden-West zowel een lokaal als een regionaal probleem is met het verkeer. De afgelopen periode hebben we daarom onderzoek gedaan naar de aanleg van een brug over de Oude Rijn om Rietveld aan te sluiten op de Hollandbaan. De resultaten hiervan worden eind 2019 aan de raad gestuurd, zodat de raad een weloverwogen keuze kan maken. Vervolgens werken we zo snel als mogelijk het tracé uit. Aan de hand van meer gedetailleerde informatie uit de onderzoeken wordt afgewogen of de Gildenbrugvariant (A), in vergelijking met de andere varianten, nog steeds de voorkeur verdient als meest effectieve en efficiënte variant voor de verkeersproblematiek in Woerden-West.

Ook gaan we direct aan de slag met een oplossing voor de regionale verkeersstromen langs Woerden-West. We hebben de afgelopen periode grondig de mogelijkheden onderzocht voor het doortrekken van de Molendijk naar het noorden, met een aansluiting op de noordelijke oever van de Oude Rijn. Daarvoor zijn we in gesprek gegaan met onze bestuurlijke partners: Bodegraven-Reeuwijk, de betrokken provincies en het Rijk. De resultaten van dit onderzoek worden eind 2019 aan de raad gestuurd. Op basis van het onderzoek en de gesprekken nemen we verdere besluiten over een afdoende oplossing voor alle verkeersstromen in en langs Woerden-West.

In Woerden-Oost wordt om te beginnen de Steinhagenseweg omgelegd en investeren we in een veilige situatie waarbij fiets- en autoverkeer worden gescheiden. Daarnaast starten we de komende periode een onderzoek naar de fietsstructuur in de binnenstad in relatie tot de verkeersafwikkeling op de centrumring.

In het meerjarig verkeersmaatregelenplan, dat door de raad wordt vastgesteld, nemen we alle maatregelen op die nodig zijn om de Verkeersvisie 2030 te realiseren. Hierbij denken wij ten minste aan de volgende punten:

- a. Aanpak van fietsknelpunten en het verbeteren van de fietsinfrastructuur (in en om het centrum en op de werk- en schoolroutes) heeft prioriteit in de uitvoering van het verkeersmaatregelenplan. We benutten daarbij de financieringsmogelijkheden vanuit de provincie en andere overheden optimaal.
- b. We onderzoeken of de toegang tot de binnenstad voor fietsers toegankelijker kan worden door de voorrang van de binnenring af te halen. Dit creëert een gelijkwaardige positie tussen motorvoertuigen en fietsers.
- c. Duurzame mobiliteit, zoals het gebruik van de fiets binnen Woerden en tussen de dorpen, maken we aantrekkelijker. Met NS en ProRail werken we aan de blijvende aantrekkelijkheid van treinverbindingen voor vervoer naar de grote steden om ons heen. Ook de aansluiting met ander openbaar vervoer binnen de gemeente en in de regio geven wij daarbij de nodige aandacht.
- d. We bekijken hoe we de ontsluiting van Woerden-Oost verder kunnen vormgeven.
- e. We verbeteren de verkeersveiligheid van de wijk door 30km-zones in te voeren.
- f. In 2019 wordt het beleid voor betaald parkeren opgesteld.

Voor de investeringsmaatregelen maken wij de benodigde middelen structureel vrij om de kapitaallasten en onderhoudskosten op de korte en lange termijn te kunnen financieren.

Wat gaan we doen?

Opgave: Openbare ruimte en verkeer

Onze fysieke leefomgeving is van grote invloed op hoe wij ons fysiek en mentaal voelen. Zij is daarnaast bepalend voor onze mobiliteit en bereikbaarheid. Daarom is een goede inrichting en goed beheer van de openbare ruimte van het grootste belang. Wat is nodig voor een gezonde en veilige leefomgeving? Hoe zorgen we ervoor dat we nu en in de toekomst op een prettige en veilige manier van A naar B komen? Al deze onderwerpen komen samen in het programma Openbare Ruimte en Verkeer.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

Om Woerden nu en in de toekomst leefbaar, bereikbaar en verkeersveilig te houden, moeten wij ons verkeer beter, veiliger en duurzamer organiseren. De komende jaren brengen we daarom de Strategienota Verkeersvisie 2030, die samen met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van belangenorganisaties is opgesteld, tot uitvoering.

De kwaliteitsslag in de openbare ruimte wordt de komende jaren voortgezet. Vanuit de Taskforce IBOR zijn de onderhoudsbudgetten gekoppeld aan de beleidsambities. Onderdeel hiervan is de opgave om onderhoudskosten op wegen, bruggen en verlichting te reduceren. In 2020 wordt dit concreet uitgewerkt in plannen van aanpak.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Woerden veilig, leefbaar, toegankelijk en bereikbaar				
2.1	Woerden is verkeersveilig, leefbaar en bereikbaar.	2.1.1.	In 2020 hebben we inzicht in het benodigde netwerk voor auto en fiets in 2030.	2.1.1.1.	Effecten woningbouwprogramma en verkeerskundige maatregelen in het verkeersmodel inzichtelijk maken.
				2.1.1.2.	Opstellen beleidsstukken en uitvoeren onderzoeken conform strategienota verkeersvisie.
				2.1.1.3.	Opstellen Meerjaren Verkeersmaatregelenplan 2030. Deel 1 (2021) vormt input voor Kadernota 2021.
				2.1.1.4	Starten planvorming toegankelijke binnenstad voor fietsers gecombineerd met doorgaand autoverkeer weren uit het centrum.
				2.1.1.5	In overleg en met subsidie van de provincie een begin maken aan het fietspad langs de omgelegde Steinhagenseweg en deze via Veldwijk, Breeveld en Harmelen aansluiten op het Utrechtse deel. Kostenraming vormt input voor Kadernota.
2.2	Aan de westkant van Woerden is een goede en veilige doorstroming van het verkeer.	2.2.1	Het aanleggen van een robuuste westelijke ontsluiting. In 2022 hebben we een onherroepelijk besluit over de aanleg van een nieuwe brug over de Oude Rijn en zijn we bezig de procedures af te ronden om de brug te realiseren.	2.2.1.1.	Het doorlopen van alle (ruimtelijke, juridische en financiële) procedures die nodig zijn om te kunnen starten met de realisatie van de brug over Oude Rijn.
		2.2.3	In 2020 en 2021 uitvoering geven aan vastgestelde maatregelen doorstroming Woerden West	2.2.1.2	Werkzaamheden kruispunt Hollandbaan - Waardsebaan zijn afgerond, de werkzaamheden aan de Boerendijk en kruispunt Boerendijk - Hoge Rijndijk zijn gestart.
2.3	Aan de oostkant van de kern Woerden is een goede en veilige doorstroming van het verkeer.	2.3.1	In 2022 is de Steinhagenseweg omgelegd en zijn de fietsoversteken bij de Steinhagenseweg zodanig ingericht dat er een optimale afstemming wordt bereikt tussen doorstroming en verkeersveiligheid voor auto en fiets	2.3.1.1	In overleg met RO om omlegging Steinhagenseweg conform resultaat uit te voeren (is onderdeel van de ontwikkeling Snellerpoort).
2.4	Ontsluiting Harmelerwaard.	2.4.1	In 2022 is de nieuwe ontsluitingsweg gereed.	2.4.1.1	Start bestemmingsplanprocedure nadat financiering geregeld is.
	Een schone, hele en veilige openbare ruimte				
2.5	De openbare ruimte is schoon, heel en veilig.	2.5.1	Areaal beeldkwaliteit is in 2022 conform doelstelling Taskforce IBOR 2018.	2.5.1.1	Steekproef integrale beeldkwaliteit areaal is uitgevoerd.
				2.5.1.2	Beleidsplan verharding om Taskforce kwaliteitsverhouding B/C wordt in Q2 vastgesteld door Raad.
		2.5.2	Reduceren onderhoudskosten in 2022 conform doelstelling Taskforce: 10% bruggen 30% beschoeiingen 33% Openbare Verlichting.	2.5.2.1	Inzichtelijk maken welke bruggen verwijderd, afgewaardeerd of omgevormd kunnen worden.
				2.5.2.2	Inzichtelijk maken welke lichtpunten conform het nieuwe beleid (vaststelling door raad Q4 2019) verwijderd mogen worden.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
				2.5.2.3	Inzichtelijk maken welke beschoeiingen conform het groenblauw omgevingsplan verwijderd mogen worden.
		2.5.3	Woerden is bodemdalings- en klimaatbestendig ingericht conform actieplannen Klimaatbestendig 2050 en Bodemdaling (genoemde doelstellingen 2022).	2.5.3.1	Borgen van klimaatbestendig ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte, door dit integraal onderdeel te maken in alle relevante gemeentelijke processen.
				2.5.3.2	Borgen van bodemdalingsbestendig ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte, door dit integraal onderdeel te maken in alle relevante gemeentelijke processen.
				2.5.3.3	Uitvoeren van projecten regiodeal bodemdaling.
				2.5.3.4	Overstromingsrobuuste gemeente borgen in beleid als een van de klimaatthema's.
		2.5.4	Het groen is in 2022 conform ecologische ambitie.	2.5.4.1	Inzichtelijk maken op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de ambitie voor ecologisch groenbeheer. Raad in Q2 geïnformeerd met RIB.
				2.5.4.2	Handhaven bomenareaal (taskforce).
2.6	Samenwerken aan een kloppende Binnenstad.	2.6.1	De vijf belangrijkste prioriteiten uit de Ontwikkelagenda (uitwerking van Binnenstadsvisie) zijn in 2022 uitgevoerd of in bestuurlijke besluitvorming gebracht.	2.6.1.1	Uitvoering geven aan de vijf belangrijkste prioriteiten. Routing verbeteren, gratis fietsstallingsvoorzieningen realiseren, promotie, plaatsing meubilair op Kerkplein en onderzoek naar Rijngracht. Daarbij wordt 'inclusief' ontworpen.
Circulaire Economie is verankerd in de Woerdense samenleving (2050 economie circulair)					
2.7	Grondstoffen worden indien mogelijk hergebruikt in plaats van verbrand.	2.7.1	In 2022 maximaal 100 kg restafval per jaar per persoon.	2.7.1.1	Inwoners worden gefaciliteerd in mogelijkheden om huishoudelijk afval gescheiden aan te bieden. Door extra in te zetten op communicatie informeren wij onze inwoners over afval scheiden om het scheidingsbewustzijn en -gedrag te vergroten.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	145	174	

Eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Procedures om de brug over de Oude Rijn te realiseren.	wachten op besluitvorming	procedure is lopend
Maatregelen doorstroming Woerden West	werkzaamheden kruispunt Hollandbaan - Waardsebaan gestart	Herinr. kruispunt Hollandbaan - Waardsebaan afgerond, werkzaamheden herinr. Boerendijk gestart

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Omlegging Steinhagenseweg en inrichting fietsoversteken bij de Steinhagenseweg: doorstroming voor auto	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: doorstroming voor fiets	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: verkeersveiligheid voor auto	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: verkeersveiligheid voor fiets	planvorming gestart	gerealiseerd
nieuwe ontsluitingsweg Harmelerwaard	voorbereiding gestart	gereed
Nieuwe ontsluitingsweg Harmelerwaard		gereed
Vanaf kwartaal 3 wordt integrale beeldkwaliteit (CROW) gerapporteerd in relatie tot nog niet vastgestelde beleid openbare verlichting (Q4 2019) en wegen (Q2 2020)		
Gemeente Woerden is bodemdaling- en klimaatbestendig ingericht cf. actieplannen klimaatbestendig 2050 en bodemdaling (genoemde doelstellingen 2022).		
Het groen is in 2022 conform ecologische ambitie		
De vijf belangrijkste prioriteiten uit de Ontwikkelagenda (uitwerking van Binnenstadsvisie) zijn in 2022 uitgevoerd of in bestuurlijke besluitvorming gebracht.		

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	Lasten	€ 26.606.038	€ 25.939.278	€ 27.046.497	€ 27.447.429	€ 27.539.169
	Baten	€ 12.800.604-	€ 13.088.924-	€ 13.427.667-	€ 13.779.463-	€ 13.878.342-
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer - Totaal		€ 13.805.434	€ 12.850.354	€ 13.618.830	€ 13.667.966	€ 13.660.827

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	€10.072.042	€ 9.436.766	€10.026.623	€10.012.534	€10.254.810
2.2	Parkeren		€ 1.662.854	€ 1.535.111	€ 1.577.324	€ 1.710.914	€ 1.560.139
2.4	Economische havens en waterwegen		€ 1.299.523	€ 1.250.171	€ 1.278.007	€ 1.262.031	€ 1.252.468
3.4	Economische promotie		€ 306.030	€ 228.844	€ 228.844	€ 228.844	€ 228.844
5.6	Media		€ 42.792	€ 43.366	€ 43.366	€ 43.366	€ 43.366
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ 4.177.005	€ 4.339.246	€ 4.466.534	€ 4.435.612	€ 4.382.652
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		€ 205.095	€ 210.427	€ 210.427	€ 210.427	€ 210.427
7.2	Riolering		€ 3.993.756	€ 4.014.502	€ 4.101.921	€ 4.198.830	€ 4.296.710
7.3	Afval		€ 4.228.619	€ 4.188.812	€ 4.430.605	€ 4.684.491	€ 4.684.491
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 618.322	€ 692.033	€ 682.846	€ 660.380	€ 625.262	
Lasten - Totaal			€26.606.038	€25.939.278	€27.046.497	€27.447.429	€27.539.169
0.63	Parkeerbelasting	Baten	€1.748.000-	€1.797.000-	€1.798.000-	€1.799.000-	€1.800.000-
2.1	Verkeer en vervoer		€ 144.594-	€ 144.594-	€ 144.594-	€ 144.594-	€ 144.594-
2.2	Parkeren		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.4	Economische havens en waterwegen		€ 46.185-	€ 47.185-	€ 47.185-	€ 47.185-	€ 47.185-
3.4	Economische promotie		€ 53.636-	€ 55.030-	€ 55.030-	€ 55.030-	€ 55.030-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ 21.308-	€ 21.562-	€ 21.562-	€ 21.562-	€ 21.562-
7.2	Riolering		€ 4.712.637-	€ 4.900.025-	€ 4.995.975-	€ 5.092.885-	€ 5.190.764-
7.3	Afval		€ 5.435.237-	€ 5.467.909-	€ 5.709.702-	€ 5.963.588-	€ 5.963.588-
7.5	Begraafplaatsen en crematoria		€ 639.007-	€ 655.619-	€ 655.619-	€ 655.619-	€ 655.619-
Baten - Totaal			€12.800.604-	€13.088.924-	€13.427.667-	€13.779.463-	€13.878.342-
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer - Totaal			€13.805.434	€12.850.354	€13.618.830	€13.667.966	€13.660.827

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
2.1	Budget bodemdalingsbestendige gemeente 2050	€ 35.000
2.1	Voordeel kapitaallasten i.v.m. lagere rente en wijz. BBV regels	- € 292.169
2.1	Overheveling budget naar product speelplaatsen	- € 60.000
2.1	Voordeel openbare verlichting (loon en exploitatie)	- € 65.281
2.1	Eenmalige verschuiving budget naar taakveld 7.4 elektr. rijden	- € 25.000
2.1	Stelpost verkeer (loopt t.o.v. 2019 terug)	- € 350.000
2.1	Budget onkruidbestrijding	€ 22.785
2.2	Voordeel kapitaallasten i.v.m. lagere rente en wijz. BBV regels	- € 150.043
2.4	Lagere kapitaallasten i.v.m. lagere rente en wijziging BBV regels	- € 42.104
3.4	Eenmalige verschuiving budget naar taakveld 3.3 elektr. rijden	- € 100.000
3.4	Verhoging budget jaarmarkt n.a.v. juni-brief	€ 35.000
5.7	Hogere kapitaallasten i.v.m. investeringen groen	€ 20.085
5.7	Hogere kapitaallasten i.v.m. investeringen spelen	€ 33.714
5.7	Overheveling budget van taakveld verkeer & vervoer naar spelen	€ 60.000
5.7	Hogere budgetten openbaar groen	€ 66.490
5.7	Tijdelijk strand recreatieplas (eenmalig in 2019)	- € 65.000
5.7	Hogere loonkosten toerisme en openluchtrecreatie	€ 46.952
7.5	Hogere loon- en exploitatiekosten begraafplaatsen	€ 73.711
	Diverse (m.n. indexering 2,6%)	€ 89.100
	Totaal mutaties lasten	- € 666.760,00

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
0.63	Hogere baten parkeren	- € 49.000
7.5	Hogere baten begraafplaatsen i.v.m. tariefverhoging	- € 16.612
7.2	Riolering (gesloten circuit)	- € 187.388
7.3	Afval (gesloten circuit)	- € 32.672
	Diverse	- € 2.648
	Totaal mutaties baten	- € 288.320
	Totaal mutaties lasten en baten	- € 955.080

3. Sociaal domein

Portefeuillehouder	Thema
George Becht	Economische Zaken(arbeidsmarkt) en Werk en Inkomen en Meedoen.
Tymon de Weger	Welzijn/WMO/integrale toegang Woerden Wijzer, Wijkgericht werken en Leefbaarheid
Arjan Noorthoek	Jeugdzaken en jeugdzorg, Volksgezondheid

Ambities sociaal domein

In Woerden doet iedereen mee

‘Iedereen doet mee’ maakt integraal onderdeel uit van ons beleid. De werkgroep ‘Iedereen doet mee’ is als onafhankelijke partij in staat om ons om hier gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien.

Sociaal werken in wijken en dorpen

Wij willen maximaal aansluiten bij de leefwereld, omstandigheden en mogelijkheden van onze inwoners. Om hen goed te begrijpen, is het belangrijk dat wij naar hen toegaan en hun situatie leren kennen. Ook in het kader van preventie is dit van belang.

We gaan verder met de transformatie van het sociaal domein, om te zorgen dat inwoners de zorg krijgen die ze echt nodig hebben. De vraag van de inwoner staat centraal, het aanbod van de gemeente en van andere partijen wordt hierop afgestemd. Problemen worden vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt. Doordat meer bij de inwoners betrokken te zijn, kunnen we de zogenoemde voorliggende voorzieningen beter laten aansluiten op hun behoeften. Een gevolg hiervan is dat er de komende jaren een verschuiving optreedt van inzet in 2^e-lijnszorg naar inzet vanuit dat voorveld (informele ondersteuning door vrijwilligers en maatschappelijke organisaties).

Bij (herziening van) het aanbod van voorzieningen is het doel om meer inwonergegericht te werken en zo betaalbare zorg op maat te verlenen.

Hier zijn twee dingen voor nodig:

1. Een beweging van maatwerkvoorzieningen naar algemeen voorliggende voorzieningen. Om deze te laten aansluiten op de behoefte van de inwoners worden de subsidierelaties met welzijnsorganisaties opnieuw ingericht. Daarbij krijgen de welzijnsorganisaties voldoende tijd om opnieuw subsidie aan te vragen.
2. De gemeente zoekt (fysiek) aansluiting bij de leefwereld van inwoners. Een hulpvraag is vaak niet direct duidelijk, terwijl er wel signalen zijn die kunnen worden opgemerkt door de directe omgeving. Om aansluiting te krijgen dicht bij die plekken waar wij mensen in bepaalde situaties verwachten, krijgt elke wijk een locatie waar ‘van nature’ al verbindingen worden gelegd en waar een ambtenaar gebruik kan maken van een bestaande werkplek. Bijvoorbeeld het dorpshuis, het consultatiebureau, de school of de dagbestedingsruimte voor ouderen. Casemanagement wordt hierbij belangrijk: we volgen de inwoners en stemmen met hen de benodigde zorg optimaal af.

Deze ontwikkeling kunnen wij niet alleen verzorgen. Daar hebben wij anderen voor nodig:

Strategische partners

Vrijwilligers- en andere welzijnsorganisaties zijn zulke partners. De gemeente neemt een coördinerende rol waarin vrijwilligersorganisaties, de zorg en voorliggende voorzieningen samen zo goed mogelijk worden aangesloten op de leefwereld van de inwoner.

Wij gaan ondersteuning bieden om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Denk hierbij aan voorlichting/informatie over dementie, respijtzorg, tijdelijke opvang, en persoonlijke en individuele begeleiding thuis.

Een belangrijke strategische partner is Ferm Werk . Met Ferm Werk geven we middels Ferm Wijzer vorm aan de participatieopdracht voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Naast deze opdracht hebben we speciale aandacht voor toeleiding naar werk van statushouders en (inclusieve) werkgevers die kansen bieden.

Met Ferm Werk en het onderwijs werken we samen aan het creëren van kansen voor kwetsbare jongeren.

Voor de inwoners staat de kwaliteit van de zorg voorop. Dat betekent dat ook huisartsen en zorgaanbieders onze strategische partners zijn. Met zorgaanbieders die ook willen investeren in Woerden gaan we afspraken maken. Dit betekent: contracten met minder zorgaanbieders en meer kwaliteit van de zorg. Dit doen we in regionaal verband.

Preventie in de jeugdzorg, en met name de gevolgen van vechtscheidingen, krijgt prioriteit. We willen dat onze inwoners in deze situatie gemakkelijk de weg naar ondersteuning kunnen vinden.

Innovatie in het sociaal domein is belangrijk. Daarom is een 'innovatiebudget' vrijgemaakt in de begroting, waarmee duurzaam pilots kunnen worden ondersteund en nieuwe woonconcepten kunnen ontstaan. Hierbij is gemengd wonen (jong en oud, vitaal en minder vitaal) het uitgangspunt.

Wij maken ons zorgen over de bereikbaarheid van de gezondheidszorgvoorzieningen in de toekomst. Wij zullen ons regionaal inspannen zodat minstens de gestelde normen worden gehaald (bv. aanrijtijd ambulances). Ook huisartsvoorzieningen buiten kantooruren – en het vervoer ernaartoe – hebben onze aandacht, evenals de beschikbaarheid van een nachtapotheek.

Nieuwe Woerdenaren

In het kader van de invoering van de nieuwe inburgeringswet per 1 januari 2021 zorgen we voor een tijdige voorbereiding van de organisatie en implementatie.

Ook de komende jaren zullen er statushouders naar Woerden komen, onder andere door gezinshereniging. Uitgangspunt is dat zij gespreid worden gehuisvest. De opgebouwde voorsprong op de taakstelling van het Rijk omtrent huisvesting van statushouders laten we teruglopen. Hiermee blijft er een gezonde beschikbaarheid van sociale huurwoningen voor alle inwoners.

Snelle integratie van statushouders blijft van belang. Daarom houden wij vast aan het 10-weekenprogramma dat hun wordt geboden.

Ontwikkelingen

Vrijwel alle gemeenten melden inmiddels grote tekorten in het sociaal domein. De vraag naar hulp, zorg en ondersteuning stijgt en eerder genomen beheersmaatregelen hebben nog niet het gewenste effect. We houden vast aan de ingezette beleidslijn: inwoners meer en beter begeleiden, beter aansluiten op de leefwereld van inwoners en optimaal inzetten op verschuiving van tweedelijnszorg naar het voorveld. Dit doen wij samen met maatschappelijke partners en we zien hiervan de eerste positieve resultaten.

Wat gaan we doen?

Alle inwoners in Woerden moeten zo goed mogelijk kunnen meedoen, het liefst in hun eigen woonomgeving. We beseffen dat dit niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Soms hebben mensen hier (blijvend) hulp bij nodig. Als inwoners ondersteuning nodig hebben, helpt de gemeente. Liefst dicht bij huis met zo veel mogelijk preventieve en laagdrempelige voorzieningen. We zorgen daarbij dat we actief aansluiten in de wijken en dorpen: het thuis van onze inwoners. We pikken signalen snel op en bieden een vangnet voor diegenen die het (even) niet alleen kunnen. Als meer zorg en ondersteuning nodig is, begeleiden wij inwoners goed naar meer specialistische voorzieningen. We zien het ook als onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat betrokken partijen goed samenwerken, en aansluiten op het leven en de omgeving van mensen.

Wat willen we bereiken?

Het Sociaal Domein is omvangrijk. Het is inmiddels het grootste beleidsterrein van de gemeente als je kijkt naar aantallen (inwoners/cliënten) en kosten. Het gaat ook over veel verschillende beleidsthema's. Vanwege de complexiteit van het Sociaal Domein is het soms moeilijk overzicht te

bewaren en te zien hoe beleid met elkaar samenhangt. Het blijvend aanbrengen van integraliteit en samenhang is daarom een belangrijk speerpunt. Daarnaast blijft het een uitdaging om grip te houden op de toenemende kosten. Een toename die grotendeels te verklaren is door trends en ontwikkelingen zoals vergrijzing, dat inwoners langer en met meer ondersteuning thuis blijven wonen, individualisering, toenemende druk op vrijwilligers en mantelzorgers, invoering van het abonnementstarief eigen bijdragen Wmo en de steeds complexere vragen op het gebied van Jeugd.

Om zo integraal en samenhangend mogelijk te werken is ervoor gekozen om te werken met een Maatschappelijke Agenda (MAG). De MAG vormt ons integrale beleidskader voor de periode 2019-2022. In de MAG hebben we het beleid uitgewerkt in vijf thema's:

1. Gezondheid en Bewegen
2. Groei, ontwikkeling en leren
3. Maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke betrokkenheid en tegengaan eenzaamheid
4. Werk en inkomen
5. Wonen met zorg

In 2020 voeren wij het beleid uit zoals vastgesteld in de MAG, in samenwerking met onze maatschappelijke partners. Het werken in thema's bevordert integraliteit en samenhang. Onder de thema's vallen tal van going concern werkzaamheden, zoals accountmanagement en subsidieverstrekking, het uitvoeren van de wettelijke taken vanuit de Jeugdwet, Wmo en participatiewet, onderwijsbeleid, sport, armoedebestrijding, mantelzorgondersteuning, enzovoorts. Vanwege de omvang van het programma kiezen wij ervoor om in de programmabegroting alleen de veranderingen voor 2020 op te nemen.

Van alle projecten die onder de verschillende thema's vallen, hebben we mijlpalen vastgesteld. We rapporteren over de voortgang van de projecten en, indien relevant, over de voortgang van de going concerntaken.

Voorbeelden van grote projecten die onder de thema's vallen, zijn de uitvoering van het regionaal transformatiefonds (regionale transformatietrajecten gesubsidieerd door het Rijk), de inzet van de POH-GGZ jeugd bij huisartsen, en de doorontwikkeling van de samenwerking met Samen Veilig Midden-Nederland.

De opgaven

Binnen het Sociaal Domein werken wij in 2020 overkoepelend aan een aantal veranderingen: de beleidsprioriteiten uit de maatschappelijke agenda. Deze beleidsprioriteiten zijn:

1. Het beter begeleiden en ondersteunen van inwoners (hieronder vallen de beleidsprioriteiten versterking voorliggend veld, invoering casemanagement en inkoop)
2. Participatie
3. Sociaal werken in de wijk
4. Wonen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid (transitie beschermd wonen)

De opgave 'wonen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' is een nieuwe opgave, vanwege de transitie van beschermd wonen die per 1-1-2022 geleidelijk wordt doorgevoerd. In 2020 en 2021 bereiden wij ons op deze transitie voor.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Onze inwoners doen en kunnen zoveel mogelijk zelf en krijgen daarbij de benodigde ondersteuning (beleidsprioriteit MAG: versterking voorliggend veld, inkoop en casemanagement)				
3.1	Inwoners ontvangen ondersteuning snel, laagdrempelig en op het juiste moment waarmee wordt voorkomen dat een kleine vraag een groot probleem wordt.	3.1.1	In de ondersteuningsplannen van inwoners is ten opzichte van 2019 vaker een arrangement opgenomen van informele en formele zorg.	3.1.1.1	Voorliggende functies welzijn, mantelzorgondersteuning en maatschappelijk werk zijn uiterlijk 1-1-2021 geïntegreerd in de in 2019 samengestelde en opgeleide nieuwe teams van Woerden Wijzer (Sociaal Team en team Jeugd- en Gezin). Deze teams zijn in Q1 2020 operationeel.
				3.1.1.2	Over de integratie van de onder 3.1.1.1 voorliggende functies zijn nieuwe afspraken gemaakt met de organisaties die deze functies op dit moment bieden.
				3.1.1.3	Bij de inkoop van het maatwerk worden contractafspraken gemaakt over op- en afschaling van zorg, inclusiviteit en de samenwerking met informele organisaties. Casemanagers zien toe op naleving van die afspraken (contractmanagement).
				3.1.1.4	Alternatieven voor maatwerkvoorzieningen onderzoeken we, zetten we op en financieren we zonodig samen met de partners in het veld (bijv. KIES en rots- en watertrainingen, jongerencoaching door jongerenwerk en jeugdhulpwerk op school, vroegsignalering van schulden, inloop voor inwoners met beginnende dementie, etc).
				3.1.1.5	We verschuiven middelen van maatwerk naar voorliggend, waardoor we meer kunnen investeren in voorliggende voorzieningen. Over de inzet van voorliggende voorzieningen maken we afspraken met onze maatschappelijke partners in het brede sociaal domein (waaronder sport, cultuur, scholen, vrijetijdsvoorzieningen en organisaties die zorg, hulp en ondersteuning bieden).
3.2	Inwoners stellen hun hulp- en ondersteuningsvragen dichtbij in eigen wijk of dorp en hebben 1 aanspreekpunt als ondersteuning nodig is.	3.2.1	De toegang tot de hulp is verbeterd: - Het percentage inwoners dat weet waar zij naartoe moeten met een hulpvraag is gestegen in 2022 (was 84% in 2017). - Het percentage inwoners dat zegt dat er samen gezocht is naar oplossingen is gestegen in 2022 (was 82% in 2017). - Het percentage inwoners dat zegt dat de kwaliteit van ondersteuning goed is, is gestegen in 2022 (was 88% in 2017).	3.2.1.1	De nieuwe teams van Woerden Wijzer (Jeugd- en Gezinsteam en Sociaal Team) die we in 2019 samenstelden en adequaat hebben opgeleid zijn in Q1 2020 operationeel. Hierin is de functie van de casemanager belegd. We monitoren de ingevoerde werkwijze en sturen waar nodig de werkwijze bij.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
		3.2.2.	De uitstroom uit geïndiceerde zorg en ondersteuning stijgt tot tenminste het regionaal gemiddelde in Utrecht West (is nu -10%).	3.2.2.1	In 2020 maken we vanuit het project Inkoop afspraken over een lokale intensievere samenwerking tussen Woerden Wijzer, algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen over betere doorstroom en uitstroom van geïndiceerde voorzieningen.
				3.2.2.2.	In 2020 leidt het project Inkoop tot betere afspraken over samenwerking en het uitstroomresultaat met zorgaanbieders van specialistische zorg.
				3.2.2.3.	In 2020 ondersteunt Woerden Wijzer inwoners in de wijk (bijvoorbeeld Huizen van Woerden) als dat nodig is, en werkt voor jongeren meer samen met scholen en met huisartsen.
		3.2.3	De score op de indicatoren zelfredzaamheid, participatie en eenzaamheid is in 2022 gelijk gebleven (resp. 8,4/ 8,0 en 8,8) waardoor de sociale kracht van inwoners in 2022 niet is gedaald (2018: 7,6).	3.2.3.1	Inwoners worden door de buurtverbinders en waar mogelijk door informele organisaties geactiveerd en ondersteund om mee te doen en zo hun sociale netwerk te versterken. Afspraken hierover worden waar relevant vastgelegd in subsidiebeschikkingen met de betreffende organisaties die deze ondersteuning bieden.
3.3	Gesubsidieerde organisaties werken vraaggericht en ondersteunen onze inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving zonder de regie over te nemen. Gesubsidieerde organisaties en maatwerkorganisaties benutten elkaar (gesubsidieerde organisaties onderling of gesubsidieerde organisatie en maatwerkorganisatie). Zij leveren een bijdrage aan de realisatie van onze maatschappelijke opgaven en durven los te laten als inzet van een andere organisatie beter past.	3.3.1	De gemeente verstrekt uiterlijk vanaf 1-1-2021 alleen nog subsidies die een aantoonbare bijdrage leveren aan de realisatie van de maatschappelijke agenda Sociaal Domein 2019-2022.	3.3.1.1	Gebaseerd op de maatschappelijke agenda samen met gesubsidieerde organisaties opdrachten bepalen en (nieuwe) meerjarige afspraken maken met deze partijen over de benodigde dienstverlening en bijbehorende middelen (nieuwe subsidieafspraken). Deze afspraken zijn meetbaar door 'tellen en vertellen'.
				3.3.1.2	Hart voor Woerden zet samen met de diverse organisaties in het veld in op het versterken van de onderlinge themagerichte samenwerking. De gemeente maakt hierover afspraken met deze partijen en legt die vast.
				3.3.1.3	Gemeente Woerden maakt afspraken met de maatschappelijke partners in het brede sociaal domein (o.a. onderwijs, sport, vrije tijd, cultuur en organisaties die zorg, hulp en ondersteuning bieden) over de verbinding en samenwerking tussen informele organisaties, de 1e en 2e lijn en Woerden Wijzer. De gemeente legt die vast en monitort dit. Zij stuurt bij of jaagt aan waar nodig.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Meer Woerdense inwoners participeren in de samenleving overeenkomstig hun persoonlijke mogelijkheden				
3.4	De maatschappelijke en economische participatie van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is toegenomen. (Toelichting: mensen worden actiever in hun participatie door bijvoorbeeld het doorlopen van een behandeling om arbeidsmogelijkheden te vergroten, vrijwilligerswerk, dagbesteding of scholing. Bij multi problematiek worden trajecten geïntegreerd ingezet zodat de inwoner 1 plan, 1 aanpak heeft.)	3.4.1	In 2020 hebben tussen de 20-60 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt van meer dan 2 jaar door gezamenlijke aanpak van Ferm Werk en het lokale sociale team hun afstand tot de arbeidsmarkt verkleind en hun participatie is toegenomen. Monitoring zorgt voor een sluitende doorstroom van trajecten, tevredenheid van inwoners en beheersing van kosten.	3.4.1.1	We zetten een methodiek en werkwijze in (pilot Ferm Wijzer), die leidt tot een gezamenlijke en sluitende aanpak, waarbij de jeugdwet, Wmo-wet en participatiewet zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. De kosten van deze aanpak inclusief de trajectkosten zijn inzichtelijk en beheerst.
				3.4.1.2	We zetten een project op voor het verbeteren van taal- en basisvaardigheden op de werkvloer.
				3.4.1.3	We versterken de samenwerking met onze partners en externe partijen voor het onderzoeken en/of ontwikkelen van passende arrangementen en instrumenten.
				3.4.1.4	We initiëren en versterken de ontwikkelingen en samenwerkingen gericht op het bevorderen van arbeidsparticipatie (en daarmee sociale activering, basis werknemers- en vakvaardigheden) van deze inwoners.
				3.4.1.5	We meten de stappen die gezet zijn aan de hand van de doorstroom binnen het totale traject.
				3.4.1.6	We onderzoeken via het sociaal werken in de wijk en het gebiedsgericht werken hoe de talenten van deze inwoners tot bloei kunnen komen in hun eigen wijk of dorp.
3.5	Schooluitval, jeugdwerkloosheid en langdurige inactiviteit wordt voorkomen.	3.5.1	In 2020 zijn minimaal 30 jongeren in kwetsbare positie op een passende plek geplaatst waarin zij hun arbeidspositie versterken. Bij plaatsing op een baan of opleiding is 70% van de plaatsingen na 6 maanden nog actief.	3.5.1.1	We zetten een preventie methodiek en werkwijze in (o.a. pilot Werkfit), die leidt tot een sluitende aanpak, waarbij de jeugdwet, WMO-wet en participatiewet zo goed mogelijk op elkaar aansluiten.
				3.5.1.2	We initiëren en versterken de ontwikkelingen en samenwerkingen (waaronder met de scholen) gericht op het bevorderen van arbeidsparticipatie (en daarmee sociale activering, basis werknemers- en vakvaardigheden) en het behalen van certificaten en/of kwalificaties.
3.6	Inwoners met financiële problematiek kunnen meer maatschappelijk en economisch participeren in de maatschappij.	3.6.1	Een stijging in de score op de zelfredzaamheidsmatrix wordt bereikt voor minimaal 20 mensen met financiële problematiek die worden ondersteund middels stress-sensitieve dienstverlening.	3.6.1.1	We richten een infrastructuur in die zich richt op de doorverwijzing binnen de armoedeketen, waarbij we een sociale kaart bijhouden.
				3.6.1.2	We zetten een methodiek in gericht op stress-sensitieve dienstverlening.
				3.6.1.3	We brengen in kaart welke financieel kwetsbare inwoners nog niet zijn bereikt.
				3.6.1.4	We vergroten de bekendheid van inkomensondersteunende regelingen onder zzp'ers.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Inwoners doen mee naar vermogen in hun eigen wijk of dorp (Beleidsprioriteit MAG: sociaal werken in de wijk).				
3.7	Inwoners hebben een breed en sterk netwerk in hun eigen wijk of dorp.	3.7.1	De score op de indicator sociale samenhang in de buurt stijgt in 2022 naar minimaal score 6,4 (2018: 6,2), waardoor de sociale kracht van inwoners in 2022 niet is gedaald (2018: 7,6).	3.7.1.1	De buurtverbinders zijn actief in de wijken Schilderskwartier en Centrum (Bibliotheek) en het dorp Harmelen.
				3.7.1.2	We onderzoeken de mogelijkheid voor inzet van buurtverbinders in een vierde wijk of dorp, als dat een logisch gevolg is van de lokale dynamiek van inwoners en organisaties. Buurtverbinders ondersteunen inwoners in het aangaan van onderlinge verbindingen.
3.8	Alle inwoners kunnen actief zijn in hun eigen wijk of dorp door deel te nemen aan activiteiten, deze mede te organiseren of vrijwilligerswerk te doen.	3.8.1	Het percentage inwoners dat vrijwillige inzet levert blijft minimaal gelijk tot 2022 (2018: 44%).	3.8.1.1	Buurtverbinders activeren inwoners en ondersteunen sociale inwonersactiviteiten (laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen). Zowel in de wijk als in de 'Huizen van'. Er is een extra focus op inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouder.
				3.8.1.2	Gemeente maakt afspraken met Hart van Woerden en de betreffende organisaties in het veld over het werven, ondersteunen en het waarderen van vrijwilligers.
				3.8.1.3	Onderzoeken en waar mogelijk inzetten van Ferm Werk voor werkervaringsplekken (vrijwilligerswerk) of anderszins arbeidstoeleiding.
				3.8.1.4	Aansluiting op de veranderopgave 'participatie'. Dit door het bieden van vrijwilligersplekken in de 'Huizen van'. Tevens onderzoeken wij de mogelijkheid om werk-leerlijnen van Fermwerk ook in de 'huizen van' een plek te geven.
				3.8.1.5	Kennisdeling richting exploitatiestichtingen van multifunctionele accommodaties door Hart van Woerden over fondswerving, subsidieaanvragen, financiën en samenwerken met de gemeente.
				3.8.1.6	De buurtverbinders zetten in op de bestaande vrijwilligersgroepen van Zegveld (Milandhof), Kamerik (de Cope) en Woerden (bijv. in Brediushonk, Willemshoeve, de Wiek).
				3.8.1.7	We ondersteunen inwoners zodat hun talenten tot bloei kunnen komen in hun eigen wijk of dorp. Hiervoor wordt in het Sociaal - en Gebiedsgericht werken in de wijk gebruik gemaakt van de inclusieve wijkontwikkeling en de abcd-methodiek.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
3.9	In de wijk of het dorp weten alle partijen elkaar te vinden. Ze werken samen en maken gebruik van elkaars netwerk en mogelijkheden. Ze sluiten hun aanbod aan op de behoefte die leeft in de wijk of het dorp.	3.9..1	In 7 wijken of buurten van Woerden zijn er centrale plaatsen voor, door en met inwoners, waar nodig gefaciliteerd en ondersteund door een (sociaal) professional. Op deze centrale plaatsen komen ontmoeting, welzijn, eenvoudige zorg, ondersteuning, talentontwikkeling, een levenlang leren en een zinvolle dagbesteding logisch samen.	3.9.1.1	Doorontwikkelen van Dorpshuis Harmelen, De Plint en Locatie Centrale Bibliotheek (Meulmansweg) tot volwaardige 'Huizen van...', die als voorbeeld kunnen gelden voor nieuwe initiatieven. Mogelijk een vierde 'Huis van' als dat een logisch gevolg is van de lokale dynamiek van inwoners en organisaties in de wijk.
				3.9.1.2	Inzet van Buurtverbinders op de lokale netwerken in de wijk. Zowel netwerken tussen inwoners als tussen en met maatschappelijke organisaties met als doel ontmoeten, verbinden en samendoen.
				3.9.1.3	Zorgdragen voor aansluiting van buurtverbinders op het sociaal team zodat afschaling van zorg mogelijk wordt gemaakt door de inzet van buurtbewoners.
				3.9.1.4	Zorgdragen voor een nauwe aansluiting op de wijkambtenaar en het gebiedsgerichtwerken.
				3.9.1.5	Buurtverbinders ondersteunen de programmaraden en exploitatiestichtingen van de lokale 'Huizen van'.
				3.9.1.6	Het concept Sociaal Werken in de Wijk wordt verder ontwikkeld waardoor er een eenduidige visie op subsidies, dienstverlening en rollen van partners en inwonersparticipatie ontstaat. Hierdoor staan alle partners in positie. Het concept zal veel ruimte geven om te passen bij de lokale situatie.
				3.9.1.7	Maatschappelijke organisaties en gemeentelijke afdelingen zijn te vinden in de wijk, bijvoorbeeld in een 'Huis van'. Daar zijn werkplekken, vergaderruimten en gespreksplekken voor bijvoorbeeld een spreekuur of cliëntafspraken.
	Psychisch kwetsbare inwoners hebben een passende woonplek met daarbij de juiste ondersteuning en voorzieningen voor een volwaardig leven in Woerden				
3.10	Personen die dakloos en/of kwetsbaar zijn als gevolg van psychische problematiek en/of een licht verstandelijke beperking, hebben een eigen woonplek, of een passend alternatief.	3.10.1	Inwoners die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, worden gehuisvest. We halen ten minste het contingent dat hier jaarlijks voor wordt vastgesteld.	3.10.1.1	Actieve inbreng programma 6 met betrekking tot zowel voldoende nieuwe woningen als zorg. Zowel het beschikken over voldoende huisvesting voor deze doelgroep als de (prestatie)afspraken met GroenWest vallen hieronder.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
3.11	De ondersteuning en behandeling voor inwoners met psychische problematiek is laagdrempelig en dichtbij.	3.11.1	De benodigde ondersteuning en behandeling voor inwoners met psychische problematiek is beschikbaar als de door centralisatie / transitie centrumgemeente heeft plaatsgevonden.	3.11.1.1	Uitvoeren lokaal plan van aanpak waarin de onderdelen uit de Regionale Koers MOBW U16 aan bod komen. Het gaat daarbij om onder andere: Beschikbaar hebben van professionele ambulante begeleiding en behandeling - Toegang tot een woonplek - Participatie, inkomen, schuldhulpverlening - Tijdelijke opvangmogelijkheden - Persoonlijke ontwikkeling - Informele zorg - Integratie in de wijk - Preventie en vroegsignalering
				3.11.1.2	Uitvoeren regionaal plan van aanpak waarin aandacht is voor: - organiseren van de toegang tot beschermd wonen - tempo en wijze waarop de doordecentralisatie vanuit U16 verloopt - afspraken die we in Utrecht-West verband maken over financiën, solidariteit - organiseren van voldoende voorzieningen en ondersteuning die we regionaal beschikbaar willen hebben - borgen van accountmanagement en monitoring.
Omgeving van de statushouders is op orde					
3.12	De statushouder heeft vanaf de eerste dag dat hij in de gemeente komt wonen een plan gericht op werk, onderwijs of zelfredzaamheid.	3.12.1	De nieuwe inburgeringswet, die op 1 januari 2021 ingevoerd wordt, is geïmplementeerd en de organisatie is voorbereid om de nieuwe wet uit te voeren.	3.12.1.1	We richten het proces rondom de nieuwe inburgeringswet in, waaronder het aanpassen van de verordening, aanbesteding taalinstuut, regelen uitvoeringsorganisatie, inkopen duale trajecten.
3.13	De huidige groep inburgeraars, de zogenaamde ondertussengroep, krijgt dezelfde kansen op gebied van werk, onderwijs en zelfredzaamheid als de groep die onder het regime van de nieuwe inburgeringswet gaan vallen.	3.13.1	Minimaal 10 statushouders nemen deel aan activiteiten gericht op werk of onderwijs.	3.13.1.1	We zetten in samenwerking met Ferm Werk een re-integratiebureau in met landelijke ervaring in het begeleiden van statushouders met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar werk.
		3.13.2	75 % van de jonge statushouders (16 - 18 jaar) die een MBO vervolgopleiding starten maken deze ook daadwerkelijk af.	3.13.1.2	Statushouders krijgen naast de reguliere inburgering een programma gericht op taal en studievaardigheden. Daarnaast zal huiswerkbegeleiding geboden worden. Zolang de nieuwe inburgeringswet niet operationeel is zullen geïntegreerde trajecten ingekocht worden bij het ROC.
				3.13.2.1	Het aanbieden van onderwijs vindt plaats met verschillende onderwijspartners, die allen hun eigen rol hebben in het onderwijsaanbod. Jonge statushouders die naar het HBO of WO gaan reddend zich over het algemeen binnen hun (Nederlandse) netwerk. Voor de jongeren die MBO op niveau 1-4 volgen is extra

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
					begeleiding nodig. Zolang de nieuwe inburgeringswet niet operationeel is zullen geïntegreerde trajecten ingekocht worden bij het ROC.
		3.13.3	Minimaal 25 statushouders nemen deel aan een intensief programma gericht op zelfredzaamheid.	3.13.3.1	We bieden empowermenttrainingen aan die de kloof tussen de eigen cultuur en Nederlandse cultuur verkleint. Naast deze training bieden we samen met de ketenpartners een intensief programma met daarin onderwerpen als budgettering, gezondheid, taal, opvoeding en kennis van de Nederlandse maatschappij.
3.14	Er is zelfstandige woonruimte beschikbaar voor statushouders.	3.14.1	Alle 25 statushouders uit de Stadpoort beschikken vóór 1 januari 2022 over zelfstandige woonruimte.	3.14.1.1	Vanaf 2020 verhuizen bewoners gefaseerd vanuit de Stadpoort.
3.15	Taal- en cultuurverschillen mogen niet belemmerend zijn voor goede zorg.	3.15.1	Huisartsen zijn in staat statushouders goede zorg te verlenen en kunnen hun taak als poortwachter beter uitvoeren.	3.15.1.1	We onderzoeken wat huisartsen nodig hebben om de juiste zorg voor deze specifieke groep te verlenen en financieren dit maximaal 2 jaar.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren < 18	2 ^e halfjaar 2018	7,9	10,4	
Jongeren met jeugdbescherming	%	2 ^e halfjaar 2018	0,5	1,1	
Netto arbeidsparticipatie	%	2018	71,1	67,8	
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw. 18+	1 ^e halfjaar 2018	20,2	40,1	
Re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw. 15-65 jr	1 ^e halfjaar 2018	20,7	30,5	
Wmo-cliënten met maatwerkarr.	per 1.000 inw.	2 ^e halfjaar 2018	49	60	
% Kinderen in armoede	%	2015	2,82	6,58	
% Jeugdwerkloosheid	%	2015	0,71	1,52	

Eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde
Verbetering toegang tot hulp		
Cliënt/inwoner weet waar hij moet zijn met zijn hulpvraag	84%	> 84% in 2022
De medewerker en cliënt/inwoner hebben in gesprek samen naar oplossingen gezocht	82%	> 82% in 2022
Cliënt/inwoner vindt de kwaliteit van de ondersteuning goed	88%	> 88% in 2022
Sociale kracht inwoners		
Waarderingscijfer inwoners sociale kracht	7,6	≥ 7,6 in 2022
Waarderingscijfer inwoners zelfredzaamheid	8,4	≥ 8,4 in 2022
Waarderingscijfer inwoners participatie	8,0	≥ 8,0 in 2022
Waarderingscijfer inwoners eenzaamheid	8,8	≥ 8,8 in 2022
Subsidieverstrekking alleen voor aantoonbare bijdrage aan realisatie van de MAG	-	m.i.v. 1-1-2021
Aantal inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt van meer dan 2 jaar die door gezamenlijke aanpak van Ferm Werk en het lokale sociale team hun afstand tot de arbeidsmarkt is verkleind en hun participatie is toegenomen.	< 20 inwoners	20-60 inwoners in 2020
Jongeren in kwetsbare positie zijn op een passende plek geplaatst	< 30 jongeren	30 jongeren in 2020
Actief bij plaatsing baan of opleiding na 6 maanden	< 70%	70% in 2020
Stijging score zelfredzaamheidsmatrix voor mensen met financiële problematiek	< 20 inwoners	20 inwoners
Waarderingscijfer inwoners sociale samenhang in de buurt	6,2	6,4 in 2022
Percentage inzet door inwoners	44%	≥ 44% in 2022

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde
Aantal centrale plaatsen in wijken en dorpen	4	7 in 2022
Huisvesting inwoners die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, worden gehuisvest.	n.b. (nieuwe transitie naar gemeente)	Voldoen aan de minimale eisen
Organisatie is klaar voor uitvoering cf. nieuwe inburgeringswet op 1 januari 2021		100% in 2021
Aantal statushouders dat deelneemt aan activiteiten gericht op werk of onderwijs		≥10 in 2020
% statushouders 16-18 jr dat een MBO-vervolgopl. start en daadwerkelijk afmaakt		≥75% in 2020
Aantal statushouders dat deelneemt aan een intensief programma gericht op zelfredzaamheid		≥25 in 2020
Percentage statushouders uit de Stadpoort dat vóór 1 januari 2022 beschikt over zelfstandige woonruimte (totaal aantal is 25)		15% in 2020
Percentage huisartsen dat in staat is statushouders goede zorg te verlenen en hun taak als poortwachter beter kan uitvoeren		50% in 2020

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
3. Sociaal domein	Lasten	€ 48.054.167	€ 48.334.634	€ 47.829.670	€ 48.161.800	€ 48.376.658
	Baten	€ 9.139.871-	€ 9.399.226-	€ 9.383.765-	€ 9.368.305-	€ 9.360.575-
3. Sociaal domein - Totaal		€ 38.914.296	€ 38.935.408	€ 38.445.905	€ 38.793.495	€ 39.016.083

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	€ 4.934.551	€ 4.696.590	€ 4.414.362	€ 4.434.765	€ 4.410.168
6.2	Wijkteams		€ 2.074.506	€ 2.669.810	€ 2.670.125	€ 2.671.039	€ 2.671.495
6.3	Inkomensregelingen		€ 11.983.442	€ 11.947.612	€ 11.976.697	€ 12.098.704	€ 12.221.117
6.4	Begeleide participatie		€ 6.448.033	€ 6.552.631	€ 6.581.016	€ 6.713.922	€ 6.729.009
6.5	Arbeidsparticipatie		€ 2.002.960	€ 2.181.271	€ 1.849.450	€ 1.949.538	€ 2.051.037
6.6	Maatwerkvoorz. (Wmo)		€ 1.932.322	€ 2.145.770	€ 2.145.770	€ 2.145.770	€ 2.145.770
6.71	Maatwerkdienstverl. 18+		€ 7.118.081	€ 6.638.186	€ 6.638.186	€ 6.593.998	€ 6.593.998
6.72	Maatwerkdienstverl. 18-		€ 6.838.018	€ 6.784.031	€ 6.835.331	€ 6.835.331	€ 6.835.331
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		€ 41.947	€ 43.038	€ 43.038	€ 43.038	€ 43.038
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		€ 2.636.255	€ 2.639.189	€ 2.639.189	€ 2.639.189	€ 2.639.189
7.1	Volksgezondheid		€ 2.044.052	€ 2.036.506	€ 2.036.506	€ 2.036.506	€ 2.036.506
Lasten - Totaal			€ 48.054.167	€ 48.334.634	€ 47.829.670	€ 48.161.800	€ 48.376.658
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	€ 167.576-	€ 152.758-	€ 137.297-	€ 121.837-	€ 114.107-
6.2	Wijkteams		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.3	Inkomensregelingen		€ 8.531.295-	€ 8.846.468-	€ 8.846.468-	€ 8.846.468-	€ 8.846.468-
6.5	Arbeidsparticipatie		€ 41.000-	€ -	€ -	€ -	€ -
6.6	Maatwerkvoorz. (Wmo)		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.71	Maatwerkdienstverl. 18+		€ 400.000-	€ 400.000-	€ 400.000-	€ 400.000-	€ 400.000-
6.72	Maatwerkdienstverl. 18-		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.1	Volksgezondheid		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten - Totaal			€ 9.139.871-	€ 9.399.226-	€ 9.383.765-	€ 9.368.305-	€ 9.360.575-
3. Sociaal domein - Totaal			€ 38.914.296	€ 38.935.408	€ 38.445.905	€ 38.793.495	€ 39.016.083

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Toename lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
6.1	Lagere doorbelasting loonkosten	-€ 170.150
6.1	Vervallen post Inclusie m.i.v. 2020	-€ 120.000
6.1	Vervallen post pilot wijgericht werken m.i.v. 2020	-€ 77.000
6.2	Hogere doorbelasting loonkosten	€ 136.867
6.2	Extern personeel (via maatwerk/herz.welz Woerden)	€ 749.930
6.2	Vervallen incidenteel budget personeel	-€ 375.000
6.2	Wet verplichte GGZ	€ 51.800
6.4	Hogere kosten Ferm Werk	€ 46.112
6.5	Hogere kosten Ferm Werk	€ 196.253
6.6	Hogere doorbelasting loonkosten	€ 176.536
6.71	Transformatie/casemanagement	-€ 449.510
6.71	Lagere doorbelasting loonkosten	-€ 108.582
	Diversen, incl. index 2,6%	€ 223.211
	Totaal mutaties lasten	€ 280.467

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
6.3	Hogere rijksbijdrage inkomensdeel WWB	-€ 315.173
	Diversen	€ 55.818
	Totaal mutaties baten	-€ 259.355

	Totaal mutaties lasten en baten	€ 21.112
--	--	-----------------

4. Cultuur, economie en milieu

Portefeuillehouder	Thema
Arjan Noorthoek	Economische zaken - Herstructurering bedrijventerreinen Middelland en stationsgebied, visie en ontwikkeling en Recreatie en toerisme
Tymon de Weger	Monumenten en archeologie, Duurzaamheid en Milieu /Natuur- en Milieueducatie
George Becht	Cultuur, Binnenstad
Victor Molkenboer	Citymarketing/stadspromotie en evenementen

Ambities cultuur, economie en milieu

Op weg naar 2040

Wij zien Woerden in 2040 als een stad waar de mens de maat der dingen is. De kracht van onze samenleving zit in mensen. Als mantelzorgers, vrijwilligers, in verenigingen. Woerden is een centrum in en een poort naar het Groene Hart en heeft een daarbij passend voorzieningenniveau, zodat iedereen kan meedoen, goed kan wonen, ondernemen en recreëren.

Duurzaamheid

We houden onvoorwaardelijk vast aan de ambitie dat Woerden in 2030 een klimaatneutrale gemeente is. Als gemeentebestuur hebben we een aanjaagfunctie om deze doelstelling te realiseren, samen met inwoners, woningbouwvereniging en ondernemers.

Bij deze doelstelling hoort zeker **niet** dat er in het Papekopperveld wordt geboord naar olie en gas. De gemeenteraad van Woerden is hier unaniem tegen gekant. Wij blijven dit richting Den Haag en ondernemers uitdragen en bij het duurzaamheidsprogramma zetten we in op verminderd gasverbruik.

Bij de transformatie van het Schilderskwartier naar een gasvrije wijk, moeten de inwoners gehoord worden. Bij een volgende businesscase zorgen wij ervoor dat de bedenkingen van inwoners in een goed gesprek met gemeente en ondernemers aan bod komen.

Om onze duurzaamheidsdoelstelling te behalen, versterken en stimuleren we in hoog tempo initiatieven in de samenleving. Wij zetten extra ambtelijke capaciteit in, in de vorm van duurzaamheidsambassadeurs die zich zowel op de samenleving als op de ambtelijke organisatie richten. Zij jagen initiatieven aan en inventariseren belemmerende regelgeving om deze te kunnen aanpassen of schrappen.

Alle vormen van duurzame energieopwekking worden onderzocht. Grootschalige energieopwekking, zoals bij zonne- en windenergie, heeft veel ruimte nodig. Samen met de raad en inwoners wordt een proces gestart om te komen tot een afwegingskader waarmee initiatieven op het gebied van grootschalige energieopwekking (ruimtelijk) kunnen worden beoordeeld. Uitgangspunt is dat bij zonne-energie de plaatsing op gebouwen prioriteit krijgt. Goede landbouwgrond komt hier niet voor in aanmerking; deze is nodig voor de voedselvoorziening.

Woerden techniekstad

Woerden heeft in 2040 een technische sector die zich binnen de omvang van Woerden heeft ontwikkeld. Daarom kiezen we samen met ondernemers en provincie een locatie voor de 6 tot 9 ha. 'schuifruimte' voor Woerdense bedrijven (zie ook 'Ruimte voor groei'), en ondersteunen wij op projectniveau het initiatief van de TechnoHub van het WoerdensTechniekTalent.

Cultuur

Cultuur in al haar facetten nodigt iedereen in de samenleving uit om mee te doen en geeft inwoners de kans om laagdrempelige en misschien weer 'andere' netwerken op te bouwen. Het kan op die manier bijdragen aan de doelstelling dat iedereen kan meedoen en aan maatschappelijke doelstellingen zoals welzijn, onderwijs, economie, recreatie en toerisme. De bibliotheek vormt bijvoorbeeld als fysieke en digitale ontmoetingsplaats een belangrijke schakel. We willen de rol en bijdrage van de culturele sector vastleggen in de vorm van een actueel manifest met duidelijke prioriteiten voor de komende jaren

Economisch Actieplan 2030

We blijven inzetten op verdere verbetering van de samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven. Daarom hebben wij een nieuw economisch actieplan gemaakt waarin we met ondernemers vooruit kijken naar 2030. De toekomstbestendigheid van onder andere het buitengebied en de businessmodellen voor de agrarische sector zijn hierbij punten van aandacht. Ook duurzaamheid komt aan de orde in het actieplan. Overheid en bedrijfsleven moeten elkaar hierin versterken: de overheid heeft een aanjaagfunctie en kan investeren makkelijker maken voor bedrijven. Verder is ondernemen en werkgelegenheid in de dorpen een punt waarop wij in dit actieplan ingaan. Vitale ondernemingen in de dorpen stimuleren leven en cohesie. Tot slot: snelle internetverbindingen zijn van belang voor de economie en leefbaarheid in het buitengebied. Uiterlijk in 2020 willen wij dit hebben afgerond.

Ruimte voor groei

In Woerden is er al langere tijd behoefte aan een uitbreiding van de ruimte voor bedrijven; we zijn op zoek naar 6 tot 9 ha schuifruimte. Hierbij is ook oog voor kleine lokale ondernemers in de dorpen. Met ondernemers en provincie zetten we stappen om tot een locatiekeuze te komen. In Middelland transformeren we kantoorruimte tot woningen en we geven gelegenheid aan technische bedrijven, kleine ondernemingen en zzp'ers. Ook dit doen we samen met bedrijfsleven en provincie.

Woerden 650 jaar en merkenbeleid

In 2022 bestaat Woerden 650 jaar. Samen met inwoners en ondernemers gaan we hier een groot feest van maken. Om dit aan te jagen, reserveren we in de begroting een jaarlijks bedrag. Tot slot vinden wij het belangrijk dat het merkenbeleid van Woerden wordt versterkt op basis van de visie op Woerden.

Recreatieschap en ondernemerskansen

Wij verwachten van het recreatieschap Stichtse Groenlanden kwalitatief goede bovenregionale recreatievoorzieningen voor onze inwoners. Om deze activiteiten op een efficiënte en effectieve manier plaats te laten vinden, willen wij ondernemers kansen geven om gebieden onder voorwaarden van o.a. waarborging openbare toegankelijkheid, aantrekkelijk aanbod van recreatiemogelijkheden voor onze inwoners en lagere kosten voor de deelnemers (commercieel) te exploiteren. Als gemeente nemen we de regie om met samen met het recreatieschap en een commerciële partij het recreatiegebied Cattenbroekerplas verder te ontwikkelen.

Wat gaan we doen

Opgave: Cultuur

Met cultuur stimuleren we het creatief vermogen van de samenleving zodat jong & oud, inwoner & bezoeker plezierig leven, ondernemen, verblijven en recreëren, overdag en in de nacht. Cultuur nodigt uit om mee te doen en talenten te ontwikkelen (onder meer als goede start voor jeugd). Daarmee ontstaan stevige sociale netwerken. Culturele levendigheid voor en door inwoners trekt bezoekers naar de (binnen)stad en haar dorpen. Dat versterkt de eigen identiteit, lokale economie en een positief vestigingsklimaat.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

- De bibliotheek willen we als kernpartner betrekken bij de ontwikkeling van de 'huizen van Woerden' om nog beter samen te werken in de wijken met voorliggende voorzieningen, in aansluiting op behoeften van de inwoners.
- Met het brede culturele veld in Woerden en zijn dorpen willen we kunst en cultuur nog meer laten bijdragen aan doelstellingen in het sociaal domein, onderwijs, economische zaken, en recreatie en toerisme. In 2020 bepalen we hoe we dit integraler kunnen vormgeven in beleid (uitgangspunten en doelstellingen) en prestatieafspraken met culturele partners, waarbij we inzetten op het creatief vermogen van onze inwoners en waardevolle samenwerking en verbindingen tussen (cultuur)partners. Een goed voorbeeld hiervan is het convenant Meer Muziek in de Klas, waarbij onderwijs, kinderopvang, gemeente, Klooster en KUVVO de handen ineenslaan om te investeren in het creatief vermogen van onze jeugd.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Kunst, cultuur & creatief vermogen dragen bij aan een aantrekkelijke, vitale stad & samenleving				
4.1	Actualisatie Cultuurbeleid (in de vorm van een manifest) om focus en prioriteit aan te brengen en tot een integraler cultuurbeleid te komen in verbinding met andere domeinen, en gericht op het creatief vermogen van de samenleving.	4.1.1	Per 1-1-2021 is er een door de raad vastgestelde ontwikkelagenda waarin prioriteiten benoemd zijn voor de komende beleidsperiode.	4.1.1.1	Opstellen en vaststellen van meerjaren-ontwikkelagenda Cultuur 2021-2024.
		4.1.2	Per 1-4-2020 is er een breed gedragen 'Manifest' over hoe kunst & cultuur het creatief vermogen van Woerden en zijn dorpen stimuleert.	4.1.2.1	Aan de raad voorleggen van een voorstel over geactualiseerd integraal cultuurbeleid De Creatieve stad; Kunst, Cultuur & Creatief Vermogen 2021-2024, als vervolg op de evaluatie en het participatieproces dat startte in 2019.
		4.1.3	Per 1-1-2021 zijn er nieuwe resultaatafspraken gemaakt met culturele instellingen, als uitwerking van het manifest.	4.1.3.1	Culturele instellingen herdefiniëren hun opdracht in de vorm van een offerte op basis van het manifest.
				4.1.3.2	Vaststelling meerjaren-prestatieafspraken door het college in de vorm van Uitvoeringsovereenkomsten.
4.2	Scholen voor wie de voorgaande regeling Muziekimpuls in 2020 afloopt (totaal 7), zijn evenals hun voorgangers in 2019 in staat om rijksmiddelen aan te trekken om bestaand muziekonderwijs te borgen voor de nabije toekomst.	4.2.1	Per 1-9-2020 is het convenant Meer Muziek in de Klas uitgebreid met max. 7 scholen voor wie de vorige regeling Muziekimpuls in 2020 afloopt.	4.2.1.1	In opvolging van het in 2019 gesloten convenant Meer muziek in de klas wordt de gemeentelijke deelname aan rijksregeling combinatiefunctionarissen uitgebreid om extra rijksmiddelen beschikbaar te kunnen stellen.
		4.2.2	In 2020 is in het raadsbesluit gebiedsontwikkeling van de wagenstraat cultuurbehoefte (met name het Klooster) uitgewerkt.	4.2.2.1	Opstellen toekomstscenario's Wagenstraat (zie programma Ruimtelijke ontwikkeling en wonen).
4.3	De bibliotheek nog beter in positie brengen als verbinder tussen voorliggende voorzieningen en kernpartner in Huizen van Woerden, met oog voor de couleur locale van de verschillende locaties.	4.3.1	In een addendum op de huidige uitvoeringsovereenkomst is de rol van de bibliotheek als verbinder vastgelegd vanaf 2021.	4.3.1.1	Nader uitwerken rol en dienstverlening van de bibliotheek (inclusief taalhuis).

Opgave: Energietransitie

We staan voor de grote maatschappelijke klimaatopgave: De gemeenteraad heeft de ambitie om in 2030 CO₂-neutraal te zijn. Een CO₂-neutrale gemeente houdt in dat geen van de menselijke activiteiten en processen op het gemeentelijk grondgebied een bijdrage levert aan klimaatverandering in de vorm van CO₂-uitstoot.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

Het realiseren van de energietransitie raakt uiteindelijk iedereen, en vraagt dan ook een inclusieve aanpak. De gemeente Woerden wil samen met ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties het gebruik van fossiele brandstoffen beperken, energie besparen en ruimte maken voor schone hernieuwbare energie. De komende jaren brengen we via participatie met andere belanghebbenden de warmtevisie tot stand, waarin duidelijk wordt hoe en in welk tempo de wijken/buurtten/dorpen van het aardgas af gaan. Een met de samenleving te ontwikkelen afwegingskader maakt de realisatie van grootschalige energieopwekking mogelijk. We ondersteunen bewoners, lokale collectieve energie-initiatieven en bedrijven o.a. met financiële prikkels. Als centraal aanspreekpunt voor inwoners is er het energieloket Jouwhuisslimmer.nl, waarmee bewoners tot een advies en aanpak kunnen komen voor de eigen woning.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning
	Een toekomstbestendige energiehuishouding voor en door iedereen in Woerden (2030 energieneutraal)				
4.4	Iedereen staat in zijn/haar kracht en levert een bijdrage aan de energietransitie (maatschappelijke organisaties, ondernemingen, bewoners, woningcorporatie, gemeente).	4.4.1	In 2020 werken we aan meer bewustwording en het bieden van handelingsperspectief, zoals advies / subsidie / voorbeelden / activiteiten.	4.4.1.1	Voor de versnelling van de energietransitie zetten we sterker in op communicatie. We gebruiken aantrekkelijke vormen van communicatie (infographic, brochures, informatiemomenten zoals duurzamehuizenroute).
		4.4.2	CO ₂ -reductie in de komende vier jaar, ten opzichte van 2015, van 15% vanuit woningen, 30% vanuit publieke dienstverlening, 20% vanuit commerciële dienstverlening, 15% vanuit verkeer en vervoer, 10% vanuit landbouw en 5% vanuit industrie. Monitoring vindt plaats aan hand van de CO ₂ -footprint.	4.4.2.1	Wij onderhouden het energieloket jouwhuisslimmer.nl dat als eerste aanspreekpunt voor inwoners fungeert. Wij jagen de verduurzaming van woningen aan o.a. met een duurzaamheidslening en subsidie. Wij ondersteunen initiatieven van bewoners die bijdragen aan een gezamenlijke aanpak voor CO ₂ -reductie.
				4.4.2.2	In 2020 stellen we een plan van aanpak op voor het maatschappelijk vastgoed.
4.5	Ruimte voor duurzame-energieopwekking t.b.v. CO ₂ -neutraliteit in 2030.	4.5.1	In 2020 is er een eerste versie (conceptbod van pakket van initiatieven) van de Regionale Energie Strategie waarin o.a. een regionaal bod voor grootschalige duurzame energie-opwek. Dit concept-bod wordt vastgesteld door de raad.	4.5.1.1	Wij werken in de regio U16 samen aan een regionale energiestrategie, dat na vaststelling in 16 raden, 4 algemene besturen waterschap en de provinciale staten naar het Rijk wordt gezonden.
		4.5.2	In 2020 wordt een afwegingskader voor grootschalige duurzame energie-opwekking door de raad vastgesteld.	4.5.2.1	Wij stellen samen met de samenleving een afwegingskader op voor grootschalige duurzame energieopwekking, dat als input dient voor de Regionale Energiestrategie en de Omgevingsvisie.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning
4.6	Alle gebouwen in de gemeente Woerden zijn aardgasvrij.	4.6.1	Inzicht in alternatieven voor aardgas, het tempo en de fasering voor de aanpak van de bestaande bebouwde omgeving, in de vorm van een Woerdense Warmtevisie die in 2021 door de raad kan worden vastgesteld.	4.6.1.1.	Wij werken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan de Woerdense Warmtevisie, dat tevens als input dient voor de omgevingsvisie.
4.7	Geen gaswinning in / rondom het Papekopveld.	4.6.2	Indien zich ontwikkelingen voor doen, wordt de raad hierover geïnformeerd.	4.6.2.1	Wij blijven overleg voeren met buurgemeenten, bewoners, maatschappelijke partners en de rijksoverheid.

Opgave: Erfgoed

Cultureel erfgoed vertegenwoordigt economische, sociale en cultuurhistorische waarden. Geef de toekomst een verleden.

Erfgoed = Identiteit en is van belang bij het maken van de omgevingsvisie, ruimtelijk beleid en ruimtelijke plannen, maar heeft ook invloed op mentaal verbonden voelen bij een plek.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

We willen erfgoed beschermen en benutten in de fysieke leefomgeving én uitdragen.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
Iedereen kan kennisnemen van de cultuurhistorische waarden en deze beleven en/of benutten					
4.8	Bescherming van erfgoed om daarmee het bewustzijn van de (boven)lokale geschiedenis bij bewoners en bezoekers te vergroten en de lokale identiteit te behouden.	4.8.1	Beschermde waardevolle objecten en gebieden.	4.8.1.1	Het paraplu bestemmingsplan cultuurhistorie is naar aanleiding van de Cultuurhistorische waardenkaart in Q3 2020 door de gemeenteraad vastgesteld vooruitlopend op omgevingsvisies.
		4.8.2	Cultuurhistorie is onderdeel van de omgevingsvisie, ruimtelijke plannen en projecten, duurzaamheidsvraagstukken en recreatie en toerisme.	4.8.2.1	Erfgoedadviesing wordt integraal meegenomen in projecten en plannen.
		4.8.3	Beleefbare cultuurhistorie – de verhalen van Woerden worden verteld via verschillende communicatiemiddelen.	4.8.3.1	De door het Stads museum en SHHV vernieuwde website www.verhaalvanwoerden.nl wordt Q1 ingebruik genomen. De informatieve ANWB gevelborden worden waar nodig in Q1 vernieuwd. In 2020 meewerken aan thema's '75 jaar vrijheid' en 'Bonifatius'.
		4.8.4	Geactualiseerd archeologisch beleid en onderzoeksagenda.	4.8.4.1	Q4 door gemeenteraad vastgesteld.
		4.8.5	In 2021 wordt het Castellum Woerden UNESCO Werelderfgoed; in 2022 bestaat de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar. Dit willen we uitdragen.	4.8.4.5	met (boven) lokale erfgoedpartners activiteiten en middelen ontwikkelen om deze twee belangrijke verhalen te vertellen.

Opgave: Economie en recreatie

Een toekomstbestendige gemeente kent een goede balans tussen wonen, werken en recreëren. Voor het op peil houden van de werkgelegenheid is een sterke lokale economie noodzakelijk. Een sterke lokale economie staat voor meer dan alleen werkgelegenheid. Naast het creëren van banen zorgt het lokale bedrijfsleven voor voorzieningen, in de vorm van winkels, horeca en recreatie, en levert het een bijdrage aan de samenleving door sponsoring van het verenigingsleven, evenementen en gemeenschapsactiviteiten. Kortom; een sterke lokale economie is van fundamenteel belang voor een aantrekkelijke leefomgeving. Via deze opgave stimuleert en faciliteren we de lokale economie.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

De gemeente Woerden werkt samen met het lokale bedrijfsleven aan een goed ondernemersklimaat. Het creëren van ruimte voor het bedrijfsleven om de lokale economische groei te faciliteren is noodzakelijk. In samenwerking met de provincie en het bedrijfsleven wil de gemeente schuifruimte creëren. Daarnaast ondersteunt de gemeente het Woerdens Techniek Talent (WTT) bij het oprichten van een TechnoHub, die de instroom van technisch geschoold personeel op de arbeidsmarkt moet doen verbeteren. Een doelgroep waar het Woerdense bedrijfsleven sterke behoefte aan heeft. Ook investeert de gemeente in de binnenstad en wordt gestreefd naar voldoende recreatieve en toeristische voorzieningen. De binnenstad heeft een belangrijke functie als centrale ontmoetingsplaats voor inwoners en bezoekers. Woerden als geheel wordt steeds meer opgemerkt als mooie plek om te recreëren of als toerist te verblijven. Het jubileumjaar 2022 (650 jaar Woerden) vormt een mooie gelegenheid om Woerden van zijn beste kant te laten zien.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
	Kwalitatief goede en toekomstbestendige vestigingslocaties voor Woerdense bedrijven				
4.9	De bedrijventerreinen worden verbeterd op het vlak van functionaliteit, aantrekkelijkheid en duurzaamheid.	4.9.1	Vastgestelde en gedragen herstructureringsplannen voor bedrijventerrein de Nijverheidsbuurt en Barwoutswaarder.	4.9.1.1	Via werksessies met ondernemers gewenste herstructureringsmaatregelen ophalen, waarna per bedrijventerrein een herinrichtingsplan, beeldkwaliteitsnotitie, financiële raming en planning wordt opgesteld. Gezamenlijk vormen deze onderdelen het herstructureringsplan.
		4.9.2	Go' or 'no go' voor het starten van een procedure voor de oprichting van een ondernemersfonds (bedrijveninvesteringszone, reclamebelasting, of OZB-belasting niet-woningen).	4.9.2.1	Samen met de betrokken ondernemers het draagvlak onderzoeken voor het oprichten van een ondernemersfonds op de bedrijventerreinen De Putkop en Barwoutswaarder gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsomgeving.
4.10	Bedrijven krijgen de mogelijkheid om door te stromen naar een vestigingslocatie passend bij hun bedrijvigheid (schuifruimte).	4.10.1	Gemeentelijke overeenstemming over locaties nieuwe bedrijventerreinen (Q4 2019 of Q1 2020).	4.10.1.1	Op basis van de beoordelingscriteria is een keuze voor een locatie gemaakt. Deze keuze wordt uitgewerkt in een bestemmingsplan.
4.11	De agrarische sector krijgt meer perspectief op alternatieve verdienmodellen.	4.11.1	Onderzoeksrapportage met aanbevelingen voor het (bedrijfs)economisch gebruik van leegstaande agrarische bebouwing.	4.11.1.1	Uitvoeren van onderzoek naar de economische mogelijkheden die leegstaande agrarische bebouwing biedt.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
Optimale gemeentelijke dienstverlening op economisch gebied					
4.12	Een betere aansluiting van de gemeentelijke dienstverlening op de wensen en behoeften van het bedrijfsleven.	4.12.1	Uitstekende vind en bereikbaarheid van het cluster EZ; weinig afstand tussen gemeente en ondernemers (laagdrempelig). Monitoring via de ondernemerspeiling, waarbij de resultaten uit de peiling van 2018 als ijkpunt dienen.	4.12.1.1.	Het afleggen van minimaal 85 bedrijfsbezoeken, waarvan 10 met collegeleden, in 2020.
		4.12.2	Een CRM-systeem waarin bedrijfsbezoeken kunnen worden vastgelegd en afspraken met externen kunnen worden geborgd.	4.12.2.1.	Opzetten van een CRM-systeem voor het vastleggen van bedrijfsbezoeken en borgen van afspraken met externen.
		4.12.3	Een door gemeente en ondernemersverenigingen gedragen jaarlijks event voor het bedrijfsleven en een door beide partijen gedragen jaarlijks uit te voeren actielijst ter versterking van de lokale economie.	4.12.3.1	Gemeente en ondernemersverenigingen (POVW) werken in thematische werkgroepen (o.a. arbeidsmarkt, ondernemersklimaat en duurzaamheid) samen aan acties voor het versterken van de lokale economie.
Een vitale en goed functionerende lokale arbeidsmarkt					
4.13	Het verbeteren van de aansluiting tussen vraag en aanbod op de lokale arbeidsmarkt, met specifieke aandacht voor de kraptesectoren techniek, bouw en zorg.	4.13.1	Samenwerking van bedrijfsleven, onderwijs en overheid op projectmatige basis om de (lokale) onderwijs-arbeidsmarktaansluiting te verbeteren. De gemeenteraad wordt in het 3e kwartaal van 2019 over het programma met de projecten en daarbij behorende doelen en beoogde resultaten geïnformeerd.	4.13.1.1.	Uitvoering van de projecten behorend bij het herijkte programma Woerden Werkt, waarover de gemeenteraad in het 3e kwartaal van 2019 per raadsinformatiebrief zal worden geïnformeerd.
		4.13.2	Realisatie van een TechnoHub in Woerden, waarbij de realisatie afhankelijk is van de inspanningen van gemeente, onderwijs en ondernemers.	4.13.2.1	Faciliteren van een haalbaarheids-onderzoek naar én de oprichting van een TechnoHub door het Woerdens Techniek Talent (WTT).
Een vitale en toekomstbestendige binnenstad					
4.14	Het op peil houden van het voorzieningenniveau en het borgen van de ontmoetingsfunctie van de binnenstad voor lokale en regionale bezoekers.	4.14.1	De bezoekerskracht, winkelleegstand en koopkrachtbinding in de binnenstad minimaal op het huidige niveau houden. Voor de monitoring wordt gebruik gemaakt van passantentellingen, basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en het koopstromenonderzoek, waarbij de gegevens van 2019 en de ontwikkelingen in vergelijkbare gemeenten als maatstaf dienen.	4.14.1.1	Uitvoeren van het actieprogramma van de binnenstad, dat in het 3e kwartaal van 2019 wordt vastgesteld. In het actieprogramma worden plannen van aanpak opgenomen voor de 'Routing binnenstad', 'Promotieplan binnenstad', 'Rijngracht', 'Fietsenstallingen' en 'Herinrichting Kerkplein.
		4.14.2	Een geactualiseerd standplaatsenbeleid.	4.14.2.1	Actualiseren van het huidige standplaatsenbeleid.
Woerden staat bekend als aantrekkelijke stad om te recreëren, maar ook om te wonen en te werken. “Woerden, hoofdstad van het Groene Hart”					
4.15	Een aantrekkelijke stad voor inwoners en toeristen met een passend voorzieningenaanbod.	4.15.1	Een gebalanceerd lokaal en regionaal aanbod aan toeristische voorzieningen, te meten via Woerden Marketing.	4.15.1.1	Het verlengen van de overeenkomst met Woerden Marketing (Q1) en bestendigen van het merkenbeleid.
				4.15.1.2	Inzetten op regionale samenwerkingsverbanden (o.a. Cheese Valley / Utrecht Region / Groene Hart) om slagkracht te vergroten en meer toeristen te trekken.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
Aantrekkelijke groene vrijetijdsbesteding					
4.16	Toeristisch-recreatieve voorzieningen en evenementen dragen bij aan economie, leefklimaat, identiteit gezondheid en de inclusieve samenleving in onze gemeente.	415.1	Woerden is belangrijke plaats voor inwoners en toeristen om te recreëren in de Groene Hart-regio. Dit wordt gemeten via onderzoek vanuit Woerden Marketing en de provincie Utrecht.	4.16.1.1	Realiseren van de Koers voor recreatie & toerisme 2016-2022 via Netwerkdagen en inzet aanjaagbudget.
Woerden 650 jaar stad in 2022					
4.17	Gemeentebrede bekend- en betrokkenheid t.a.v. de jubileumviering.	4.17.1	In samenwerking met relevante partners uitvoering geven aan koersdocument (bidbook).	4.17.1.1	Gezamenlijk met alle relevante partners een projectorganisatie opzetten en een bidbook uitwerken.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	3,3	13,5	
Banen	per 1.000 inw.15-65jr	2018	839,3	774	
Vestigingen	per 1.000 inw.15-65jr	2018	161,3	145,9	

Eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Breed gedragen 'Manifest' (participatie)	-	vastgesteld (raad) 2020
Uitbreiding convenant 'Meer Muziek in de klas'	3 scholen	7 scholen
Addendum bibliotheek	-	vastgesteld (college) 2020

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
4. Cultuur, economie en milieu	Lasten	€ 6.118.018	€ 6.914.766	€ 7.081.154	€ 7.229.053	€ 7.095.032
	Baten	€ 1.100.369-	€ 1.048.409-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-
4. Cultuur, economie en milieu - Totaal		€ 5.017.649	€ 5.866.357	€ 6.011.009	€ 6.158.908	€ 6.024.887

Specificatie taakvelden

Opmerkingen taakverdeling			2019	2020	2021	2022	2023
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	€ 176.827	€ 143.133	€ 143.133	€ 143.133	€ 143.133
3.1	Economische ontwikkeling		€ 424.041	€ 431.876	€ 421.876	€ 411.876	€ 411.876
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		€ 549.853	€ 498.323	€ 498.323	€ 498.323	€ 498.323
3.4	Economische promotie		€ 137.885	€ 117.316	€ 117.316	€ 117.316	€ 117.316
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 93.319	€ 142.152	€ 176.344	€ 202.120	€ 178.112
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		€ 1.233.779	€ 1.302.478	€ 1.288.920	€ 1.362.582	€ 1.253.680
5.4	Musea		€ 216.143	€ 257.969	€ 225.071	€ 224.880	€ 225.117
5.6	Media		€ 1.082.134	€ 1.087.553	€ 1.086.205	€ 1.084.857	€ 1.083.509
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		€ 61.823	€ 91.850	€ 91.850	€ 91.850	€ 91.850
7.4	Milieubeheer	€ 2.142.214	€ 2.842.116	€ 3.032.116	€ 3.092.116	€ 3.092.116	
Lasten - Totaal			€ 6.118.018	€ 6.914.766	€ 7.081.154	€ 7.229.053	€ 7.095.032
0.5	Treasury	Baten	€ 40.756-	€ 39.397-	€ 61.133-	€ 61.133-	€ 61.133-
2.1	Verkeer en vervoer		€ 53.000-	€ 53.000-	€ 53.000-	€ 53.000-	€ 53.000-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		€ 344.349-	€ 285.292-	€ 285.292-	€ 285.292-	€ 285.292-
3.4	Economische promotie		€ 29.854-	€ 30.407-	€ 30.407-	€ 30.407-	€ 30.407-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 26.740-	€ 24.325-	€ 24.325-	€ 24.325-	€ 24.325-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		€ 190.590-	€ 193.227-	€ 193.227-	€ 193.227-	€ 193.227-
5.4	Musea		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5.6	Media		€ 224.010-	€ 226.721-	€ 226.721-	€ 226.721-	€ 226.721-
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.4	Milieubeheer	€ 191.070-	€ 196.040-	€ 196.040-	€ 196.040-	€ 196.040-	
Baten - Totaal			€ 1.100.369-	€ 1.048.409-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-
4. Cultuur, economie en milieu - Totaal			€ 5.017.649	€ 5.866.357	€ 6.011.009	€ 6.158.908	€ 6.024.887

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
3.3	Vervallen subsidie BIZ vereniging Snel en Polanen	- € 60.280
5.3	Hogere kapitaallasten (Klooster) en onderhoud (conform meerjarige onderhoudsplanning, dekking in programma 7) – subsidie (Kunstencentrum)	€ 63.707
7.4	Hogere doorbelasting loonkosten energie (vanaf 2020 aan product toegerekend)	€ 333.790
7.4	Verhoging budget co2 neutraal (verfijning/uitsplitsing budget dat was geraamd)	€ 239.680
7.4	Extra kosten externe veiligheid milieu - Pluimsanering - ODRU - elektrisch rijden	€ 122.900
7.5	Diverse	€ 88.631
	Totaal mutaties lasten	€ 788.428
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
3.3	Vervallen bijdrage BIZ vereniging Snel en Polanen	€ 60.280
	Totaal mutaties baten	€ 60.280
	Totaal mutaties lasten en baten	€ 848.708

5. Onderwijs en sport

Portefeuillehouder	Thema
George Becht	Onderwijs (incl. Huisvesting, leerplicht en leerlingenvervoer)
Arjan Noorthoek	Sport

Ambities onderwijs en sport

Nieuwe generaties

Kinderen hebben recht op een goede start met gedegen onderwijs en op gelijke kansen in het onderwijs. Taalverwerving is belangrijk: laaggeletterdheid levert op latere leeftijd problemen op. Daarom maken wij ons bezorgd over de halvering van de Rijksgelden voor het onderwijsachterstandsbeleid (OAB) voor Woerden. Woerden zal het achterstandenbeleid in het onderwijs tegen het licht houden en, als het nodig is, hier ook extra middelen voor reserveren. Maatschappelijk stages voor jongeren zijn structureel begroot. Bij huisvesting en onderhoud van scholen is een stabiele, meerjarige financiering van belang. Soms profiteert een school bij de exploitatie van het gebouw van extra inspanningen die de gemeente levert bij de bouw van een school. Wij vinden het redelijk dat de school hieraan dan financieel bijdraagt bij de bouw van de school.

Sport

Bewegen en sporten draagt bij aan fitte en gezonde inwoners en brengt mensen dichterbij elkaar. Daarom vinden we het belangrijk dat alle inwoners kunnen spelen, sporten en bewegen. Wij blijven de sportverenigingen ondersteunen. Daarom blijft de totale huur van sportfaciliteiten deze periode gelijk, als het totale volume aan faciliteiten ook gelijk blijft. Wel gaan we kijken naar een eerlijker verdeling van de huur tussen de sportverenigingen afzonderlijk. Daarmee doen we recht aan de investeringen die zijn gedaan in bv. de sportvelden van individuele clubs. Verder gaan wij de rol van de combinatiefunctionarissen herijken op grond van de doelen die met bewegen en sport worden nagestreefd. We leggen hierbij een verband tussen sport en het sociaal domein.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Wij brengen het gesprek op gang tussen onder andere Ferm Werk, onderwijsinstellingen en lokale ondernemers om vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten. De creatieve ideeën van de ondernemers worden hiermee gewaardeerd en de cliënten van Ferm Werk geplaast. Veel techniekbedrijven in Woerden kunnen moeilijk goed geschoolde werknemers vinden. Binnen het Woerdens Techniek Talent (WTT) gaan we hier wat aan doen. Als WTT-partner faciliteren wij met projectondersteuning het opzetten van een TechnoHub. Hier hebben ondernemers, scholieren en onderwijsinstellingen een gemeenschappelijk belang.

Wat gaan we doen

Sport

We zorgen voor voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen, we ondersteunen sportverenigingen om naast hun sportfunctie nog meer van maatschappelijke waarde te zijn en we stimuleren onze inwoners om meer te sporten en te bewegen.

Onderwijs

Voor- en Vroegschoolse Educatie om taalachterstanden aan te pakken past bij de aandacht voor preventie en we stimuleren de ontwikkeling van peuters op een voorschoolse voorziening. Bij de huisvesting van scholen is een stabiele, meerjarige financiering van belang. De huisvesting van de scholen voor (speciaal) basisonderwijs en voortgezet onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de talenten van de kinderen.

Wat wil Woerden hiermee bereiken?

Sport

In 2020 voeren wij het beleid zoals vastgesteld in de Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein 2019-2022 uit, in samenwerking met onze maatschappelijke partners. De gezondheid van inwoners hangt samen met leefstijl. We richten ons op de volgende thema's:

1. Sporten en bewegen: wij stimuleren dat alle inwoners kunnen sporten en bewegen en dat inwoners gaan voldoen aan de beweegrichtlijnen.
2. Gezond gewicht: wij streven naar een gezond gewicht voor alle inwoners. We hebben daarbij specifiek aandacht voor jongeren.

Door te werken in thema's, werken wij zo veel en zo goed mogelijk integraal en samenhangend. De uitwerking hiervan gebeurt op projectbasis. We hebben hiervoor mijlpalen vastgesteld en rapporteren over de voortgang van deze projecten en, indien relevant, over going concerntaken.

Wat betreft de projecten richten we ons in 2020 op:

- Herijking van het beweegteam. Samen met het beweegteam en de relevante maatschappelijke partners zijn in 2019 de eerste stappen gezet naar een geïnnoveerd programma voor het beweegteam. Daarbij wordt meer de verbinding met het sociaal domein en de maatschappelijke agenda gelegd. In 2020 zetten we deze herijking voort. Eind 2019 is het inhoudelijke kader helder en afgestemd met de gemeenteraad. Eind 2019 is, gebaseerd op deze inhoud, duidelijkheid over de best passende organisatie(vorm) voor het beweegteam. In 2020 wordt dit verder inhoudelijk en organisatorisch geïmplementeerd.
- Een lokale sportformateur maakt met lokale partners een uitvoeringsplan 'Lokaal sportakkoord'. Dit plan wordt in de loop van 2020, tot en met 2022, uitgevoerd.
- Vaststellen nieuwe tarieven buitensportverenigingen en die vastleggen in nieuwe gebruikersovereenkomsten. In 2020 lopen de huidige gebruikerscontracten stilzwijgend door.

We lichten specifiek de gewijzigde btw-vrijstelling voor sport toe: per 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling gewijzigd. Dat betekent dat de mogelijkheid om btw te verrekenen voor sport is vervallen. Vanuit het Rijk zijn hiervoor twee subsidieregelingen in het leven geroepen, één voor de gemeente (SPUK) en één voor sportorganisaties (BOSA). Een gemeentelijke projectgroep werkt samen met de maatschappelijke partners die hier negatieve financiële gevolgen van ondervinden aan het maximaal benutten van de compensatiemogelijkheden.

Onderwijs

Om kinderen in een achterstandssituatie dezelfde startkansen in het onderwijs te geven, blijven we inzetten op Voor- en Vroegschoolse Educatie. Dit moet met minder financiële rijksbijdrage, wat creativiteit vraagt van alle betrokkenen om het voorzieningsniveau voor deze doelgroep op peil te houden. Het aantal uren dat een peuter met een VVE-indicatie gesubsidieerd naar de voorschool gaat, wordt verhoogd van 10 naar 16 uur per week.

Op basis van zowel de Vaststellingsovereenkomst Onderwijshuisvesting als het Integraal Huisvestingsplan 2019-2033, zorgen we er samen met de schoolbesturen voor dat alle ruim 30 schoolgebouwen in de gemeente in de komende 40 jaar vernieuwd worden. De scholen worden gehuisvest in duurzame, onderhoudsvriendelijke en bijna energieneutrale gebouwen, die goed scoren op de onderdelen uitstraling, onderwijskundige staat, bouwkundige kwaliteit, inclusie, veiligheid, binnenmilieu en exploitatie.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
% Niet-sporters	%	2016	43,3	48,7	
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2016-2017	1,6	1,9	
Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	1,25	1,82	
Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	40,13	26,58	

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
5. Sport en Onderwijs	Lasten	€ 12.311.892	€ 11.875.744	€ 11.493.317	€ 13.074.054	€ 11.660.075
	Baten	€ 2.323.356-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-
5. Sport en Onderwijs - Totaal		€ 9.988.536	€ 9.705.536	€ 9.323.109	€ 10.903.846	€ 9.489.867

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	€ 388.131	€ 392.348	€ 392.348	€ 492.348	€ 576.515
4.2	Onderwijshuisvesting		€ 4.453.278	€ 3.985.333	€ 4.046.580	€ 4.085.798	€ 4.079.437
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 2.672.750	€ 2.355.366	€ 2.363.574	€ 2.355.367	€ 2.363.574
5.1	Sportbeleid en activering		€ 542.179	€ 596.362	€ 596.362	€ 596.362	€ 596.362
5.2	Sportaccommodaties		€ 4.255.554	€ 4.546.335	€ 4.094.453	€ 5.544.179	€ 4.044.187
Lasten - Totaal			€ 12.311.892	€ 11.875.744	€ 11.493.317	€ 13.074.054	€ 11.660.075
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	€ 31.525-	€ 31.150-	€ 31.150-	€ 31.150-	€ 31.150-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 505.845-	€ 342.595-	€ 342.595-	€ 342.595-	€ 342.595-
5.2	Sportaccommodaties		€ 1.785.986-	€ 1.796.463-	€ 1.796.463-	€ 1.796.463-	€ 1.796.463-
Baten - Totaal			€ 2.323.356-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-
5. Sport en Onderwijs - Totaal			€ 9.988.536	€ 9.705.536	€ 9.323.109	€ 10.903.846	€ 9.489.867

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Toename lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
4.2	Lagere kapitaallasten onderwijshuisvesting	- € 465.073
4.3	Lagere geraamde lasten gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	- € 204.203
4.3	Lagere kapitaallasten brede scholen	- € 92.000
5.1	Combinatiefunctionarissen Welzijn Woerden	€ 41.404
5.2	Hogere kapitaallasten sportaccommodaties	€ 75.000
5.2	Onderhoud o.b.v. meerjarenonderhoudsprogramma Sporthal De Kroon	€ 78.355
5.2	Onderhoud o.b.v. meerjarenonderhoudsprogramma Zwembad Harmelen	€ 40.018
	Diverse	€ 90.351
	Totaal mutaties lasten	- € 36.148

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
4.3	Rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid	€ 164.000
	Diverse	- € 10.852
	Totaal mutaties baten	€ 153.148

	Totaal mutaties lasten en baten	- € 283.000
--	--	--------------------

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Portefuillehouder	Thema
Arthur Bolderdijk	Grondbeleid en Grondbedrijf, Vastgoed en Water en Waterketen
Tymon de Weger	Ruimtelijke Ordening, Bouwen en Wonen en Ontwikkeling Middelland en stationsgebied, woningbouwopgave

Ambities ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Woningbouw

In de regio Utrecht neemt de bevolking snel toe. Om de woningen in Woerden betaalbaar te houden, moeten we versneld en extra woningen bouwen, te meer omdat er nu al een tekort is. Woerden gaat dus groeien; niet als doel op zich maar als middel om huizen beschikbaar te houden voor Woerdenaren, met een goed voorzieningenniveau een bruisend stadshart. Woningbouw is daarom een van onze speerpunten. In deze bestuursperiode worden een stedenbouwkundige visie en een actieplan opgesteld over de ontwikkeling van 'de Poort van Woerden': het samenhangende gebied van Snellerpoort, Middelland en de verbinding via het Stationsgebied.

In Woerden is er een tekort aan woningen in de sociale huursector, de middendure huur en de goedkope koop. Daarom komt er dit jaar een actieprogramma voor woningbouw, met als ambitie om te zorgen dat er gemiddeld 300 woningen per jaar worden gebouwd, waarvan gemiddeld 40 tot 60 voor sociale huur. Daarnaast trekken we woningbouwprojecten vlot in Harmelen, Kamerik en Zegveld, het FNV-gebouw en Snellerpoort. Er is een stevige organisatie nodig om deze ambities te kunnen waar maken en we zullen intensief samenwerken met strategische partners, waaronder GroenWest en ontwikkelaars. Samen met de regio U16 doen we onderzoek naar de beste manier om wachtlijsten op te stellen. Wij werken met GroenWest samen om de leefbaarheid in de wijken op peil te houden, net als voor het bereiken van doelstellingen gericht op duurzaamheid en iedereen doet mee.

Poort van Woerden en gebiedsfonds

Bij de ontwikkeling van 'de Poort van Woerden' geven wij leefbaarheid, duurzaamheid en verschillende vormen van mobiliteit (aansluiting op de A12, het OV, fietspaden en looproutes) elk de juiste aandacht. Wij ontwikkelen dit gebied met de kernwaarden van Woerden in het achterhoofd: menselijke maat, eigen identiteit, intimiteit, inclusie, centrumgemeente. Bij de transformatie van Middelland beschouwen we ons als partner van de grondeigenaren. Daarom zoeken we een balans in de financiële spelregels hierbij. Wij ondersteunen en stimuleren de markt en verhalen de noodzakelijke kosten voor aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk op de initiatieven. We zetten een gebiedsfonds op dat stapsgewijs kan worden gevuld met onder andere de exploitatiebijdragen van initiatiefnemers, en gebruiken het fonds voor investeringen in de openbare ruimte.

Aanbesteding en binnenstadvisie

Lokale ondernemers krijgen voldoende kansen om opdrachten te verwerven. Dit leidt tot minder woon-werkverkeer door werknemers, versterkt de lokale economie en heeft een positief effect op het lokale verenigingsleven via sponsoring.

In 2017 is door betrokken partijen de binnenstadvisie 'Woerden Vestingstad' opgesteld. De gemeente is partner in de discussie over de toekomst van de binnenstad en gaat erover met deze partijen in overleg.

Wat gaan we doen

Opgave: Ruimtelijke Ontwikkeling en wonen

In het kader van de invoering van de omgevingswet staat de verdere ontwikkeling van de Omgevingsvisie centraal. Samen met inwoners wordt de toekomst van de gemeente vormgegeven en uitgewerkt. De omgevingsvisie biedt tevens de inhoudelijke basis voor de regionale positionering van Woerden.

Wonen is een basisbehoefte. Zeker in deze snel groeiende regio is het vervullen van ieders woonwens niet eenvoudig. Mensen moeten in de gemeente Woerden goed kunnen wonen, in aantrekkelijke woongebieden in stad en dorpen. Daarnaast willen inwoners en organisaties graag inzicht en zeggenschap over ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Dit willen wij bieden.

Wat wil Woerden met deze opgave bereiken?

Omdat we woningen in Woerden betaalbaar en beschikbaar willen houden, zullen we versneld en extra woningen bouwen. Nieuwbouw is ook een middel om ons stadshart bruisend en ons voorzieningenniveau op een niveau te houden dat van een centrumgemeente verwacht mag worden. Woningbouw is daarom ook een van onze speerpunten met de ambitie om jaarlijks gemiddeld 300 woningen te bouwen, waarvan 60 in de sociale huur. Om dit voor elkaar te krijgen wordt hard gewerkt aan de woningbouwprojecten en aan de gebiedsontwikkelingen in de Poort van Woerden, zoals Snellerpoort en Middelland. De investering leidt tot een modern stedelijk gebied met aandacht voor leefbaarheid, duurzaamheid, inclusie en verschillende vormen van mobiliteit.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
6.1	Voor inwoners die een woning willen, komen voldoende voor hen geschikte woningen beschikbaar.	6.1.1	Er worden t/m 2022 gemiddeld 300 nieuwe woningen per jaar gerealiseerd, waarvan 60 sociale huurwoningen.	6.1.1.1	Ontwikkeling van woningbouwprojecten met behulp van het Actieprogramma Woningbouw.
6.2	Integrale gebiedsontwikkelingen met als doel woon/werkgebieden met goede verkeersstructuren en prettige verblijfsruimte.	6.2.1	Stedelijke ontwikkeling van de Poort van Woerden In 2022 zijn plannen zijn gereed voor de stedelijke ontwikkeling van de stationsomgeving waarbij het gaat om mobiliteit, wonen en werken.	6.2.1.1.	Ruimtelijk-programmatisch en kwalitatief verbinding leggen tussen de projecten Middelland, Snellerpoort en Stationsgebied waarbij de stedenbouwkundige visie Stationsgebied wordt opgesteld en de 'Mobiliteitsanalyse Poort van Woerden' uitgewerkt wordt in de projecten.
		6.2.2.	Gebiedsontwikkeling Middelland waarbij in 2022 minimaal twee locaties zijn getransformeerd, kantorenleegstand is verminderd en minimaal 300 woningen zijn gerealiseerd. Hierbij zijn we afhankelijk van de initiatiefnemers.	6.2.2.1	Twee intentieovereenkomsten sluiten met initiatiefnemers van transformatie.
		6.2.3	Gebiedsontwikkeling Snellerpoort. In 2022 is de Beneluxlaan doorgetrokken (verlegde Steinhagenseweg) en het bodemenergieplan afgerond waarna de eerste bouwvelden ontwikkeld kunnen worden.	6.2.3.1	Voor het woongebied en de uitbreiding van het winkelcentrum worden twee separate bestemmingsplannen in procedure gebracht. Na vaststelling kunnen marktpartijen geselecteerd worden voor het woon- en winkelgebied.
6.3	Meer inzicht en zeggenschap voor de diversiteit van inwoners en organisaties over de wenselijke ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.	6.3.1	In 2022 is fase 1 van de Omgevingswet geïmplementeerd.	6.3.1.1	Opstellen regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard.
		6.3.2	In 2021 is de Omgevingsvisie Woerden vastgesteld.	6.3.2.1	Opstellen Omgevingsvisie Woerden die via participatie tot stand komt.
		6.3.3	In 2021 zijn er Omgevingsplannen beschikbaar waarin de gemeentelijke regels voor de omgeving zijn opgenomen.	6.3.3.1	Opstellen concept-omgevingsplan landelijk gebied Woerden.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2020
		6.3.4	In 2021 kunnen burgers en bedrijven via het Digitaal Stelsel Omgevingswet alle informatie over hun fysieke leefomgeving digitaal benaderen	6.3.4.1	In 2020 worden in samenwerking met de regio en de Omgevingsdienst regio Utrecht voorbereidingen getroffen voor het DSO.

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	9,9	7,2	

Eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Toename van gemiddeld 200 woningen per jaar	119	200
Stedenbouwkundige visie	-	vastgesteld
Intentieovereenkomsten	-	2 getekende overeenkomsten
Bestemmingsplan	-	2 vastgestelde bestemmingsplannen
Omgevingsagenda Lopikerwaard		is opgesteld
Omgevingsvisie		is vastgesteld
Omgevingsplan landelijk gebied		is opgesteld
Informatie via Digitaal Stelsel Omgevingswet		voorbereidingen zijn getroffen

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Lasten	€ 4.769.980	€ 4.875.944	€ 4.548.186	€ 4.615.186	€ 4.591.986
	Baten	€ 2.142.207-	€ 2.392.239-	€ 2.241.515-	€ 2.272.773-	€ 2.273.416-
6. Ruimtelijke ontw. en wonen - Totaal		€ 2.627.773	€ 2.483.705	€ 2.306.671	€ 2.342.413	€ 2.318.570

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	€ 304.888	€ 362.302	€ 305.644	€ 333.237	€ 310.091
8.1	Ruimtelijke ordening		€ 1.037.549	€ 1.201.292	€ 1.201.292	€ 1.201.292	€ 1.201.292
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		€ 108.097	€ 114.446	€ 38.722	€ 69.980	€ 70.623
8.3	Wonen en bouwen		€ 3.319.446	€ 3.197.904	€ 3.002.528	€ 3.010.677	€ 3.009.980
Lasten - Totaal			€ 4.769.980	€ 4.875.944	€ 4.548.186	€ 4.615.186	€ 4.591.986
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	€ 21.450-	€ 16.000-	€ 16.000-	€ 16.000-	€ 16.000-
8.1	Ruimtelijke ordening		€ 521.608-	€ 776.638-	€ 776.638-	€ 776.638-	€ 776.638-
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		€ 101.952-	€ 108.301-	€ 32.577-	€ 63.835-	€ 64.478-
8.3	Wonen en bouwen		€ 1.497.197-	€ 1.491.300-	€ 1.416.300-	€ 1.416.300-	€ 1.416.300-
Baten - Totaal			€ 2.142.207-	€ 2.392.239-	€ 2.241.515-	€ 2.272.773-	€ 2.273.416-
6. Ruimtelijke ontw. en wonen - Totaal			€ 2.627.773	€ 2.483.705	€ 2.306.671	€ 2.342.413	€ 2.318.570

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
5.5	Hogere onderhoudslasten torens, dekking op progr. 7 (MJOP)	€ 44.860
8.1	Hogere loonkosten, meer inzet op kostenverhaal	€ 153.018
8.3	Eenmalige bijdrage Pionier en Hazelaarstraat (in 2019 dus in huidige begroting positief tov 2019)	- € 230.000
8.3	Hogere loonkosten, omgevingsvergunningen	€ 286.558
8.3	Bijdrage VRU verhoogd en deel VTH is verlaagd van 15% naar 10%	- € 133.350
	Diverse	- € 10.124
	Totaal mutaties lasten	€ 110.962,00
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
8.1	Hogere loonkosten die via kostenverhaal worden verhaald	- € 255.030
	Totaal mutaties baten	- € 255.030
	Totaal mutaties lasten en baten	- € 144.068

7. Algemene inkomsten

	Maatschappelijk effect	Resultaat		Inspanning 2020	
	Wij geven niet meer uit dan wij hebben en hebben een financieel bewustzijn				
7.1	Houdbare gemeentefinanciën	7.1.1	Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht	7.1.1.1	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 1 Deloitte, begroot en realiseer een structureel saldo van baten en lasten rond de nullijn)
		7.1.2	Stabiele vermogenspositie	7.1.2.1	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 2, Deloitte, stel een signaleringswaarde/streefwaarde vast voor solvabiliteit en schuldquote)
				7.1.2.2	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 3, Deloitte, gelijke omvang van investeringen)
				7.1.2.3	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 4, Deloitte, Stabiel aflossingsschema en beperkt risicoprofiel, geen gebruik van aflossingsvrije leningen)
		7.1.3	Verbetering en professionalisering financiële beheersing	7.1.3.1	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 6, Deloitte, robuust risicomanagement)
				7.1.3.2	Implementatie rapport en adviezen financiële gezondheid (advies 7, Deloitte, treasuryrol professionaliseren)
		7.1.4	- in 2021 € 400.000 bezuinigen - in 2022 € 900.000 bezuinigen - vanaf 2023 € 1.500.000 bezuinigen, pas structurele uitgaven doen als bezuinigingen concreet zijn	7.1.4.1	Vervolg business cases opstellen en aanbieden aan raad
7.1.5	Tijdige informatie aan de raad over Algemene Uitkering Gemeentefonds	7.1.5.1	Binnen twee weken na uitkomen van circulaire wordt een RIB opgesteld		
7.2	Gezond financieel bewustzijn	7.2.1	Er worden geen voorstellen gedaan zonder (structurele) dekking binnen programma	7.2.1.1	Door middel van instructies en voorlichting opstellers bewust laten zijn dat er geen voorstellen worden gedaan zonder dekking
				7.2.1.2	Toetsing van de voorstellen op naleving
		7.2.2	De notitie Financiële Sturing wordt nageleefd en gehandhaafd	7.2.2.1	Richtlijnen/instructies opstellen en personeel informeren/voorlichten
				7.2.2.1	Toetsing op naleving van de financiële kaders
		7.2.3	Bij investeringsvoorstellen worden de gevolgen voor de schuldquote aangegeven t.o.v. de laatst vastgestelde begroting	7.2.3.1	Format van raadsvoorstel en werkprocessen totstandkoming van voorstel aanpassen
		7.2.4	De P&C-documenten worden geautomatiseerd samengesteld	7.2.4.1	Implementeren van de tool
		7.2.5	Scherpe financiële sturing en beheersing	7.2.5.1	Actualiseren van notitie Financiële Sturing
7.2.6	Controle op uitvoering besluiten raad	7.2.6.1	Integraal overzicht van financiële raadsbesluiten, moties, amendementen met monitor op verwerking/uitvoering		

Wettelijk verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland	Streefwaarde
Woonlasten eenpersoonshuishouden	euro	2019	694	669	
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2019	738	739	
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2014	250	211	
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2015	244	206	
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	247	209	
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2017	257	216	
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2018	269	230	

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
7. Algemene inkomsten	Lasten	€ 5.284.236-	€ 757.061-	€ 443.141-	€ 138.989	€ 1.158.994
	Baten	€ 82.204.884-	€ 86.783.293-	€ 87.161.110-	€ 87.592.235-	€ 88.467.894-
7. Algemene inkomsten - Totaal		€ 87.489.120-	€ 87.540.354-	€ 87.604.251-	€ 87.453.246-	€ 87.308.900-

Specificatie taakvelden

Specifieke taakverdelingen							
Taakv	Omschrijving		2019	2020	2021	2022	2023
0.5	Treasury	Lasten	€ 4.267.488-	€ 1.770.840-	€ 1.653.383-	€ 2.106.064-	€ 2.270.183-
0.61	OZB woningen		€ 251.768	€ 358.995	€ 358.745	€ 358.495	€ 358.245
0.62	OZB niet-woningen		€ 124.290	€ 128.342	€ 124.905	€ 124.830	€ 121.975
0.64	Belastingen Overig		€ 92.262	€ 94.177	€ 94.177	€ 94.177	€ 94.177
0.8	Overige baten en lasten		€ 1.485.068-	€ 432.265	€ 632.415	€ 1.667.551	€ 2.854.780
Lasten - Totaal			€ 5.284.236-	€ 757.061-	€ 443.141-	€ 138.989	€ 1.158.994
0.5	Treasury	Baten	€ 245.400-	€ 406.627-	€ 399.627-	€ 393.127-	€ 387.127-
0.61	OZB woningen		€ 7.131.573-	€ 7.634.169-	€ 7.634.169-	€ 7.634.169-	€ 7.634.169-
0.62	OZB niet-woningen		€ 4.293.962-	€ 4.538.687-	€ 4.538.687-	€ 4.538.687-	€ 4.538.687-
0.64	Belastingen Overig		€ 261.994-	€ 266.131-	€ 266.131-	€ 266.131-	€ 266.131-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		€ 70.181.955-	€ 73.845.339-	€ 74.230.156-	€ 74.667.781-	€ 75.549.440-
0.8	Overige baten en lasten		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3.4	Economische promotie		€ 90.000-	€ 92.340-	€ 92.340-	€ 92.340-	€ 92.340-
Baten - Totaal			€ 82.204.884-	€ 86.783.293-	€ 87.161.110-	€ 87.592.235-	€ 88.467.894-
7. Algemene inkomsten - Totaal			€ 87.489.120-	€ 87.540.354-	€ 87.604.251-	€ 87.453.246-	€ 87.308.900-

Verschillenanalyse 2019 - 2020

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een lagere last)
0.5	Geldleningen(rente), met name de aan de taakvelden toegerekende rente. Het voordeel zit op de taakvelden (van 3% naar 2%)	€ 2.496.648
0.61	Kosten OZB	€ 107.227
0.8	Stelpost onderuitputting kapitaallasten	€ 150.000
0.8	Reservering onvoorziene en nieuwe ontwikkelingen	€ 182.500
0.8	Stelpost areaal uitbreiding Algemene Uitkering	€ 106.000
0.8	Begrotingsruimte	€ 1.478.568
	Diverse	€ 6.232
	Totaal mutaties lasten	€ 4.527.175

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2019	Bedrag (- is in 2020 een hogere baat)
0.5	Geldleningen(rente)	€ 13.773
0.5	Dividend BNG	- € 175.000
0.61	Verhoging baten OZB woningen	- € 502.596
0.62	Verhoging baten OZB niet woningen	-€ 244.725
0.7	Algemene uitkering Gemeentefonds	- € 3.663.384
	Diverse	- € 6.477
	Totaal mutaties baten	- € 4.578.409

	Totaal mutaties lasten en baten	- € 51.234
--	--	-------------------

Deel C: Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet overal het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De heffingen worden in 2020 verhoogd met 2,6%. Uitgezonderd onroerende zaakbelastingen (2,6%+3%), streekmarkt (0%), parkeren (0%), rioolrechten (1%+2,6%) en afvalstoffenheffing (5%+2,6%).
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Woerden hanteert voor de kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Geraamde opbrengsten

		Baten begroting 2020	Baten Begroting 2019	Baten Rekening 2018
Belastingen en heffingen				
A. Belastingen				
1	Eigenaren woningen	7.634	7.132	6.892
	Eigenaren niet-woningen	2.810	2.659	2.504
	Gebruikers niet-woningen	1.728	1.635	1.535
2	Parkeerbelasting	1.797	1.748	1.738
3	Hondenbelasting	69	67	66
4	Precariobelasting	94	92	83
5	Toeristenbelasting	92	90	111
Subtotaal A Belastingen		14.224	13.423	12.929
B . Bestemmingsheffingen				
1	Afvalstoffenheffing	5.468	5.052	5.000
2	Rioolheffing	4.900	4.713	4.551
Subtotaal B Bestemmingsheffingen		10.368	9.765	9.551
C. Rechten				
1	Leges burgerzaken	689	809	1.056
2	Begrafnisrechten	656	639	699
3	Marktgelden	160	157	151
4	Havengelden	47	46	43
5	Omgevingsvergunningen	1.220	1.267	1.566
Subtotaal C Rechten		2.772	2.918	3.514
Totaal	€ x 1.000	27.364	26.106	25.994

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld (fictief huishouden). De bedragen zijn gebaseerd op een gezin met een hond, in een woning met een gemiddelde waarde voor belastingjaar 2020 van € 277.000 (2019: € 259.000, 2018: € 245.000).

In onderstaande tabel is de voorgestelde indexering voor 2020 verwerkt.

	2020	2019	2018
1 OZB	319	305	295
2 Rioolheffing	203	189	185
3 Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	238	221	210
4 Hondenbelasting	27	26	26
Totaal	€ 787	€ 741	€ 716

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In de onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2020 en 2019 opgenomen. De tarieven 2020 worden geheven als percentage van de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2018. De prognoses per 1 september 2019 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 7% en de gemiddelde stijging voor niet-woningen 0%. De OZB-tarieven worden berekend door de opbrengst te delen door de WOZ-waarden. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- de waardeontwikkeling van de onroerende zaken;
- de te *verwachten* minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;
- de waardevermindering als gevolg van bezwaar- beroepsprocedures.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	2020	2019
1 Woningen		
a Eigenaren	0,1151%	0,1176%
2 Niet woningen		
a Eigenaren	0,2579%	0,2493%
b Gebruikers	0,1918%	0,1824%

Opbrengst OZB:

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
0.61	Eigenaren woningen	7.634	7.132	6.892
0.62	Eigenaren niet-woningen	2.810	2.659	2.504
0.62	Gebruikers niet-woningen	1.728	1.635	1.535
Totaal		12.172	11.426	10.931

Ad 2 Parkeerbelasting

De parkeerbelasting in 2020 blijft voorlopig € 2 per uur, net zoals de afgelopen jaren. Uitgangspunt blijft dat het parkeren kostendekkend is.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
Lasten				
2.2	Parkeren	1.535	1.692	1.549
0.4	Overhead	29	30	29
Totale lasten		1.564	1.722	1.578
0.63	Baten	1.797	1.748	1.738
Saldo		233	26	160
Kostendekkendheidsgraad		115%	102%	110%

Het voordeel ten opzicht van 2019 wordt grotendeels veroorzaakt door lagere kapitaallasten in verband met lagere rente en wijziging BBV.

Nb 1: De vervroegde afschrijving van € 10 miljoen van de parkeergarage Castellum geeft een structureel vertekend beeld. Dit bedrag is ten laste gekomen van de algemene middelen. Als de kapitaallasten hiervan zouden zijn meegenomen, zou de opbrengst substantieel lager zijn dan de kosten.

Nb 2: In 2016 is er € 2,8 miljoen onttrokken aan de algemene reserves voor de parkeergarage Defensie-eiland en is dit bedrag gestort in de reserve kapitaallasten economisch nut. Vervolgens is de parkeergarage Defensie-eiland geactiveerd en worden de jaarlijkse kapitaallasten onttrokken aan deze reserve, hierdoor zijn de kapitaallasten in de begroting budgettair neutraal.

In de exploitatie van de parkeerbegroting worden de kapitaallasten van de parkeergarage Defensie-eiland echter wel meegenomen aan de lastenkant.

Ad 3 Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven van de houder van een of meer honden binnen de gemeente.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2017
	Lasten			
0.64	Belastingen overig	28	30	28
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	25	24	51
0.4	Overhead	14	14	14
	Totale lasten	67	68	93
0.64	Baten	69	67	66
	Saldo	2	- 1	- 27
	Kostendekkendheidsgraad	103%	99%	71%

Ad 4 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de openbare erediens bestemde gemeentegrond. Ook terrassen vallen hieronder.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
0.64	Opbrengst € x 1.000	94	92	83

Ad 5 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
3.4	Opbrengst € x 1.000	92	90	111

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins afwijken. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief BTW. Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de voorziening afvalstoffenheffing gestort.

Taak veld	Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
Lasten			
7.3 Afval	4.476	4.183	3.948
2.1 Verkeer en vervoer	424	424	424
5.7 Openbaar groen	129	129	129
0.4 Overhead	474	447	425
BTW-lasten te verhalen op BTW-comp.fonds	252	252	252
Totale lasten	5.755	5.435	5.178
Baten			
7.3	5.468	5.052	5.000
Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking)			
€ x 1.000	- 287	- 383	- 178
Kostendekkendheidsgraad	95%	93%	97%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2019 € 1.355.761)

2020 onttrekking € 287.660
2021 onttrekking € 178.305
2022 storting € 23.248
2023 storting € 22.838

Dit zijn indicatieve onttrekkingen omdat de hoogte van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing n.a.v. het aantal keren dat er huisvuil is aangeboden en de bijdrage uit het afvalfonds.

Teruggaaf van de afvalstoffenheffing

Indien de belastingplichtige de mini-container voor restafval minder dan 17 keer aan de inzameldienst heeft aangeboden of de verzamelcontainer minder dan 81 keer heeft geopend, bestaat aanspraak op gedeeltelijke teruggaaf van de afvalstoffenheffing.

De teruggaaf bedraagt per belastingjaar:

a.	voor eenpersoonshuishoudens	
	bij 4 of minder aanbiedingen, dan wel het 20 of minder keer openen van de verzamelcontainer	€ 20,00
	bij 5 tot en met 7 aanbiedingen, dan wel het 21 tot en met 35 keer openen van de verzamelcontainer	€ 17,50
	Bij 8 tot en met 10 aanbiedingen, dan wel het 36 tot en met 50 keer openen van de verzamelcontainer	€ 15,00
	bij 11 tot en met 13 aanbiedingen, dan wel het 51 tot en met 65 keer openen van de verzamelcontainer	€ 12,50
	bij 14 tot en met 16 aanbiedingen, dan wel het 66 tot en met 80 keer openen van de verzamelcontainer	€ 5,00
	bij 17 of meer aanbiedingen, dan wel het 81 keer of meer openen van de verzamelcontainer	€ 0,00
b.	voor meerpersoonshuishoudens	
	bij 4 of minder aanbiedingen, dan wel het 20 of minder keer openen van de verzamelcontainer	€ 40,00
	bij 5 tot en met 7 aanbiedingen, dan wel het 21 tot en met 35 keer openen van de verzamelcontainer	€ 35,00
	bij 8 tot en met 10 aanbiedingen, dan wel het 36 tot en met 50 keer openen van de verzamelcontainer	€ 30,00
	bij 11 tot en met 13 aanbiedingen, dan wel het 51 tot en met 65 keer openen van de verzamelcontainer	€ 25,00
	bij 14 tot en met 16 aanbiedingen, dan wel het 66 tot en met 80 keer openen van de verzamelcontainer	€ 10,00
	bij 17 of meer aanbiedingen, dan wel het 81 keer of meer openen van de verzamelcontainer	€ 0,00

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van de thema's wateroverlast en droogte van actieplan Klimaatbestendig 2050. Meer informatie vindt u in het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2018-2022. De rioolheffing stijgt in 2020 met 1% exclusief inflatiecorrectie. Dit is nodig om de stijgende kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen te kunnen dekken. In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting.

Taak Veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
7.2	Riolering	3.948	3.955	3.651
2.1	Verkeer en vervoer	226	226	226
2.4	Economische havens en waterwegen	200	200	200
0.4	Overhead	226	211	223
	BTW	314	163	163
	Totale lasten	4.914	4.755	4.463
7.2	Baten	4.900	4.713	4.551
	Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking)			
	€ x 1.000	- 14	- 42	88
	Kostendekkendheidsgraad	100%	99%	102%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening riolering:
(stand per 1-1-2019 € 2.632.864)

2020 storting	€ 30.268
2021 storting	€ 115.978
2022 storting	€ 156.359
2023 storting	€ 190.071

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat voor een aantal tarieven dit nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak Veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	1.082	1.050	1.352
0.4	Overhead	329	305	279
	Totale lasten	1.411	1.355	1.631
0.2	Baten	689	809	1.056
	Saldo	- 722	- 546	- 575
	€ x 1.000			
	Kostendekkendheidsgraad	49%	60%	65%

De baten op de leges nemen af door de wijziging van de Paspoortwet. Doordat onder andere identiteitskaarten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar begint nu zichtbaar te worden dat de leges afnemen.

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	692	619	524
0.4	Overhead	150	137	98
	Totale lasten	842	756	622
7.5	Baten	656	639	699
	Saldo	- 186	- 117	77
	Kostendekkendheidsgraad	78%	85%	112%

De kostendekkendheid van de begrafenisrechten lijken af te nemen, dit komt grotendeels door de toename van de kosten planmatig onderhoud aula. De onderhoudskosten aula worden echter onttrokken aan de reserve Meerjarige Onderhouds Planning gebouwen. De onttrekking vindt plaats in programma 7.

Ad 3 Marktgelden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats (warenmarkt, streekmarkt en koeiemart).

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	116	108	94
3.4	Economische promotie	150	120	182
0.4	Overhead	50	50	38
	Totale lasten	316	278	314
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	75	74	71
3.4	Economische promotie	85	83	80
	Totale baten	160	157	151
	Saldo	- 156	- 121	- 163
	Kostendekkendheidsgraad	51%	56%	48%

Het verschil tussen de tarieven streekmarkt en weekmarkt loopt jaarlijks iets verder op. Om dit verschil niet verder te laten toenemen, wordt voorgesteld het tarief van de streekmarkt niet te indexeren.

Ad 4 Havengelden

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats met een vaartuig in (een deel van) het openbaar vaarwater van de gemeente Woerden.

Door de renovatie van de oevers in de Singel en het plaatsen van clusters waar vaartuigen met een vergunning kunnen aanmeren, is de exploitatie aanzienlijk verbeterd. Met name door het clusteren van ligplaatsen hebben meer bootbezitters een vergunning gekregen.

Inmiddels is de bezettingsgraad 100% en er is een lange wachtlijst voor het krijgen van een ligplaats.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
2.4	Economische havens en waterwegen	33	32	31
0.4	Overhead	11	11	11
	Totale lasten	44	43	42
2.4	Baten	47	46	43
	Saldo	3	3	1
	Kostendekkendheidsgraad	107%	107%	102%

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten. Temporisering van de baten levert een lagere kostendekkendheid. Echter hogere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere werklust wat uiteindelijk kan leiden tot meer capaciteitsinzet. Gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid dan niet wordt vergroot maar gelijk blijft.

Taak veld		Begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2018
	Lasten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	18	331	324
8.3	Wonen en bouwen (loonkosten)	896	1.636	1.638
8.3	Wonen en bouwen (overige kosten)	308	703	589
	Totale lasten	1.221	2.670	2.551
	Totale lasten verhaalbaar 60%*		1.602	1.531
	Baten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	28	43
8.3	Wonen en bouwen	1.220	1.267	1522
	Totale baten	1.220	1.295	1.565
	Saldo	1.220	- 307	34
	Kostendekkendheidsgraad	100%	81%	102%

* Met ingang van 2020 andere berekeningsmethode.

Om de kostendekkendheid te berekenen zijn twee modellen bekend. De methode Activity based costing is een benadering vanuit een blanco situatie en wordt bekeken hoeveel tijd er gemiddeld met een aanvraag is gemoeid. De methode kostenverhaal gaat uit van de bestaande begroting als uitgangspunt. In 2019 is gebruik gemaakt van de methode kostenverhaal en in 2020 van de methode Activity based costing. Dit betreft geen bezuiniging maar een andere toerekening van uren aan de kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunningen. Door de lagere kosten is de kostendekkendheid toegenomen.

3. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort	Woerden	Oudewater	Bodegraven Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1176%	0,1140%	0,1366%	0,1337%	0,0903%
OZB niet woningen	0,4317%	0,3992%	0,4655%	0,6424%	0,2501%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuish.	€ 184	€ 147	€ 194	€ 152	€ 172
Meerpersoonshuish.	€ 221	€ 244	€ 238	€ 248	€ 224
Rioolheffing	€ 189	€ 231	€ 356	€ 228	€ 210

Paragraaf 2 Verbonden partijen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de verbonden partij terechtkomen. Ook een stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat de deelnemers in deze verbonden partij voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt tevens dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (Besluit Begroting en Verantwoording) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- de visie van de raad op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in de programma's van de begroting
- de beleidsvoornemens over verbonden partijen
- de naam en de vestigingsplaats; het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd; de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar; het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar; het resultaat van de verbonden partij

Aanvullend hierop, op grond van de 'Verordening op de inrichting van de financiële organisatie, het financiële beheer en de uitgangspunten van het financiële beleid van de gemeente Woerden', staat in deze paragraaf informatie ten aanzien van beëindigde, nieuwe of (gewijzigde) bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen.

De kaders voor de verbonden partijen zijn vastgesteld in de nota Verbonden partijen.

3. Verbonden partijen per programma

De gemeente Woerden heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. Onderstaande partijen worden per programma toegelicht:

Gemeenschappelijke regelingen

- Veiligheidsregio Utrecht
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- U10 (strikt genomen geen verbonden partij maar een netwerksamenwerking)

Vennootschappen en coöperaties

- Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens

Stichtingen en verenigingen

- Stichting Urgentieverlening West Utrecht

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.	
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie. De Veiligheidsregio bestaat uit een samenwerking tussen de brandweer, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de gemeenschappelijke meldkamer Utrecht (GMU) en 26 Utrechtse gemeenten.	
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid	: burgemeester V.J.H. Molkenboer
	Plv.lid	: wethouder A. Noorthoek
Financieel		
Bijdrage	Begroting 2020	: € 2.889.000
	Begroting 2019	: € 2.815.000
Eigen vermogen	De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.	
Vreemd vermogen	Bovenstaande bedragen zijn inclusief de bijdrage voor de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) Bijdrage MKA is € 11.272.	
Financiële ontwikkeling	Vanaf 2015 is de financieringssysteem van de VRU gewijzigd (nieuwe gemeentelijke bijdrageregeling). De gemeentelijke bijdrage wordt bepaald volgens de criteria van het gemeentefonds.	
Inhoudelijke ontwikkeling	De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met ingang van 2020 met o.a. de volgende werkzaamheden bezig: • De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via: - regionaal risicoprofiel; - provinciale risicokaart; - brandrisicoprofiel; - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen.	

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Risico's	- De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot: - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's); - bouwen; - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken; - milieu; - evenementen. - De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseren het bevoegd gezag over te nemen maatregelen. - De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten. - De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak. - De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening. - Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten. - De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden. Hoe dit uitgevoerd wordt, is vastgelegd in het Beleidsplan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO). - De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. Voor de lokale functionarissen verzorgt de VRU ook het totale opleiding, training en oefentraject. - De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis. - De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen. - De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen. - De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit. - De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze. - De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU. - De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. - De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen. - De VRU gaat verder met het verder terugdringen van de nodeloze meldingen via de brandmeldinstallatie. De VRU zet in op een combinatie van voorlichting, toezicht & handhaving en verificatie van de melding. - Op het gebied van organisatieontwikkeling zal de VRU zich onder andere bezig houden met het ontwikkelen van accountmanagement, harmonisatie rechtspositie en loketgericht werken - De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Op grond van diezelfde wet dienen overheidsarchieven van 20 jaar en ouder worden overgebracht naar het statisch archief (in Woerden het RHC). Hierbij veranderd de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen. Ook is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven. In het kader van de Wet revitalisering generiek toezicht is een groot deel van de inspectietaak van de provincie (toezicht op de zorg) enige jaren geleden overgedragen aan het RHC.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Bijdragen	Inwonerbijdrage : is gebaseerd op het inwoneraantal (salarissen en overige kantoorkosten) en beheerde aantal m archief (depotkosten). Aantal m van Woerden bedraagt 1.441 m. Bijdrage per inwoner € 3,6079 en bijdrage per m € 27,79. Begroting 2020 € 251.387 (incl. btw) Jaarrekening 2018 € 216.247 (incl. btw)

Naam	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
Eigen vermogen	-nihil
Vreemd vermogen	-n.v.t.
Financiële ontwikkelingen	In het voorjaar 2019 heeft het RHC naar intrek genomen in de gerenoveerde en deels nieuw huisvesting in het gemeentehuis van Woerden. Daar beschikt het RHC over een plaatsingsruimte voor ruim 7 kilometer archief. De kosten voor de deelnemers zijn i.v.m. de gerenoveerde (en grotere) huisvesting hoger geworden. De deelnemers die beschikken over een eigen archiefbewaarplaats worden gedurende 10 jaar daarvoor gecompenseerd. De kosten hiervoor worden over de overige deelnemers verdeeld. Vanaf 2018 wordt door het RHC de BTW in rekening worden gebracht (ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het BTW-compensatiefonds verhalen.
Inhoudelijke ontwikkeling	Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het statisch archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum. De niet-wettelijke taken van het RHC werden afgebouwd. Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Het RHC zal ook de vorming van een regionaal E-depot of aansluiting op een landelijk e-depot de komende tijd oppakken. Via de RHC-website is het mogelijk om sommige archiefbescheiden digitaal te raadplegen. Voor Woerden gaat het om het oud-rechterlijke archief (ook van Harmelen, Kamerik en Zegveld), en het notarieel archief van voor 1811. Deze archieven behoren tot de meest opgevraagde bronnen. Archieven en bronnen die zijn ontsloten worden zoveel mogelijk op de website voor publiek beschikbaar gesteld. Natuurlijk blijft het mogelijk de studiezaal te bezoeken om onderzoek te doen of (bouw)dossiers in te zien. De overbrengingstermijn naar het RHC staat momenteel volgens de Archiefwet op 20 jaar. Er is een traject gestart om deze termijn terug te brengen naar 10 jaar. In de eerste helft van 2019 zou er een wetsvoorstel worden gelanceerd m.b.t. openbare raadpleging. Verkorting van de overbrengingstermijn van 20 jaar naar 10 jaar zal een behoorlijke invloed op de werkzaamheden bij het RHC. Deze verkorting van de overbrengingstermijn zal in 2019 nog niet worden geëffectueerd.
Risico's	n.v.t.

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteeraanlyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht. Per 1 januari 2014 is de provincie uit de regeling getreden. Gezien het feit dat de provincie geen afval levert en ook geen bijdrage betaalde, heeft dit geen financiële consequenties. De toezichhoudende taak verschuift hierdoor van het Rijk naar de provincie.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder T.H.D. de Weger Plv. Lid : wethouder A. Bolderdijk
Financieel Bijdrage	Begroting 2020: € 1.167.087 Begroting 2019: € 969.519 (na herziening € 1.065.917) Jaarrekening 2018: € 850.496
Financiële ontwikkeling	Ten opzichte van de in de begroting voor 2018 valt de jaarrekening 2018 € 148.144 lager uit. Dit komt mede omdat er als gevolg van "het nieuwe inzamelen" 2.127 ton minder brandbaar afval aangeboden is en hogere inkomsten voor oud papier (€ 24.018). De hoeveelheden aangeboden GFT en verpakkingsmaterialen (PMD) zijn in 2018 met 257 resp. 282 ton gestegen. Hierdoor zijn de kosten voor het verwerken van deze materialen hoger dan begroot. Tegenover de toegenomen kosten voor de sortering en de verwerking van het verpakkingsafval staan inkomsten die door Nedvang aan de gemeenten worden uitbetaald. Deze betaling loopt buiten de AVU om en zijn zodoende niet in deze begroting verwerkt. Op Prinsjesdag 2018 werd bekend dat de Rijksoverheid de Afvalstoffenbelasting per 1 januari 2019 verhoogd naar € 31,39/ton. In de begroting van de AVU van 2019 was rekening gehouden met een verhoging naar € 20/ton. Door deze hogere Afvalstoffenbelasting stijgt de begroting 2019 van de AVU met 3,1 miljoen euro. Om liquiditeitsproblemen bij de AVU, als gevolg van deze verhoging te voorkomen was het noodzakelijk de begroting 2019 te herzien.

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
Inhoudelijke ontwikkeling	De overslag, het transport en de verwerking van het restafval, het grof huishoudelijk restafval en het gft-afval afkomstig uit de AVU-gemeenten zijn tot eind 2020 contractueel vastgelegd. De AVU is in 2017 gestart met de voorbereiding met een aanbesteding voor nieuwe contracten vanaf 2021. Gelet op de huidige marktsituatie moet rekening gehouden worden met een stijging van de kosten. Voor de begroting van 2021 hebben wij hierop nog geen rekening gehouden. In de afgelopen jaren hebben de AVU, ROVA en Circulus-Berkel positieve ervaringen opgedaan op het PBD-dossier binnen de zogeheten "Combinatie-Oost samenwerking". Door deze positieve ervaring willen AVU, ROVA en Circulus-Berkel meer gaan samenwerken bij de ontwikkeling en vergaren van kennis en bij het vermarkten van ingezamelde afvalstoffen. Daarnaast willen deze partijen samenwerken met het voeren van een gemeenschappelijke strategie op gezamenlijk vast te stellen dossiers. Dit heeft geleid tot de opzet van CirkelWaarde. Het AB heeft eind 2018 ingestemd met deze samenwerking die na drie jaar zal worden geëvalueerd. Om te voldoen aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de Afvalverwijdering Utrecht (AVU) de tekst van de Gemeenschappelijk regeling AVU aangepast. De gewijzigde tekst is in 12 december 2018 in het Algemeen bestuur goedgekeurd. De (gewijzigde) gemeenschappelijke regeling is per 1 januari 2019 geëffectueerd.
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Naam	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Doel	Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een van twee schappen in de provincie Utrecht. De werkorganisatie van het schap is: Recreatie Midden-Nederland. De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt, De Ronde Venen en Provinciale Staten van Utrecht.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer (DB) : wethouder A. Noorthoek Plv. Leden : wethouder T. de Weger : wethouder G. Becht
Bijdrage deelnemers	De bijdragen van de Gemeente Utrecht (34,2%) en de Provincie Utrecht (30,9%) worden berekend over de totale deelnemersbijdrage (circa 3 miljoen totaal). De overige deelnemers betalen naar rato van het aantal inwoners. De bijdrages zijn geïndexeerd met de overeengekomen 1,5%. Jaarrekening 2018 € 172.100 Begroting 2019 € 206.803 Begroting 2020 € 209.905
Eigen vermogen	Nog niet bekend (31-12-2018)
Vreemd vermogen	Nog niet bekend (31-12-2018)
Financiële ontwikkeling	Door een structurele verhoging van de deelnemersbijdrage voor programma A met 20% met ingang van 2019, is de meerjarenbegroting weer sluitend (Er zijn twee programma's A en B, onder B valt het areaal van het voormalig schap Vinkeveense Plassen, programma A is de rest van de gebieden Vanaf 2019 is weer meer capaciteit en middelen voor doorontwikkeling van de bestaande recreatiegebieden. Deze ontwikkelruimte komt onder druk te staan doordat de kosten van de ondersteuningsorganisatie van het Recreatieschap, Recreatie Midden Nederland (RMN) onverwacht toenemen. De helft van de uitgaven van het recreatieschap bestaat uit kosten voor RMN. Voor de budgetperiode 2019-2022 is de deelnemersbijdrage aan het schap met ingang van 2019 verhoogd met 20%: 10% ten behoeve van instandhouding en 10% ten behoeve van ontwikkeling. Een deel van het ontwikkelbudget zal worden ingezet om de tekorten bij RMN op te vangen. RMN staat daarbij voor de opgave om van een meer budget-gestuurde beheerorganisatie door te groeien naar een programma-gestuurde organisatie die zich richt op het realiseren van doelen. Hiertoe wordt een verkenning opgestart en is een incidenteel Transitiebudget opgenomen die vooralsnog op PM staat, omdat nog onvoldoende duidelijk is wat nodig is aan financiële middelen.

Naam	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Inhoudelijke ontwikkeling	Het recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft haar eigen programma's (A en B). Daarnaast loopt de financiering van het Routebureau Utrecht via het recreatieschap. In 2019 wordt het huidige Ontwikkelplan met bijbehorende investeringsprogramma (programma A) herijkt binnen de kaders van de kadernota 2019-2022. Een belangrijke investering die komende jaren op de rol staat is de verbetering van de parkeerterreinen bij diverse recreatieterreinen, zodat de parkeervoorziening aansluiten bij het huidige intensieve recreatieve gebruik. Ontwikkelingen gemeente Woerden: Voor Oortjespad is in het najaar van 2018 een rentmeester door het recreatieschap aangetrokken om te komen tot juridisch vastgelegde afspraken met de ondernemer voor het Oortjespad-Plusplan. De verwachting is dat in 2019 de overdracht plaatsvindt van deze locatie naar de ondernemer van Buitenplaats Kameryck. Dit betekent dat vanaf 2020 het gehele gebied in beheer is bij Buitenplaats Kameryck. Vanuit het schap wordt nog wel een jaarlijkse publieke bijdrage aan Kameruck gegeven voor de instandhouding van een aantal specifieke openbare voorzieningen zoals de Kinderboerderij en het kinderzwembadje. Voor de ontwikkeling van Recreatiegebied Cattenbroek heeft de gemeente zelf de regie, het Recreatieschap is de beoogd eigenaar van dit gebied. De overdracht van gemeente naar recreatieschap zal plaatsvinden na vaststelling van het bestemmingsplan. Naar verwachting is dat niet in 2019 zoals in de concept programmabegroting vermeld staat maar in 2020 of later. Het recreatiegebied zal door het schap in beheer over worden gedragen aan de ondernemer. Fietspad Reijerscop: de provincie werkt samen met de gemeenten Utrecht, Montfoort en Woerden, waterschap en recreatieschap aan de realisatie van fietspad Reijerscop. De beoogd eindbeheerder is dit recreatieve fietspad is het recreatieschap.
Risico's	Met de vaststelling van de begroting 2019 en daarmee de verhoging van de deelnemersbijdrage voor 2019 met 20% is de meerjarenbegroting van het recreatieschap is weer sluitend. De preventieve toezichtsvorm is daarmee eind 2018 opgeheven. De huidige financiële en organisatorische situatie bij RMN kan leiden tot extra kosten voor het recreatieschap. Vooral nog zijn deze binnen de begroting van SGL op te vangen en leidt dit niet tot een (extra) verhoging van de deelnemersbijdrage van de deelnemers. Daarnaast wordt een verkenning gestart naar een toekomstperspectief voor de langere termijn voor RMN.

Naam	Ferm Werk
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden beleid. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt betreft het uitvoeren van taken in het kader van de Participatiewet waarin zijn opgenomen de volgende voormalige wetten: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt er op neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder G. Becht (DB) en raadslid mw. M. van Noord (AB) Plv. leden : wethouder T. de Weger en raadslid W. den Boer
Financiële bijdrage	Begroting 2020 reguliere dienstverlening € 22.070.615 Aanvullende dienstverlening € 806.539
Eigen vermogen	---
Vreemd vermogen	---

Naam	Ferm Werk
Financiële ontwikkeling	Het is van belang onderscheid te maken tussen grote geldstroom en kleine geldstroom. De zogenaamde grote geldstroom betreft uitgaven aan uitkeringen etc. die voor een groot gedeelte worden gedekt door rijksbijdragen (het BUIG-budget). Vanuit dat budget worden ook de loonkostensubsidie voor arbeidsbeperkten en de loonkosten voor 'nieuw beschut werk' betaald. Er wordt rekening gehouden met een afname van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering tot een gemiddeld aantal van 570 in 2020 (realisatie 2018: 591). Er is een toename begroot van het aantal mensen met een garantiebanen of nieuw beschut werk. Voor 2020 wordt verwacht dat de rijksbijdrage ontoereikend zijn als dekking voor bovengenoemde uitgaven. De kleine geldstroom betreft de organisatie- en formatiekosten van Ferm Werk. Deze kosten worden vooral gedekt door inkomsten uit de markt en gemeentelijke bijdragen. Waar de grote geldstroom over de periode van de meerjarenbegroting redelijk stabiel is, stijgt de omvang van de kleine geldstroom fors t.g.v. indexering en onontkoombare uitgaven rond ICT, DIV en AO/IC.
Inhoudelijke ontwikkeling	Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf De Sluis. In 2020 zal Ferm Werk zich verder ontwikkelen tot een partner binnen het brede sociale domein en zal de relatie met en de dienstverlening aan het bedrijfsleven zijn verstrekt. Het gaat daarbij met name over de invulling van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor participatie van cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Maar ook om het samen optrekken ten behoeve van een meer integrale dienstverlening aan cliënten van FermWerk die tevens klant zijn van andere partijen in het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening, jeugdzorg of justitie.
Risico's	De regelingen die FermWerk uitvoert zijn open einde-regelingen. De begroting gaat uit van verwachtingen van het aantal mensen dat bijstand of inkomensondersteuning aanvraagt. En van een bepaald aantal cliënten dat gebruik gaat maken van een garantiebaan of nieuw beschut werk. Ook ten aanzien van de hoogte van de BUIG-uitkering is een inschatting gemaakt. In de werkelijkheid kan dit alles mee of tegen vallen. Het risico daarvoor berust volledig bij de deelnemende gemeenten.

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
Doel	De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder T. de Weger Plv. lid : wethouder G. Becht
Financieel	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.
Bijdrage	Begroting 2018 € 1.169.554,50 Begroting 2019 € 1.244.116,- Begroting 2020 € 1.379.063 (excl. nieuwe onvermijdelijke milieuontwikkelingen voor 2020 ev waarover nog een besluit genomen moet worden).
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Een belangrijke ontwikkeling in het samenspel tussen ODRU en gemeente is de komst van de Omgevingswet.
Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
	weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of equalisatiereserve. De omvang van het weerstandsvermogen is gebaseerd op een percentage van de omzet (maximaal 10%). Inmiddels zijn de risico's in kaart gebracht en is op basis hiervan een berekening gemaakt van de benodigde omvang van het weerstandsvermogen. Op grond van deze berekeningen is het noodzakelijk om het weerstandsvermogen te verhogen. Gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen van 1,5. Dat wil zeggen dat alle risico's voor 1,5 maal gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen, welke opgebouwd wordt vanuit eventuele positieve jaarrekeningresultaten. Zodra de Algemene Reserve het gewenste niveau heeft bereikt wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar bepaald bij de jaarrekening.

Naam	U10 netwerksamenwerking
Doel	Doel van de samenwerking is het verkennen van gemeenschappelijke onderwerpen en belangen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities formuleren en gezamenlijk activiteiten ondernemen op de terreinen economie, ruimtelijke ontwikkeling, wonen, sociaal domein, energietransitie, verkeer en vervoer. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysiek verkeer af. De partners zoeken naar oplossingen voor gemeentegrens-overstijgende problemen die hiermee samenhangen. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Als belangrijkste inhoudelijke doel geldt de verstedelijkingsopgave van de regio Utrecht.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, De Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist. Het gaat om een flexibele netwerksamenwerking waarbij niet alle twaalf gemeenten even intensief deelnemen op alle thema's. Bovendien kunnen andere gemeenten aansluiten op thema's of concrete initiatieven, zodat er voor sommige onderwerpen 16 gemeenten aan tafel zitten. Dit laatste geldt niet voor het belangrijkste dossier, de verstedelijking van regio Utrecht. Dit wordt aangepakt via de Ruimtelijk Economische Programmering. Hier doen alle twaalf gemeenten van de U10 aan mee en daarbij ook de gemeenten uit de Lopikerwaard (Oudewater, Montfoort, Lopik) en gemeente De Ronde Venen (dit geheel staat bekend als de 'U16').
Bestuurder vanuit onze gemeente	Portefeuillehouder Becht is bestuurlijk trekker van de tafel 'Groen en Landschap', portefeuillehouder Noorthoek is lid van de tafels 'Duurzame bereikbaarheid' en 'Economische positionering', Portefeuillehouder De Weger is ten slotte lid van de tafels 'Klimaatneutrale regio' en 'Gezonde woon- en leefomgeving'. De burgemeester is niet aangesloten bij een inhoudelijke tafel, maar bij het Bestuurlijk Coördinatie Overleg.
Financieel Bijdrage	Begroting 2019 € 61.500 Begroting 2020 € 77.100
Financiële ontwikkeling	De bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage van € 1,20 per inwoner. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Een extra bijdrage van ca. 30K is voorzien voor de ambtelijke capaciteit van het regionale team dat de Ruimtelijk Economische Programmering moet ondersteunen. Ook dit bedrag is tot stand gekomen op basis van een verdeling naar inwoneraantal.
Inhoudelijke ontwikkeling	De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkennd, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het opgepakt wordt en op welke manier. De U10 ontwikkelt zich in 2020 naar een samenwerking die gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt via een gezamenlijke Ruimtelijk Economische Programmering. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor 'gezond stedelijk leven'.
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als de deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)								
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.								
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).								
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder A. Noorthoek Plv. lid : wethouder T. de Weger								
Financieel Bijdrage	Werkelijk 2018 : € 1.861.670 Begroting 2019 : € 1.991.817 Begroting 2020: <table border="0"> <tr><td>Basistaken</td><td>€ 355.997,-</td></tr> <tr><td>Intensivering basistaken</td><td>€ 8.879,-</td></tr> <tr><td>Basistaken-plus</td><td>€ 1.341.490,-</td></tr> <tr><td>Maatwerk</td><td>€ 304.548,-</td></tr> </table> Totaal bijdrage en vergoedingen: € 2.010.914,- De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt € 5,35 De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt € 113,25	Basistaken	€ 355.997,-	Intensivering basistaken	€ 8.879,-	Basistaken-plus	€ 1.341.490,-	Maatwerk	€ 304.548,-
Basistaken	€ 355.997,-								
Intensivering basistaken	€ 8.879,-								
Basistaken-plus	€ 1.341.490,-								
Maatwerk	€ 304.548,-								
Eigen vermogen	De GGDrU heeft ultimo 2018 een eigen vermogen van € 3.517.266,- Het geprognosticeerde saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2020 € 1.037.000,- De beschikbare weerstandscapaciteit is € 1.273.349,-								
Vreemd vermogen	Het vreemd vermogen is ultimo 2018 € 10.276.158,-								
Financiële ontwikkeling	De financiering van de JGZ is ontschot (vanaf 2018 wordt de JGZ gefinancierd voor de leeftijd van 0-19 jaar, de knip bij 4 jaar is verdwenen) en collectief gefinancierd (de bijdrage voor JGZ is voor alle gemeenten gelijk getrokken. De bijdragen wordt bepaald op basis van kind aantallen, niet meer op basis van aantal inwoners). De JGZ 0-4 jaar is verschoven van maatwerk naar basistaken-plus. Er is hierdoor in de zorg voor jeugd van 0-18 jaar lijn en continuïteit aangebracht. De kosten voor het Rijksvaccinatieprogramma gaan verschuiven. De GGDrU ontvangt niet langer de vergoeding via het RIVM. Voortaan betalen de gemeenten de kosten aan de GGDrU. Gemeenten ontvangen de kosten daarvoor via het Gemeentefonds. Omdat de organisatie van de GGDrU niet robuust genoeg was worden verbeteringen doorgevoerd. voor de dekking van de daarmee gepaard gaande kosten is een ombuigingsplan (2018-2021) opgesteld en momenteel nog in uitvoering. Uit extern onderzoek is gebleken dat ombuigingen voldoende financiën kunnen opleveren voor de intensivering van de ondersteunende organisatie van de GGD. Niet zeker is of alle ombuigingen (tijdig) gerealiseerd kunnen worden (zie verder bij risico's). Verhoging van de inwonerbijdrage is tot nu toe niet nodig geweest.								
Inhoudelijke ontwikkeling	In de begroting van 2020 zijn 5 maatschappelijke effecten benoemd en vertaald naar resultaten. Dit zijn: 1 Inwoners wonen, leven, gaan naar school en werken in een veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. 2 Een gezonde en veilige start voor elk kind. 3 Iedereen kan zich ontwikkelen en ontplooien. 4 Iedereen kan meedoen. 5 Bedreigingen van de publieke gezondheid worden bestreden. Deze maatschappelijke effecten zijn de leidraad voor de ambities voor 2020. Naast inhoudelijke ambities is er ruim aandacht voor het verbeteren van de dienstverlening en het verder op orde brengen van de organisatie. Per ambitie (veiliger leefomgeving, minder kwetsbare inwoners, gezondere en weerbaarder kinderen en scholen, een goede start voor ieder kind en het voorkomen van gezondheidsproblemen en -risico's) zijn de beoogde resultaten, de acties en de kosten vastgelegd.								

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
Risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing van de door de GGD aangedane geldlening en rekening-courant overeenkomsten. De garantstelling geschiedt naar verhouding van de inwonertallen op 1 januari van het jaar waarin de garantieverplichting tot stand is gekomen. Er is een integrale risicoinventarisatie uitgevoerd binnen de GGD. Vanuit de kwaliteitsmonitoring heeft tevens een operationele risicoinventarisatie plaatsgevonden. In de begroting 2019 zijn 3 risicogroepen onderscheiden: interne bedrijfsvoering, de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling en externe ontwikkelingen. Per productgroep zijn de risico's beschreven en van actiepunten voorzien. De risico's zijn in euro's gekwantificeerd en vastgesteld in het benodigd weerstandsvermogen. De beschikbare weerstandscapaciteit (€ 1.273.349,-) ligt hoger dan de benodigde weerstandscapaciteit (€ 587.000,-) . Op de risicokaart is af te lezen dat - fluctuatie kind aantallen een lage kans heeft om te gebeuren met een lage impact - langdurige calamiteiten (asielzoekers, ICT omgeving, voldoen aan AVG) een lage kans heeft met een midden categorie impact - de vraag naar reizigersvaccinaties, de RI&E gebouwen, tekort aan personeel, maatwerkproducten en Europees aanbesteden een kans hebben in de middencategorie en tevens een middencategorie impact - er is een kleine kans op het stoppen van subsidie, de impact zou hoog zijn - er is een kans in de middencategorie dat ombuigingen een risico vormen en de impact zou hoog zijn - het GGID heeft een hoge kans op risico en de impact zou hoog zijn. Om het ombuigingsplan (ten behoeve van de versterking van de GGD organisatie) te realiseren is een bedrag van ruim 1,3 miljoen nodig. Dekking daarvoor is gevonden, echter daarbij is het risico dat ombuigingen niet tijdig gerealiseerd kunnen worden. Het ombuigingsplan wordt bij elke bestuursrapportage tegen het licht gehouden. Bij tegenvallers die niet gedekt kunnen worden door incidentele meevallers of een beroep op reserves bestaat de kans dat de inwonerbijdrage wordt verhoogd. Dat is tot nu toe nog niet nodig geweest. Of er een verhoging van de bijdrage in 2020 komt is nog niet duidelijk. In de begroting zit geen rek meer. In 2018 is een nieuw Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DDJGZ) aanbesteed, samen met 2 andere GGD'en die net als de GGDrU werken met een softwareprogramma dat niet langer wordt ondersteund en dus moet worden vervangen. Het nieuwe DDJGZ heeft de naam GGDiD gekregen. De aanbesteding past binnen de daarvoor in de begroting gereserveerde middelen. Begin 2019 is gebleken dat er een vertraging is opgetreden doordat het GGID nog niet aan de gestelde eisen voldeed. Deze vertraging heeft gevolgen voor de planning en de kosten. Nog niet duidelijk is wat dit gaat betekenen voor de bijdrage van de gemeenten.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Coöperatie Parkeerservice U/A. Amersfoort (zie ook par. lokale heffingen)
Doel	Woerden heeft in zijn binnenstad gereguleerd parkeren ingevoerd en exploiteert twee parkeergarages. Het uitvoeren van het parkeerbeleid en het beheren van de parkeergarages is ondergebracht bij de Coöperatie Parkeerservice (CPS). De coöperatie is een samenwerkingsverband van gemeenten die samenwerken in parkeren met als doel zo laag mogelijke uitvoeringskosten tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit. Vestigingsplaats is Amersfoort. CPS is in 2010 opgericht en is de rechtsopvolger van Parkeerservice Amersfoort (het verzelfstandige parkeerbedrijf van de gemeente Amersfoort). <u>Huidige 16 leden:</u> De gemeenten Alkmaar, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Deventer, Gorinchem, Gouda, Hilversum, Hoozeveer, IJsselstein, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist en Parkeren Amersfoort B.V. Coöperatie Parkeerservice is een niet-winstbeogende organisatie die tegen marktconforme prijzen voor haar leden kwalitatief hoogwaardige parkeerdiensten verricht. Coöperatie Parkeerservice maakt parkeren makkelijker voor zowel lokale overheden als automobilisten. CPS werkt daarvoor in coöperatief verband intensief samen met de aangesloten leden en biedt een kwalitatief hoogwaardig, technologisch vooruitstrevend en volledig integraal parkeerdienstenpakket aan tegen zo laag mogelijke kosten, met zo min mogelijk risico en met een sterke focus op zowel het maatschappelijke als financiële rendement voor haar leden.

Naam	Coöperatie Parkeerservice U/A. Amersfoort (zie ook par. lokale heffingen)
Bestuurlijk belang betrokkenen	De gemeente is lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A. Als lid van CPS is de gemeente als mede-eigenaar automatisch ook lid van de algemene ledenvergadering (ALV), het hoogste orgaan van de coöperatie. In deze vergadering worden besluiten genomen die invloed hebben op de koers, de bedrijfsvoering en het resultaat van CPS. Als mede-eigenaar van de coöperatie dragen we hiervoor een medeverantwoordelijkheid. In de ALV hebben alle gemeentelijke leden een gelijke stem. De wethouder Verkeer vertegenwoordigt Woerden in de ALV.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder A. Noorthoek Plv. Lid : wethouder G. Becht
Financieel	
Bijdrage	Rekening 2018 € 552.860 (exclusief transitievergoeding € 46.297) Begroting 2019 € 800.000 (incl.parkeergarage Def.eiland) Begroting 2020 € 800.000
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Om de financiële problemen uit het verleden te boven te komen, was een ingrijpende reorganisatie noodzakelijk om de coöperatie weer gezond te maken. Deze reorganisatie gaat gepaard met transitiekosten en er is een aanvulling van het weerstandsvermogen nodig. Besloten is dat de leden een dotatie van € 600.000 doen aan het weerstandsvermogen en een dotatie ad € 2.200.000 aan het transitiebudget volgens een verdeelsleutel. Ook is over de verdeelsleutel een besluit genomen. Daarnaast is het besluit genomen om de bijdrage volgens een aantal vooraf vastgestelde jaarschijven te betalen (i.p.v. ineens). Van Woerden wordt een bijdrage aan het transitiebudget gevraagd ad €155.375. In 2019 bedroeg deze bijdrage € 23.148,27. Na de reorganisatie worden de kosten in drie onderdelen verwerkt: PDC's voor diensten die de leden afnemen van CPS, bijdrage indirecte kosten (bijvoorbeeld de bedrijfskosten van CPS) en contracten en stelposten. Zodoende zijn de financiële stromen transparant. Medio februari 2019 is de parkeergarage Defensie Eiland opgeleverd. De parkeergarage wordt exploiteert door de gemeente, ook bij deze garage is het uitvoeren van parkeerbeleid en beheren van de garage ondergebracht bij Parkeerservice. Hierdoor zijn de kosten van de uitvoeringsopdracht 2019 hoger dan voorgaande jaren: Parkeerservice voert immers meer werkzaamheden uit.

Naam	BNG Bank N.V. (BNG)
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen.

Naam	BNG Bank N.V. (BNG)																																							
Bijdrage	Baten (dividenduitkering): Rekening 2018 € 311.698 (is dividend van 2017) Herzien 2019 € 351.122 (is dividend van 2018) (begroot 175.000 euro) Begroting 2020 € 350.000.																																							
Kerngegevens	<table><tr><th>KERNGEGEVENS BNG</th><th>31-12-2018</th><th>2017</th><th>2016</th></tr><tr><td><i>In miljoenen euro's</i></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Balanstotaal</td><td>137.509</td><td>140.025</td><td>154.000</td></tr><tr><td>Kredieten</td><td>85.034</td><td>86.008</td><td>87.576</td></tr><tr><td>Solvabiliteit (Tier 1 – ratio 2)</td><td>38%</td><td>32%</td><td>27%</td></tr><tr><td>Eigen vermogen t.g.v. aandeelhouders</td><td>4.257</td><td>4.220</td><td>3.753</td></tr><tr><td>Dividend per aandeel (in euro's)</td><td>2,85</td><td>2,53</td><td>1,64</td></tr><tr><td>Payout ratio</td><td>50%</td><td>37,5%</td><td>25%</td></tr><tr><td>Nettowinst voor aandeelhouders</td><td>318</td><td>375</td><td>365</td></tr></table>				KERNGEGEVENS BNG	31-12-2018	2017	2016	<i>In miljoenen euro's</i>				Balanstotaal	137.509	140.025	154.000	Kredieten	85.034	86.008	87.576	Solvabiliteit (Tier 1 – ratio 2)	38%	32%	27%	Eigen vermogen t.g.v. aandeelhouders	4.257	4.220	3.753	Dividend per aandeel (in euro's)	2,85	2,53	1,64	Payout ratio	50%	37,5%	25%	Nettowinst voor aandeelhouders	318	375	365
KERNGEGEVENS BNG	31-12-2018	2017	2016																																					
<i>In miljoenen euro's</i>																																								
Balanstotaal	137.509	140.025	154.000																																					
Kredieten	85.034	86.008	87.576																																					
Solvabiliteit (Tier 1 – ratio 2)	38%	32%	27%																																					
Eigen vermogen t.g.v. aandeelhouders	4.257	4.220	3.753																																					
Dividend per aandeel (in euro's)	2,85	2,53	1,64																																					
Payout ratio	50%	37,5%	25%																																					
Nettowinst voor aandeelhouders	318	375	365																																					
Financiële ontwikkeling	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%. Na aftrek van de uitkering voor dividend aan verschaffers van hybride kapitaal is een bedrag van 318 miljoen euro in 2018 beschikbaar voor aandeelhouders. Daarvan is 50% oftewel 159 miljoen euro uitbetaald als dividend (<u>2,85 euro per aandeel</u>). Het restant is toegevoegd aan de reserves.																																							
Inhoudelijke ontwikkeling	De BNG Bank verwacht in 2019 toenemende investeringen door woning corporaties in nieuwe woningen en een toename van duurzaamheidsinvesteringen, zoals die in hernieuwbare energie. Deze ontwikkelingen zullen de kredietvraag van onze klanten positief beïnvloeden. Het resultaat zal naar verwachting uitkomen binnen een bandbreedte van 410-450 miljoen euro. Gegeven de afhankelijkheid van marktomstandigheden is een betrouwbare prognose over het resultaat fin.transacties niet te geven. Dus ook geen uitspraak over de nettowinst 2019.																																							
Risico's	Leverage ratio: De naar risico gewogen solvabiliteit van BNG Bank is in 2018 verder toegenomen. De Tier 1-ratio van de bank steeg tot 38% per eind 2018. De leverage ratio van de bank is toegenomen van 3,5% tot 3,8%.																																							

Naam	Vitens
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is in 2002 ontstaan door fusie van de drinkwaterbedrijven Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleiding Maatschappij Overijssel. In 2006 is Vitens verder gefuseerd met Hydron Flevoland en Hydron Midden-Nederland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.
Doel	De gemeente heeft Vitens als verbonden partij opgenomen om zo bij te dragen aan een duurzaam goede, evenwichtige financiële positie van de gemeente.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel Bijdrage	Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit). De solvabiliteit (eigen vermogen) komt per 31 december 2018 uit op 30,2% en ligt daarmee boven de doelstelling van 30% zoals geformuleerd in het financieel beleid.

Naam	Vitens
	Baten (dividenduitkering): Rekening 2018 € 148.639 Begroting 2019 € 40.756 Begroting 2020 € 39.397 Het dividend over het boekjaar 2017 (uitbetaald in 2018) bedraagt €3,22 per aandeel. Voor het boekjaar 2018 (uitbetaald in 2019) en 2019 (uitbetaald in 2020) bedraagt het verwachte <u>dividend per aandeel € 0,90</u>. Dit lagere dividend wordt veroorzaakt door de verwachte daling van de WACC (van 4,2 naar 3,4%) en het teveel behaalde resultaat in 2017 dat moet worden teruggegeven aan de klanten door middel van een tariefverlaging.
Eigen vermogen	Per 31-12-2018: € 533,0 miljoen
Vreemd vermogen	Per 31-12-2018: € 1.233,5 miljoen
Solvabiliteit	Per 31-12-2018: 30,0%
Resultaat	2018 : € 13 miljoen
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	-
Risico's	-

Stichtingen en verenigingen

Naam	Stichting Urgentieverlening West-Utrecht
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Woerden. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting voert de huisvestingsverordening gedeeltelijk uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder T. de Weger Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Financieel	
Bijdrage	Begroting 2017 € 21.593 Begroting 2018 € 22.580 Begroting 2019 € 17.108 (eenmalig lager bedrag door verdeling opgebouwde reserve)
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. Voor het maken van verweerschriften en extra medisch advies, worden extra bedragen in rekening gebracht.
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

Paragraaf 3 Weerstandvermogen en risicobeheersing

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geoormerkte vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet gedekte risico's op te vangen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin is opgenomen dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's is opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandvermogen omgaan, hebben we vastgelegd in de Notitie Financiële Sturing (FS). Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die in de Notitie FS staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning- en control instrumentarium.

Ten aanzien van de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

- Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.
- Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.
- Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele risicodekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde 25% en in het vierde 0%.

Bedragen x 1000		Begroting 2020	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2017	Begroting 2018
Algemene reserve	inc.	€ 25.291	€ 27.336	€ 23.988	€ 32.157	€ 26.635
Stille reserves	inc.	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onbenutte belastingcapaciteit	str.	€ 3.937	€ 4.075	€ 3.867	€ 3.730	
Onvoorzien	str.	€ 26	€ 26	€ 26	€ 26	€ 51
Totaal (excl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 25.317	€ 27.362	€ 24.014	€ 32.183	€ 26.686
Totaal (incl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 29.254	€ 31.437	€ 27.881	€ 35.913	

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- **Algemene reserve.** De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen.
- **Stille reserves.** De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- **Post onvoorzien.** Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 0,50 per inwoner.
- **Onbenutte belastingcapaciteit.** Tot aan de jaarrekening 2017 hielden we bij de bepaling van het weerstandsvermogen nog geen rekening met de onbenutte belastingcapaciteit, oftewel de mogelijkheden die we hebben om extra inkomsten te krijgen door belastingen te verhogen. Tegenwoordig brengen we dit wel in beeld, om daarmee aan te geven in welke mate onze risico's opgevangen kunnen worden door deze vorm van inkomstenverhoging. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm die het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in de financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

	Baten begroting 2020		Tarief OZB	Totale WOZ-waarde	
Eigenaren woningen	€	7.634.169	0,1151%	€	6.659.148.920
Eigenaren niet-woningen	€	2.810.347	0,2579%	€	1.107.125.000
Gebruikers niet-woningen	€	1.728.340	0,1918%	€	928.114.035
Totale baten/WOZ-waarde	€	12.172.856		€	8.694.387.955
art. 12-norm (conform meicirculaire)		0,1853%			
maximale baten (0,1853% x € 8.694.387.955)	€	16.110.701			
onbenutte ruimte (maximale - totale baten)	€	3.937.844			

4. Risico's

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 50.000 of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen (peildatum: september 2019). Het overzicht toont 17 van de in totaal 112 geïnventariseerde risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt 74% van het totaal aan risico's. Wij presenteren (conform de Notitie Financiële Sturing) alleen de risico's van € 50.000 of meer, om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 50.000 zijn als totaalregel onder aan de tabel opgenomen.

Progr- amma	Doelstelling/ resultaat/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd?	Kans x omvang (in €)
1	Laag ziekteverzuim	Door diverse oorzaken wordt er in de organisatie door diverse medewerkers grote werkdruk ervaren.	Oplopend ziekteverzuim	Constante aandacht management en bedrijfsarts	Ja	87.500
1	Continuering van de infrastructuur	Eventueel verloop van personeel en het niet kunnen vinden van nieuw personeel. Dit door het aantrekken van de arbeidsmarkt en schaarste op deze markt. Door de oplopende werkdruk komt team ICT meer onder druk te staan.	Er vinden storingen plaats, het duurt langer voor deze worden opgelost, systemen vallen uit, de gemeentelijke bedrijfsvoering vertraagt in ernstige mate.	Voorstellen doen voor flexibele inhuur. Inhuur is namelijk makkelijker te krijgen op functies die niet makkelijk in te vullen zijn. Daarnaast dient er vast personeel aangetrokken te worden.	Ja	50.000
1	Structurele inkomsten FermWerk	Het contract voor dienstverlening ICT Werkplekken kan jaarlijks door FermWerk per 1 januari worden beëindigd. Ferm Werk betaalt via een contractuele staffel per gebruikte werkplek (waarvan aantallen door FermWerk kunnen worden aangepast).	De inkomsten voor de dienstverlening aan Ferm Werk zijn opgenomen in de begroting en op basis hiervan huurt Team ICT tijdelijk personeel in. Tijdelijke personeel kan worden stopgezet indien blijkt dat de samenwerking beëindigd wordt.	Inhuur wordt ingehuurd naargelang het contract.	Nee	87.500
1	Continuïteit reguliere dienstverlening gegevensbeheer	Het aantal taken is in de laatste jaren flink toegenomen, terwijl de capaciteit juist is afgenomen en dreigt verder af te nemen door niet invullen van vacatures.	Dat de taken op het gebied van basisregistraties en belastingheffing niet meer voldoende kunnen worden uitgevoerd.	1 Beleid en uitvoering Woerden en Oudewater op elkaar afstemmen 2 Zeer kritisch kijken naar eventuele nieuwe taken 3 Proberen te sturen op het aantal bezwaarschriften 4 Vacatures invullen	Ja	50.000
1	Informatieveiligheid	Risico's als benoemd in Beleidsplan Informatieveiligheid en Privacy	Continuïteit bedrijfsvoering, imagoschade, enz.	Richtlijnen informatieveiligheid uitvoeren en bewaken conform Implementatieplan I&P	Nee	262.500
1	Privacy	Datalek zoals bedoeld in AVG	Imagoschade (betrouwbare gemeente) en boete van max. 82.000 AP, stagnerende bedrijfsvoering, enz. Financieel risico per persoon waarvan gegevens gelekt: 190 euro.	Technische maatregelen en verhogen Awareness	Ja	187.500
1	Ontwikkelingen	Als organisatie niet klaar zijn voor de	Geen - slechte Informatievoorziening.	Het M&I rapport heeft aangetoond dat er 9	Ja	375.000

Programma	Doelstelling/ resultaat/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd?	Kans x omvang (in €)
	Informatievoorziening - verdergaande digitalisering.	huidige en toekomstige uitdagingen op het gebied van informatievoorziening.	Organisatie kan hierdoor niet presteren naar behoren. Gevolg ontevreden medewerkers en inwoners.	ontwikkelopgaven zijn die opgepakt moeten worden.		
2	Onderhoud en vervanging van riolering conform beheerplan en MOP binnen begroting	Bestaande onderhoudsbestekken lopen af. Door aantrekkende markt stijgen de prijzen.	Of overschrijding begroting of minder onderhoud/vervanging	Goede aanbestedingen i.s.m. met inkoop. Invoering risicogestuurd rioleringsbeheer	Ja	87.500
2	Goed functionerende bruggen	Het functioneren van de beweegbare bruggen blijft onzeker totdat het groot onderhoud is uitgevoerd.	Er wordt niet voldaan aan de wettelijke verplichtingen. Kans op juridische aansprakelijkheid bij calamiteiten.	Inspectieprogramma en uitvoeringsprogramma opstellen en uitvoeren	Ja	93.750
3	Werk & inkomen algemeen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal 'aanvragen' om voor een uitkering Een specifieke oorzaak voor groei van het aantal uitkeringen kan een onverwachte toename van het aantal statushouders zijn.	Met als gevolg een financieel risico	* adequaat begroten door zowel FermWerk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op uitstroombesleid via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouder * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van FermWerk	Ja	375.000
3	Zorg algemeen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde zorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal 'aanvragen' om ondersteuning. Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening.	Met als gevolg een financieel risico	* juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * contacten met save en huisartsen intensiveren * in het kader van de taskforces worden andere maatregelen ontwikkeld	Ja	375.000

Programma	Doelstelling/ resultaat/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd?	Kans x omvang (in €)
3	Zorg / Werk & inkomen algemeen	Door de mogelijke komst van een groot aantal asielzoekers / statushouders kan de druk op de zorgvoorzieningen incl. schuldhulpverlening toenemen.	Met als gevolg een financieel risico	Woerden ontvangt van het rijk aanvullende middelen om de extra lasten te dekken. Deze zijn in 2017 niet volledig uitgegeven. Budgetoverheveling naar 2018 vergroot het vermogen om dit risico af te dekken.		187.500
3	Bedrijfsvoering / Personeelslasten	Door onvoorziene omstandigheden (zoals onverwachte toename van de vraag, ziekte, e.d.) kan de capaciteit om zorgvragen van burgers op te pakken, onder druk komen te staan. Dit is boven een bepaalde grens niet aanvaardbaar.	Financieel risico	* flexibele schil beschikbaar hebben en waar nodig inzetten * omvang vast en flexibel personeelsbudget monitoren in domeinoverleg		262.500
3	RBL	Geverifieerd wordt of de ondersteuning van Centric voor de applicatie key2jongeren gaat stoppen. Zo ja moet er aanbesteed worden wat niet begroot is	financieel risico	verificatie Centric		75.000
5	nieuwbouw scholencluster Kamerik binnen vastgesteld krediet	in het krediet zijn geen BTW bedragen opgenomen. De BTW wordt in aftrek gebracht.	Belastingdienst kan tot 5 jaar na aftrek alsnog een naheffing opleggen	horizontaal overleg met de belastingdienst.	Ja	93.750
5	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. In het uit 2003 daterende gebouw van het Minkema College aan de Steinhagenseweg zijn tijdens een interne verbouwing tekortkomingen geconstateerd aan de brandscheidingen en de brandwerendheid. Mogelijk is er sprake van constructiefouten; dit kan (financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	Financieel risico en imagoschade	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de verhaalbaarheid van de kosten op aannemer (failliet) en/of architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.	Nee	1.050.000
7	VPB	Het betalen van belasting over winst bij verkoop/verhuur vastgoed of grondbedrijf	Financiële tegenvallers	Bij team Financiën is een extern adviseur (Step in Control) ingehuurd om de gemeente voor te bereiden op de komst van de VPB	Ja	187.500

Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 50.000	€	3.887.500	
Subtotaal risico's kleiner dan € 50.000	€	1.373.774	
Totaal risico's programma's		€	5.261.274

5. Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet-kwantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Voor de begroting 2019 is één niet kwantificeerbare risico opgenomen:

- Per 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling gewijzigd. Voor gemeenten leidt dit tot een financieel nadeel. Daarom is afgesproken dat gemeenten hiervoor kunnen worden gecompenseerd. Deze compensatieregeling geldt voor 5 jaar en vindt plaats door middel van een specifieke uitkering. De gemeente zal hiervoor jaarlijks een SPUK-subsidieaanvraag indienen bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Het is vooralsnog onzeker of de btw-schade volledig zal worden gedekt door de regeling. De compensatieregeling 2020 wordt naar verwachting nog bijgesteld naar aanleiding van een evaluatie van de regeling in 2019.

- Ter zake van het scholencluster Harmelen moet worden opgemerkt dat de Belastingdienst de fiscale gang van zaken in onderzoek heeft genomen. Inmiddels zijn inhoudelijke vragen gesteld, die door de gemeente zijn beantwoord.

6. Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 5.261.274. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's fluctueert. Met de Auditcommissie is een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's maal een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïnventariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

Sociaal domein

Tot voor kort beschikte het Sociaal Domein over een eigen reserve ter afdekking van de risico's binnen het domein. Bij de vaststelling van de begroting 2019 heeft de raad besloten tot afschaffing van deze reserve, met als gevolg dat alle risico's onder hetzelfde dekkingsregime zijn komen te vallen.

Algemene uitkering

In de meicirculaire 2019 is voor 2019 € 400 miljoen en voor 2020 en 2021 € 300 miljoen toegevoegd voor jeugdhulpbudget. Dit komt voor Woerden neer in 2020 en 2021 op € 788.000. De provincie Utrecht als toezichthouder heeft meegedeeld dat de gemeenten voor de jaren 2022 en 2023 een stelpost mogen opnemen gelijk aan het bedrag van 2021. Woerden heeft derhalve € 788.000 opgenomen als stelpost. Voorwaarde van de provincie hieraan is, dat dit als risico wordt benoemd in de risicoparagraaf en meeweegt in de berekening van het weerstandsvermogen voor de jaren 2022 en 2023.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte ziet er op peildatum 1 september 2019 als volgt uit:

Bedragen x 1000	Begroting 2020	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2017
Beschikbare weerstandscapaciteit (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 25.317	€ 27.362	€ 24.014	€ 32.183
Beschikbare weerstandscapaciteit (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 29.254	€ 31.437	€ 27.881	€ 35.913
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit (totaal risico's)	€ 5.261	€ 3.895	€ 3.635	€ 3.027
Weerstandsvermogen ondergrens (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	4,8	7,0	6,6	10,6
Weerstandsvermogen ondergrens (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	5,6	8,1	7,7	11,9
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43)	€ 7.523	€ 5.570	€ 5.193	€ 4.329
Weerstandsvermogen bovengrens (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	3,4	4,9	4,6	7,4
Weerstandsvermogen bovengrens (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	3,9	5,6	5,4	8,3

Uit de tabel blijkt dat er ook bij het opstellen van de begroting voor de risico's ruimschoots dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Uitgaande van de ondergrens kunnen de risico's 5,6 maal gedekt worden. Bij de bovengrens is dit 3,9 maal.

7. Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- a. 1) netto schuldquote en 2) de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun geprognosticeerde verloop weer. Hieraan is – mede op advies van de externe deskundige – één aanvulling toegevoegd.

a3. Netto schuldquote, berekend exclusief de financiering van de boekwaarden van de grondexploitaties en inclusief de BBV technisch correcte verantwoording van de lasten en baten inzake de grondexploitaties in de begroting. Deze boekwaarden zijn voor een meerjarige schuldquote, die vooral bedoeld is vanwege haar signaalwaarde op langere termijn, niet van belang omdat grondexploitaties slechts een kortdurende en tijdelijke financieringsbehoefte met zich meebrengen.

Kengetal	Verslag 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023
a1. netto schuldquote	105%	126%	159%	171%	183%	182%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	103%	124%	157%	169%	181%	181%
a3. netto schuldquote zonder grondexploitatie			146%	156%	173%	172%
b. solvabiliteitsratio	30%	26%	23%	22%	20%	20%
c. grondexploitatie	-8%	-7,5%	-3,8%	0,5%	1,2%	2,7%
d. structurele exploitatieruimte*	-5%	2,4%	-1,1%	-1,1%	-1,0%	-0,5%
e. belastingcapaciteit	96%	99,2%	106%	-	-	-

* In dit cijfer is nog geen rekening gehouden met het dekkingsplan zoals in de algemene beschouwingen is opgenomen. Indien dit dekkingsplan wordt gehonoreerd, dan heeft dit positieve gevolgen voor de kengetallen.

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het desbetreffende kengetal zich ontwikkelt.

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken. De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%.

Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is er volgens de VNG sprake van een erg hoge schuld.

b. solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit zwaar belast met een schuld. De komende jaren ontwikkelt de solvabiliteitsratio zich naar deze (bodem)signaalwaarde. Dit wordt met name veroorzaakt door de investeringen die in de Voorjaarsrapportage zijn opgenomen. Voor vervangingsinvesteringen/investeringen bestaand beleid betreft dit in de jaren 2020-2023 in totaal € 59.164.900 en voor budgettair neutrale investeringen (riool/reiniging) betreft dit € 9.967.000 in totaal dus € 69.131.900 die (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zullen moeten worden) in combinatie met een geprognosticeerd niet verder toenemend eigen vermogen.

c. grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden van de gemeente ontwikkelt zich ruim beneden dit percentage. De volgende nuancering is hierbij wel op zijn plaats; de komende jaren zullen er nog veel kosten gemaakt moeten worden in met name de grondexploitatie "Snel & Polanen". Ultimo 2018 had deze grondexploitatie een negatieve boekwaarde (hetgeen betekent dat de tot en met 2018 gerealiseerde grondverkoop de tot en met 2018 gerealiseerde kosten overstijgen). Om te voorkomen dat de geprognosticeerde kosten (ook nog) extern gefinancierd moeten worden is het van belang de in- en uitgaande kasstromen in deze grondexploitatie zo evenwichtig mogelijk met elkaar te (blijven) matchen.

d. structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Wanneer dit kengetal negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Als het dekkingsplan wordt gehonoreerd dan leidt dat tot een positief percentage.

e. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente in principe nog meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten, indien en voor zover noodzakelijk/haalbaar.

De gemeenteraad heeft op 27 juni 2019 het amendement 'Financiële gezondheid op termijn' aangenomen. Daarmee is besloten de volgende adviezen uit het Deloitte-rapport 'Financiële gezondheid van de gemeente Woerden' over te nemen als kader voor de begroting 2020-2023.

De volgende adviezen zijn daarbij in het amendement overgenomen uit het rapport "Financiële gezondheid op termijn":

Begroet en realiseer een structureel saldo van baten en lasten rond de nullijn om zo de huidige reservepositie te handhaven (advies 1).

Invulling: De voorliggende begroting is structureel sluitend. De incidentele beweging in de begroting is ook incidenteel gedekt, zodat het beeld in structurele zin in evenwicht is.

Stel hierbij signaleringswaarden vast voor solvabiliteit en netto schuldquote (advies 2)

	Signalering 1	Signalering 2	Signalering 3
Solvabiliteit	<30%	<25%	<20%
Netto schuldquote	>90%	>130%	>150%

Bij overschrijding van de signaleringswaarde 2 dient de gemeenteraad een expliciet besluit te nemen en bij overschrijding van de signaleringswaarde 3 wordt ter ondersteuning van het te nemen raadsbesluit inzichtelijk gemaakt dat is voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- De exploitatie is voor ieder jaar minimaal sluitend.
- In de meerjarenbegroting is binnen 3 jaar zicht op een verbetering van de solvabiliteit of netto schuldquote naar minimaal signaleringsniveau 2.
- Het risicoprofiel van de leningenportefeuille is evenwichtig.

Bij de presentatie van het rapport van Deloitte, begin dit jaar, heeft Deloitte aangegeven dat zij bij het samenstellen van het rapport, samen met de organisatie heeft geconstateerd dat de meerjarige balans niet aansloot bij de investeringsplanning. Bij de meerjarige balans was rekening gehouden met een onderuitputting van de investeringen (zoals in veel gemeenten worden investeringen in het jaar zelf niet volledig uitgegeven). Bij het opstellen van de begroting 2020-2023 hebben wij daarin een flinke slag gemaakt en is deze consistentie hersteld. De kengetallen zijn hiermee consistent met

de investeringsplanning en de geprognosticeerde balans. Hiermee rekening houdend constateren wij dat het beeld (de trend) in de voorliggende begroting in de lijn ligt van de rapportage.

De schuldquote ontwikkelt zich van 146% in 2020 naar 172% in 2023. Dat is hoger dan de in het amendement opgenomen signaleringswaarden.

Invulling:

Door de slag die wij gemaakt hebben kan de volgende stap worden gezet in de sturing van met name de meerjarige schuldquote. Wij voorzien hierin door middel van de volgende aanpak (mede ter invulling van de adviezen 5 en 8):

- a. In de Voorjaarsrapportage is een overzicht van vervangingsinvesteringen, investeringen bestaand beleid en investeringen budgettair neutraal voorgelegd. De komende maanden zal deze samen met de organisatie op realiteitsgehalte worden getoetst (dat houdt concreet in of de planning van de uitgaven van de investeringen realistisch is, advies 3). In de berekeningen zit op basis van de prognoses een fors volume aan investeringen in 2019 en tevens een aanzienlijke afname van de reserves. De komende periode zal het realiteitsgehalte hiervan worden geanalyseerd.
- b. De resultaten hiervan zullen worden doorerekend in een geactualiseerde meerjarige schuldquote.
- c. Als deze – ook op langere termijn - boven de signaleringswaarde komen, dan zullen wij kaderstellend aan de raad uitspraken vragen over de prioritering van de investeringen. Daarbij wordt als suggestie meegenomen een gewenst investeringsplafond van gemiddeld 15-20 miljoen euro per jaar (advies 3).

De stappen a tot en met c zullen resulteren in een “notitie investeringsplanning” die wij medio december/januari aan de raad zullen aanbieden. Vanuit deze notitie worden dan ook pas de investeringen voor 2020 door de raad geautoriseerd (“investeringspauze”), waarbij wij opmerken dat investeringen op het gebied van de openbare ruimte, waarvan de voorbereiding in gevorderd stadium is, wel doorgang zullen vinden.

In de bovenvermelde notitie zullen wij aangeven hoe wij de indicatoren voor 10 jaar zullen berekenen en wat daarvoor nodig is. Vooralsnog hebben wij onze focus gelegd op een betrouwbare/consistente berekening van de indicatoren.

Ten aanzien van de leningenportefeuille constateren wij dat ook in de toekomst bij het aantrekken van geldleningen nadrukkelijk bewaakt moeten worden dat ook de toekomstige leningenportefeuille voldoende evenwichtig blijft qua risicoprofiel (advies 4).

De adviezen rondom het organiseren van een robuust risicomanagement en de professionalisering van de treasury functie worden nog dit jaar verder uitgewerkt (advies 6/7).

Tenslotte zullen wij op korte termijn de raadsvoorstellen met een kop “gevolgen schuldquote” aanvullen, zodat bij elk raadsvoorstel dat de schuldquote raakt aangegeven wordt wat de gevolgen voor de schuldquote zijn, zodat de raad hierop haar afweging kan maken.

Paragraaf 4 Bedrijfsvoering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in. Daarnaast wordt in financiële zin inzicht gegeven in de bedrijfsvoeringskosten.

2. Organisatieontwikkeling en bestuursopdracht

De gemeentelijke organisatie werkt al enkele jaren vanuit de Wow!-visie. Hiermee creëren we een fitte en flexibele organisatie die in staat is om de samenleving en het bestuur optimaal te bedienen.

In het voorjaar van 2019 werd de tussentijdse evaluatie van het Wow!-programma opgeleverd. Hieruit komt naar voren dat bijna alle deelnemers aan het onderzoek (medewerkers en bestuurders) aangaven dat 'de organisatie in beweging is gekomen' en dat de werkwijze op hoofdlijnen succesvol is. Er is een hoop bereikt en veel van de opgestarte projecten hebben grote impact op het dagelijks werk. Denk aan: het invoeren van zaakgericht werken op belangrijke klantprocessen, pilots gebiedsgericht werken en opgavegestuurd werken, het verbeterde format voor raadsvoorstellen, de invoering van Het Goede Gesprek (een nieuwe wijze van loopbaangesprekken), Wow!-introductieprogramma voor nieuwe medewerkers en het realiseren van De Groene Hart Academie

Gewaardeerd worden o.a. de ruimte voor persoonlijke groei, inspirerende kernwaarden, bruikbare en ambitieuze visie, de inzet van eigen mensen en het werken in sprints. Verbeterpunten die zijn genoemd: meer ruimte voor reflectie en leren, verbinding met de lijn versterken, persoonlijke communicatie i.p.v. algemene communicatie, aanbrengen van focus en waar mogelijk resultaten meetbaar maken.

De inzichten uit de evaluatie zijn doorvertaald naar het vervolg van organisatieontwikkeling. In 2020 zetten we in op het versterken van het lerend vermogen en de kernwaarden. Ook geven we verder vorm aan de organisatie-inrichting en de leidinggevende functie op basis van o.a. zelfsturing, opgavegestuurd werken, gebiedsgericht werken en procesmanagement. Daarnaast brengen we focus aan in de doelstellingen uit de Wow!-visie. Voor 2020 richten we ons op:

1. Dienstverlening verbeteren (o.a. zaakgericht werken)
2. Resultaatgerichtheid vergroten (o.a. opgavegestuurd werken)
3. Verbeteren participatie en initiatievenbegeleiding (o.a. gebiedsgericht werken en omgevingswet)
4. Vitaliteit van de organisatie (o.a. via trainingen binnen De Groene Hart Academie)

Voor de ontwikkeling van de organisatie stelde de gemeenteraad in 2019 € 2,8 miljoen beschikbaar. Dit bedrag moet vanaf 2021 resulteren in een structurele besparing, die uiteindelijk oploopt naar €1.5 miljoen op jaarbasis vanaf 2023. In de eerste helft van 2019 zijn hiertoe in een eerste lichting 9 verbetervoorstellen en in een tweede lichting 8 verbetervoorstellen gepresenteerd aan de raad. De voorstellen geven, naast de gewenste besparing, ook een impuls aan de kwaliteit van de betreffende processen. Met deze 17 voorstellen is een investeringsbedrag van bijna € 2,4 miljoen gemoeid en komt de organisatie ongeveer uit op de gewenste besparing in 2023. Het streven is om eind 2019 te starten met de inventarisatie voor een derde lichting verbetervoorstellen en de plannen die in de vorige ronde nog onvoldoende rijp waren verder te brengen. De organisatie laat hiermee de gewenste beweging naar zakelijk denken en handelen duidelijk zien. Naast het uitvoeren van de verbetervoorstellen werkt de organisatie in 2020 ook aan de zachte kant (houding en gedrag) van zakelijkheid, bijvoorbeeld door trainingen via De Groene Hart Academie.

3. Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiervoor is een interne-controleplan opgezet. De accountantscontrole is opgedeeld in een interim controle (einde kalenderjaar) en een jaarrekeningcontrole. Tijdens de interim controle vormt de accountant zich een beeld van de administratieve organisatie en de kwaliteit van de interne beheersingssystemen. De belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten worden opgenomen in de managementletter. De opvolging van de aanbevelingen worden periodiek gemonitord. Het accountantsverslag over het afgelopen boekjaar bevat aanbevelingen, adviezen of opmerkingen. Deze worden besproken met de verantwoordelijken en de opvolging wordt periodiek gemonitord. De managementletter en het accountantsverslag worden voorzien van een bestuurlijke reactie die wordt besproken in de Auditcommissie.

4. Indicatoren personeel en overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Dit wordt voorgeschreven in het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het gaat hier deels om indicatoren afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl (dashboard BBV).

Een aantal van de indicatoren dient uit eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden omdat er geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). Het betreft:

- Formatie/bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overheadkosten

Formatie/bezetting

De formatie van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar betreft het aantal fte's op peildatum dat is ingevuld met een vaste of tijdelijke aanstelling plus de nog in te vullen vacatures.

Eén fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

De totale bedrijfsomvang is inclusief de capaciteit benodigd voor taken die de organisatie uitvoert voor andere overheidsorganisaties.

Het aantal fte's in het overzicht is exclusief de formatie van het streekarchief, het college, de griffie en de raad.

	2018	2019	2020	2021	2022
fte's (peildatum 1 januari)	399,9	398,3	396,8	396,8	396,8
ziekteverzuim (v.a 2019 streefwaarde)	5,7%	4%	4%	4%	4%
Aantal inwoners Woerden (peildatum 1 januari)	51.758	52.197	52.497	52.797	53.097
Aantal inwoners Oudewater (peildatum 1 januari)	10.180	10.201	10.221	10.241	10.261
Totaal aantal inwoners	61.938	62.398	62.718	63.038	63.358
aantal fte's per 1000 inwoners	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3

Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie, huisvesting, materieel, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. De formatie van het streekarchief, het college, de griffie en de raad is hierin niet meegenomen. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. De loonkosten volgens de begroting 2020 bedragen circa 29 miljoen euro.

Externe inhuur

Kosten inhuur externen. Bron: eigen begroting

Uitgangspunt is dat er geen kosten voor inhuur externen worden begroot. Externe inhuur wordt betaald uit de reguliere loonsom in het geval er bijvoorbeeld vacatures ontstaan en waarbij het nodig is om op de korte termijn een externe in te zetten.

Overheadkosten 2020

Bron: eigen begroting

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead wordt deze definitie geïntroduceerd: Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bij 'extern product bedrijfsvoering' staat een negatieve last, die houdt verband met de doorbelasting van een deel van de overhead aan projecten en investeringen.

Overzicht Overhead

	lasten	baten	Saldo	Taakveld 04
Loonkosten overhead	€ 8.475.782	€ 135.170	€ 8.340.612	Personeel
Onderuitputting loonkosten	€ -37.331		€ -37.331	Personeel
Dienstverlening Oudewater	€ 4.068.179	€ 5.009.872	€ -941.693	Personeel
Bedrijfsvoering	€ -794.344	€ 114.843	€ -909.187	Personeel
Arbeidsvoorwaarden	€ 390.436		€ 390.436	Personeel
Personeelszaken	€ 268.815		€ 268.815	Personeel
Personeels- en sal.adm	€ 102.563		€ 102.563	Personeel
Vorming en opleiding	€ 155.680		€ 155.680	Personeel
GO, medezeggenschap en OR	€ 15.000		€ 15.000	Personeel
Personele aangelegenheden Teams	€ 320.055		€ 320.055	Personeel
Werving en selectie	€ 83.620		€ 83.620	Personeel
Generatiepact	€ 170.000		€ 170.000	Personeel
totaal personeel	€ 13.218.455	€ 5.259.885	€ 7.958.570	
Communicatie algemeen	€ 67.585		€ 67.585	Communicatie
totaal communicatie	€ 67.585	€ -	€ 67.585	
Netwerk, hardware en software	€ 1.859.282	€ 157.862	€ 1.701.420	Automatisering
Privacy en beveiliging	€ 52.989		€ 52.989	Automatisering
Beheer telecommunicatie	€ 410.859	€ 6.871	€ 403.988	Automatisering
Informatiebeleid en privacy	€ 123.244		€ 123.244	Automatisering
Informatie beleid algemeen	€ 67.604		€ 67.604	Automatisering
totaal automatisering&informatiebeleid	€ 2.513.978	€ 164.733	€ 2.349.245	
Gegevensbeheer algemeen	€ 26.425		€ 26.425	Gegevensbeheer
totaal gegevensbeheer	€ 26.425	€ -	€ 26.425	
Centrale inkoop	€ 12.493		€ 12.493	Facilitair
Repro	€ -		€ -	Facilitair
Bodediensten	€ 209.346	€ 55.000	€ 154.346	Facilitair
Bedrijfsrestaurant en koffievoorz	€ 15.000	€ 15.000	€ -	Facilitair
Post en archief	€ 339.298		€ 339.298	Facilitair
totaal facilitair	€ 576.137	€ 70.000	€ 506.137	
Algemeen juridische zaken	€ 127.794		€ 127.794	Organisatie
Representatie	€ 52.552		€ 52.552	Organisatie
Bestuursondersteuning college	€ 4.668		€ 4.668	Organisatie
Nieuwe werken	€ -		€ -	Organisatie
Organisatieontwikkeling	€ -		€ -	Organisatie
Algemene bestuursonderst team Strategie&Control	€ 3.765		€ 3.765	Organisatie
Algemene kosten Team Financiën	€ 191.785	€ 71.500	€ 120.285	Organisatie
Team vastgoed	€ 5.680		€ 5.680	Organisatie
totaal organisatie	€ 386.244	€ 71.500	€ 314.744	
Exploitatie Gemeentehuis	€ 1.435.879	€ 185.000	€ 1.250.879	Huisvesting
Facilitair Gemeentehuis	€ 158.150		€ 158.150	Huisvesting
Sloop Bleek 6 + 10 + herinrichten terrein				
totaal huisvesting	€ 1.594.029	€ 185.000	€ 1.409.029	
Totaal taakveld Overhead 2020	€ 18.382.853	€ 5.751.118	€ 12.631.735	

Verschillenanalyse

Verschil ten opzichte van 2019	Bedrag
Lagere salariskosten - lagere incidentele lasten BC - lagere doorbelasting extern tijdelijk personeel	- € 163.014
Hogere kapitaallasten voor netwerk-hardware-software	€ 174.066
Hogere kapitaallasten voor beheer telecommunicatie	€ 44.095
Doorschuiven van 2019 naar 2020 van incidenteel bedrag voor wegwerken achterstanden	€ 260.000
Raming incidentele lasten BC in 2019. In 2020 op € 0	- € 200.000
Raming incidentele lasten BC in 2019. In 2020 lagere incidentele raming	- € 145.000
Lagere kapitaallasten (met name de rentelasten voor gemeentehuis)	- € 186.627
Diverse overige mutaties	€ 34.399
	- € 182.081

Paragraaf 5 Gebiedsgericht werken

Inwoners zien hun woon- en leefomgeving als hun gebied. De wijk of het dorp waarin zij wonen staat het meest dichtbij. In 2020 blijven we, net als de jaren daarvoor, de wijken en dorpen hanteren zoals deze herkenbaar zijn voor onze inwoners:

- Schilderskwartier
- Bloemen- en Bomenkwartier
- Molenvliet
- Harmelen
- Zegveld
- Kamerik
- Snel & Polanen inclusief Waterrijk
- Binnenstad
- Staatsliedenkwartier
- Rijn oevers

In 2018 en 2019 heeft de pilot Gebiedsgericht Werken in Harmelen en Molenvliet gedraaid. Met de opgedane inzichten, kennis en ervaringen starten we in 2020 met een focus op inhoud (van de wijk, het dorp) en het per wijk/dorp specifieke netwerk van bewoners, professionals en organisaties.

Waar het over gaat in een wijk/dorp, wat er speelt en wat er op stapel staat is niet overal gelijk. Wat voor inwoners op de agenda staat van hun wijk, denk aan verkeersvraagstukken, overlast, groen, langer thuis wonen etc., in samenhang met plannen van organisaties en gemeente in die wijk is leidend voor het professioneel en informeel werken in de wijk.

Om de agenda van de wijk goed te kennen en informatie te delen is het van grote waarde het netwerk in kaart te brengen: wie is de wijkagent in het gebied? Welke vrijwilligers zijn actief? Is er een bewonersplatform? Welke bedrijven / winkels zijn gehuisvest in de wijk? Welke professionele en informele organisaties hebben de wijk als werkgebied en, nog belangrijker, wie is het aanspreekpunt.

Weten wat er speelt, weten wie waar over gaat en wie je waarvoor nodig hebt.
Fijn leven en wonen door simpelweg elkaar kennen.

De wijkambtenaar, buurtverbinder en omgevingsmanager zullen een aanjagende rol hebben om het kennen en zichtbaar maken van inhoud en netwerk tot stand te brengen buiten en binnen de organisatie gemeente Woerden.

Paragraaf 6 Financiering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een treasurystatuut dat op 16 december 2014 door de raad is vastgesteld.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Vanaf januari 2014 wordt het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk (de schatkist).

3. Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen, bedraagt per 31 december 2019 € 265 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 31 december 2019 € 146,8 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 72 miljoen, exclusief verliesvoorzieningen.

Risicobeheer

Treasurybeheer is erop gericht om rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's risico's te beheersen. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 250.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2020 geraamd op € 10,5 miljoen. In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Begroting omvang (exclusief mutaties reserves)	€ 124.575	€ 123.604	€ 125.791	€ 124.953
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	€ 10.589	€ 10.506	€ 10.692	€ 10.621
(bedragen * € 1.000)				

Gelet op de begrote financieringsbehoefte (zie volgende pagina) is de verwachting dat we een of meer nieuwe langlopende geldlening(en) moeten afsluiten.

5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten veranderd door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen. Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Onderschrijding van de renterisiconorm is gunstig.

Grondslag	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Begroting omvang (exclusief mutaties reserves)	€ 124.575	€ 123.604	€ 125.791	€ 124.953
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	€ 24.915	€ 24.721	€ 25.158	€ 24.991
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Renterisico				
- Rentehervorming	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Aflossing	€ 14.174	€ 12.059	€ 20.088	€ 11.135
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	€ 24.915	€ 24.721	€ 25.158	€ 24.991
- Begroot renterisico	€ 14.174	€ 12.059	€ 20.088	€ 11.135
Onderschrijding renterisiconorm	€ 10.741	€ 12.662	€ 5.070	€ 13.856
Overschrijding renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
(bedragen * € 1.000)				

6. Renteresultaat op treasury

Met ingang van 2017 zijn de nieuwe BBV-voorschriften van toepassing. Hierin staat de aanbeveling dat in de financieringsparagraaf het renteresultaat op de treasury moet worden opgenomen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

Schema Renteresultaat treasury	begroting 2020	
a. externe rentelasten lange financiering	€	3.446
b. externe rentebaten	€	52-
Totaal door te berekenen externe rente	€	3.394
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€	108-
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	€	-
totaal door te berekenen externe rente	€	108-
Saldo door te berekenen externe rente	€	3.286
d1. rente over reserves/voorzieningen	€	1.655
Aan taakvelden door te berekenen externe rente	€	4.941
e. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	5.156
f. renteresultaat op treasury (bedragen x € 1.000)	€	215-

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasmogingen) wordt het verwachte liquiditeitsverloop geschat. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wanneer de financieringsbehoefte wordt opgesplitst naar de aard van kasmogingen ontstaat onderstaand beeld (een minteken is een binnenkomende kasstroom). Daarin is zichtbaar dat de reguliere exploitatie voor een binnenkomende kasstroom zorgt en dat de kasstroom op zowel de investeringen als de bouwgrondexploitaties sterk fluctueert. De werkelijke situatie kan afwijken doordat bijvoorbeeld investeringen in de tijd verschuiven, door investeringen die nu nog niet zijn opgenomen in de begroting of doordat risico's zoals die zijn opgenomen in de bouwgrondexploitaties zich al dan niet voordoen.

+ = uitgaande cashflow	2020		2021		2022		2023	
- = binnenkomende cashflow								
1. Reguliere exploitatie	€	7.354	€	2.516-	€	8.597-	€	10.495-
2. Investerings exploitatie	€	19.900	€	14.169	€	23.796	€	11.568
3. Bouwgrondexploitaties	€	6.377	€	3.619	€	113-	€	42
4. Financiering	€	14.174	€	12.059	€	20.088	€	11.135
Financieringsbehoefte: (* 1.000)	€	47.805	€	27.331	€	35.174	€	12.250

Dit leidt tot onderstaande verwachte ontwikkelingen in de leningenportefeuille.

Categorie	2020		2021		2022		2023	
Beginstand leningenportefeuille	€	146.826	€	180.457	€	195.729	€	210.815
Aflossing (lopende lening)	€	14.174	€	12.059	€	20.088	€	11.135
Bijlenen	€	47.805	€	27.331	€	35.174	€	12.250
Eindstand leningenportefeuille (bedragen * € 1.000)	€	180.457	€	195.729	€	210.815	€	211.930

NB: In bovenstaande tabel wordt ervan uitgegaan dat alles met langlopende geldleningen zal worden gefinancierd. In de praktijk zal waarschijnlijk een deel gefinancierd worden met kortlopende leningen.

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en het hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentage van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	Saldo langlopende geldleningen	Gem. Rente	Omslagperc.
01-01-2010	€ 65.573	4,53%	4,50%
01-01-2011	€ 61.879	4,52%	4,25%
01-01-2012	€ 70.525	4,43%	4,25%
01-01-2013	€ 83.971	4,11%	3,75%
01-01-2014	€ 83.659	3,92%	3,75%
01-01-2015	€ 97.159	3,16%	3,75%
01-01-2016	€ 88.418	3,52%	3,75%
01-01-2017	€ 89.656	3,51%	3,75%
01-01-2018	€ 94.872	3,22%	3,22%
01-01-2019	€ 142.832	2,96%	2,20%
01-01-2020	€ 146.826	2,04%	2,00%

De afgesloten leningen van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (* 1.000)	rente
2011	€ 13.000	4,13%
2012	€ 5.000	1,79%
2012	€ 6.000	2,39%
2012	€ 7.000	2,80%
2013	€ 6.000	2,90%
2014	€ 10.000	2,06%
2014	€ 10.000	1,61%
2016	€ 10.000	0,75%
2017	€ 15.000	1,47%
2018	€ 10.000	-0,33%
2018	€ 15.000	1,306%
2018	€ 2.119	0%
2018	€ 30.000	1,41%
2019	€ 25.000	0,685%

7. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2020-2023 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage 2,00
- Rente nieuwe investeringen 2,00
- Rente grondbedrijf 1,53
- Rente kort geld 1,50 voor 2020 en overige jaren 1,50

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag is bijna gelijk aan het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen.

8. Verwachting voor 2020 en 2021

Het vertrouwen in de economie blijft naar verwachting gelijk. De rente op zowel de geld- als de kapitaalmarkt blijft laag.

Paragraaf 7 Kapitaalgoederen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden, begraafplaatsen en gebouwen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Woerden gewerkt met beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming gemaakt van de kosten. Daarbij worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie)
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie of via investering)
- vervangingen/renovaties (dekking kosten via kapitaalkrediet)

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

Het Woerdense Model

Om inzicht te krijgen in de (belangrijkste) werkzaamheden, heeft de gemeenteraad eind 2015 besloten te gaan werken met het Woerdens Model. Dit model helpt projecten in de openbare ruimte in volgorde van belangrijkheid te plaatsen en in te plannen (voor zover de financiën dit toelaten). Hierdoor is het duidelijk welke werkzaamheden we waar en wanneer gaan uitvoeren en welke (nog) niet.

Prioriteit bepalen

Basis van het Woerdens Model zijn vijf criteria waar per project een score voor gegeven wordt. Aan de hand van een voorbeeld – een weg – lichten we deze criteria toe:

- Functieverlies: als de weg zoveel verzakt is en scheuren bevat dat de veiligheid van weggebruikers in gevaar komt, dan spreek je van ernstig functieverlies.
- Kapitaalvernietiging: het aanleggen van een weg kost veel geld. Door periodiek groot onderhoud aan een weg voorkom je dat de weg zo slecht wordt dat alleen complete vervanging nog maar mogelijk is. Onderhoud voorkomt dus kapitaalvernietiging.
- Synergie: rioolrenovatie biedt ook kansen om de weg en omringend groen aan te pakken. Dit gezamenlijk oppakken van meerdere projecten is efficiënter in kosten en tijd (=synergie).
- Wensen bewoners, bestuur en andere overheden (provincie, waterschap of Rijkswaterstaat).
- Beleidskeuze/omvorming: het opknappen van de weg draagt bij aan het behalen van de beleidsdoelen (vastgesteld door de raad).

Er zijn in totaal maximaal 30 punten te behalen per project. Projecten met 21 tot 30 punten hebben een zeer hoge prioriteit.

3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

Integraal beheer openbare ruimte

Na een periode van forse bezuinigingen op de beschikbare middelen voor het onderhoud van de fysieke openbare ruimte bleek in 2015 uit onderzoek dat sprake was van steeds verder oplopend achterstallig onderhoud. Ook bleek de planning en control niet op orde. In 2016 is gestart met een inhaalslag. De raad heeft met ingang van 2016 extra geld ter beschikking gesteld voor het structureel verhogen van het onderhoudsbudget met € 1 miljoen ten opzichte van de begroting 2015, het eenmalig wegwerken van het achterstallig onderhoud met € 13 miljoen over de jaren 2016-2019 en het op orde brengen van de organisatie binnen die jaren voor € 1 miljoen. Resultaat hiervan is dat er inmiddels gewerkt wordt met een gevel tot gevel bestek en grote reconstructies zoals De Kanis en de Slotenbuurt in Zegveld in uitvoering zijn. Tevens wordt sinds 2019 gewerkt met een Handboek Inrichting Openbare Ruimte om duidelijkheid te bieden bij de aanleg en herinrichting van de openbare ruimte.

Om verder in control te komen van de openbare ruimte heeft in 2018 de taskforce IBOR plaatsgevonden. De taskforce had als doel om de raad strategische keuzes te laten maken op het beheer van de openbare ruimte. Voor deze taskforce is inzichtelijk gemaakt welk areaal de gemeente beheert, op welke kwaliteiten het areaal kan worden onderhouden en wat hiervoor de benodigde budgetten zijn. Naar aanleiding van deze exercitie zijn structureel kapitaalkredieten beschikbaar gesteld voor groot onderhoud en vervangingen/ renovaties. Met het structureel beschikbaar stellen van onderhoudsbudget en kapitaalkrediet kan de ingezette kwaliteitsimpuls uit 2016 duurzaam in stand worden gehouden.

Kwaliteitsniveaus

De kwaliteitsniveaus zijn in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). De hierna volgende tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en welke beschikbaar zijn voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructie-maatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2020. Op grond van het in deze bijlage opgenomen overzicht autoriseert uw raad de kredieten.

BEGROTING 2020		Onderhoud 2020	Kapitaallasten 2020	Vervanging/ reconstructie	Totaal 2020
A) IBOR	1-Verhardingen	1.422.600	2.815.300	6.200.000	10.437.900
	1-Straatreiniging	588.800	0	0	588.800
	1-Gladheidbestrijding	311.200	7.300	0	318.500
	2-Groenvoorziening	3.015.000	90.700	900.000	4.005.700
	2-Onkruidbestrijding	479.700	0	0	479.700
	2-Speelvoorzieningen	196.700	259.300	198.000	654.000
	3-Straatmeubilair	193.400	0	0	193.400
	3-Verlichting	673.550	278.400	210.000	1.125.950
	4-Beschoeiingen	154.500	588.200	624.000	1.366.700
	5-Civiele kunstwerken	757.100	524.100	660.000	1.941.200
Subtotaal		€ 7.792.550	4.563.300	8.792.000	21.111.850
B)	Riolering	3.095.000	1.775.000	3.512.500	8.382.500
C)	Baggeren	474.400	400	0	474.800
D)	Sportvelden	-124.300	783.000	350.000	1.008.700
E)	Begraafplaatsen	-207.300	112.900	0	-94.400
Totaal		€ 11.030.350	7.234.600	12.654.500	30.883.450

Overzicht hoeveelheden IBOR

Areaal	Hoeveelheid
Wegen (l)	283 km
Verkeersborden	9.081 stuks
Civiele kunstwerken	328 stuks
Lichtpunten/-masten	11.200 stuks
Speeltoestellen	914 stuks
Dragers/palen	5.920 stuks

Areaal	Hoeveelheid
Hagen	30.400 m ²
Gras	2.434.000 m ²
Water	1.958.000 m ²
Beplanting	618.000 m ²
Wegen (opp)	2.757.000 m ²

De belangrijkste aandachtspunten:

Ad a: IBOR

1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar)

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de inspectie uit zomer 2018 en het wegenbeheerplan (2017-2021) het benodigde onderhoud bepaald. Hierin zijn de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. Gedurende de looptijd van het beheerplan wordt de aanwezige achterstand op het onderhoud van de verhardingen weggewerkt en wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst. Van het areaal wordt 60% beheerd op kwaliteitsniveau B en 40% op kwaliteitsniveau C. Bijzondere locaties als bijvoorbeeld de winkelcentra en de binnenstad worden beheerd op kwaliteitsniveau A.

Het wegonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering). De in de tabel opgenomen budgetten zijn inclusief het ophogen van de verharding in zettingsgevoelige gebieden.

2. Groen en speelvoorzieningen (jaarlijks)

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR.

Groen: Daarnaast zijn het Groenblauwe Omgevingsplan, het bomenbeheerplan en het beheerplan Groenblauw de basis waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Gedurende de looptijd van het beheerplan wordt zowel de aanwezige achterstand op het onderhoud van het groen weggewerkt, het onderhoudsniveau wordt afgestemd op de omgeving en wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst.

Onkruidbestrijding op verharding: Sinds 2016 is het gebruik van chemische middelen op verharding niet meer toegestaan. Binnen de gemeente Woerden is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de doelstellingen vanuit IBOR en op basis van het Uitvoeringsplan Spelen 2017-2029.

3. Overig meubilair (5 jaarlijks)

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de doelstellingen vanuit IBOR, geldende richtlijnen en het beheerplan Meubilair. En bij vervanging wordt wanneer mogelijk gekozen voor een circulaire invulling.

4. Beschoeiingen (5 jaarlijks)

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen vanuit IBOR, het Groenblauw Omgevingsplan en het Beheerplan Groenblauw. In 2020 wordt verder gewerkt aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud van het beschoeiingen-areaal.

5. Civiele kunstwerken (5 jaarlijks)

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd op kwaliteitsniveau B. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties en het beheerplan kunstwerken. Het huidige areaal is nagenoeg op orde.

Ad B: Riolering

Sinds 2018 wordt het Gemeentelijk WaterbeleidsPlan 2018-2022 (GWP) gehanteerd. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

Op basis van het GWP, het beheerplan Riolering en het beheerplan Wegen wordt de riolering onderhouden, hersteld en waar nodig vervangen. Dit in het kader van het werk-met-werkprincipe.

Ad C: Baggeren

Het baggeronderhoud in 2020 vindt plaats op basis van het Groenblauw Omgevingsplan, afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en het beheerplan Groenblauw.

Ad D: Sportvelden/sporten in de openbare ruimte

Het onderhoud van de sportvelden wordt uitgevoerd conform het Sport- en speelbeleid uit 2015. In 2020 wordt wederom extra aandacht gegeven aan het faciliteren van sporten/bewegen in de openbare ruimte. Bij reconstructies en herinrichtingen zal dit expliciet aandacht krijgen.

Begraafplaatsen

De gemeentelijke begraafplaatsen worden op kwaliteitsniveau B onderhouden. Entrees of andere gezichtsbepalende plekken op een begraafplaats wordt onderhouden op kwaliteitsniveau A. De basis voor het onderhoud is het beleids- en beheerplan Begraafplaatsen (vastgesteld eind 2019).

Gebouwen

Gemeentelijk vastgoed

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is het meerjarenonderhoudsprogramma Ipos-web, gebaseerd op de NEN 2767.

Het conditieniveau voor de uitvoering is conditiescore 3,5 - 4 (wat overeenkomt met cijfer 5,5 à 6 op een schaal van 10).

Jaarlijks wordt het onderhoud opgenomen in het jaarplan uitvoering, er wordt rekening gehouden met gebouwen die in dat jaar eventueel gesloopt of verkocht kunnen gaan worden.

Voor 2019 en de opvolgende 10 jaar is het meerjarenonderhoudsprogramma geactualiseerd en blijven de benodigde middelen binnen de beschikbare middelen.

In het kader van het verduurzamen van het vastgoed(onderhoud) loopt er een project bij de gymzalen en de sporthallen. Hierdoor zullen de onderhoudskosten wijzigen en de energielasten lager worden.

Paragraaf 8 Grondbeleid

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om uw raad inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer de Meerjaren Prognose Grondbedrijf (MPG) die in de raad wordt behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties worden gehanteerd;
- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- De financiële relatie tussen de algemene reserve grondbedrijf en de algemene dienst;
- Aandachtspunten bij de grondexploitatie en kostenverhaal bij particuliere locatieontwikkelingen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat om het bouwen van woningen, bedrijven, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.

De gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid, inclusief het te voeren grondprijsbeleid liggen vast in de door de raad vastgestelde nota 'Vaste grond voor beleid'. In 2011 is een addendum op deze nota vastgesteld. Voor particuliere locatie-ontwikkelingen is tevens in 2014 de nota Kostenverhaal door de raad vastgesteld. Met de nota Vaste grond voor beleid wordt ook invulling gegeven aan de begrotingsvoorschriften die een transparant en ingekaderd grondbeleid beogen. Het grondprijsbeleid wordt uitgewerkt in de – elk jaar door het college vast te stellen – grondprijsbrief, die ook dit jaar door ons college wordt vastgesteld. Tevens worden jaarlijks het Meerjarenperspectief Grondbedrijf en de herziene grondexploitaties naar uw raad gestuurd. Ook in 2019 wordt deze cyclus doorlopen.

Ontwikkelingen op de vastgoedmarkt

De groei van de Nederlandse economie hoorde in de afgelopen jaren tot de grootste van alle West-Europese landen. Voor de komende jaren wordt nog steeds een economische groei verwacht, maar deze zal naar verwachting enigszins afvlakken. Er is sprake van; ' aantrekkende werkgelegenheid, dalende werkloosheid, hoger beschikbaar inkomen, hogere consumptie en meer investeringen', aldus het CPB. Die economische voorspoed, die sinds enkele jaren is ingezet, uit zich ook op de vastgoedmarkt. Specifiek op de woningmarkt is sprake van een krappe markt. Door de spanning op de woningmarkt, de lage rentestanden en de hoogconjunctuur continueert de stijging van de woningprijzen en is het aanbod van te koop staande woningen nog minimaal.

Het Centraal Planbureau stelt in de Macro Economische Verkenning (MEV) 2019 dat de Nederlandse economie de wind goed in de zeilen heeft, maar dat het met de dag ook duidelijker wordt dat de neerwaartse risico's voor Nederland dichterbij komen. Dit zijn risico's (o.a. Brexit) die de groei van de economie kunnen schaden. Het is dan ook van belang om ondanks het positieve sentiment, realistische toekomstverwachtingen te hebben, gezien de ervaringen ten tijde van de financiële en economische crisis. In de MEV rekent het CPB met een economische groei van 2,6% in 2019. De werkloosheid daalt naar 3,5% en de koopkracht neemt toe met 1,5%. Deze positieve toekomstverwachting is realistisch als onderlegger voor het Woerdense grondbeleid.

Het aantal verkochte woningen in Nederland laat voor het eerst sinds 2013 een daling zien. Waar in 2017 nog circa 242.000 woningen werden verkocht, is het aantal in 2018 gedaald naar 214.000 woningen. De woningprijs is in het eerste kwartaal van 2019 met 10,3% toegenomen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018. Voor het eerst in 18 kwartalen is in het eerste kwartaal van 2019 het woningaanbod toegenomen.

Het consumentenvertrouwen heeft in het eerste kwartaal van 2019 ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018 een dieptepunt bereikt, maar zit sindsdien weer in de lift. Consumenten zijn negatiever over hun financiële situatie en vinden de tijd voor het doen van grote aankopen minder gunstig. Het vertrouwen van de consument verbetert echter sinds het eerste kwartaal van 2019 weer enigszins. De algemene koopbereidheid is dan ook weer aan het toenemen, maar bevindt zich voornamelijk onder het niveau van het eerste kwartaal van 2018.

Woerden

Woningen

De trends die in Nederland op de vastgoedmarkt worden onderscheiden zijn ook in het afgelopen jaar in de Woerdense praktijk zichtbaar. Sprake is van toenemende woningprijzen en een dalend woningaanbod. In het eerste kwartaal van 2019 werden 153 woningen verkocht ten opzichte van 152 woningen in het eerste kwartaal van 2018. Ten opzichte van 2017 is sprake van een forse daling van het aantal transacties, met liefst 25%. Hiermee ligt het aantal transacties per kwartaal onder het niveau van het aantal transacties per kwartaal in 2015 en 2016.

De gemiddelde verkooptijd van een woning is afgenomen van 104 dagen in het eerste kwartaal van 2016 naar 59 dagen in het eerste kwartaal van 2017, naar 44 dagen in het eerste kwartaal van 2018 en naar 38 dagen in het eerste kwartaal van 2019. Dit is een substantiële afname.

In juni 2018 stonden op www.funda.nl in de gemeente Woerden 282 woningen te koop, een jaar eerder stonden slechts 196 woningen te koop. Het huidige aanbod staat in meerderheid (188 woningen) in Woerden. In Harmelen staan 31 woningen te koop, Kamerik heeft een aanbod van 12 woningen en Zegveld een aanbod van 51 woningen. Van het totale aanbod betreft het in 227 gevallen een grondgebonden woning en in 55 gevallen een appartement.

Kantoren

In Woerden worden nauwelijks nog nieuwe kantoren ontwikkeld. Ondanks de verbeterde marktomstandigheden op de kantorenmarkt blijft het van belang om terughoudend te zijn ten aanzien van nieuw kantoorareaal.

In 2014 hebben de gemeenten van de U10 onderlinge afspraken gemaakt om de kantorenleegstand aan te pakken en de regionale kantorenmarkt weer gezond te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Regionale Overeenkomst Kantoren 2014-2030'. Gemeenten ondersteunen actief de transformatie van leegstaande en boventallige kantoorpanden naar bijvoorbeeld woningen of bedrijfsruimte, en bovenal: bestaande plannen voor nieuwe kantoren worden sterk beperkt.

Bedrijventerreinen

Wij willen aan bedrijven die nu in Woerden gevestigd zijn de gelegenheid bieden om door te kunnen groeien op kwalitatief goede bedrijfsterreinen. Het gaat hierbij om de toevoeging van 6 tot 9 ha. In de kern Woerden is op dit moment geen bedrijfsgrond uitgeefbaar door de gemeente. De gemeente is middels een haalbaarheidsonderzoek aan het onderzoeken op welke wijze concreet invulling kan worden gegeven aan de behoefte van 6 hectare nieuw bedrijventerrein (schuifruimte).

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2018, zoals opgenomen in de jaarrekening 2018. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2019. Hieraan ligt ten grondslag een notitie opgesteld met de (nieuwe) parameters; rentepercentages en kosten- en opbrengstenindexen.

b. Reserves

De gemeente Woerden kende het gebruik om vanuit de grondexploitaties afdrachten te doen aan de Reserve Infrastructurele werken en het Groenfonds. Sinds 2016 is door de Commissie BBV bepaald dat deze werkwijze aangepast moest worden. De bijdrage aan genoemde reserve en fondsen zal moeten komen uit de algemene middelen nadat er tussentijds winst is genomen uit de grondexploitaties of via resultaatsbestemming, na afsluiting van een grondexploitatie.

Bij particuliere ontwikkelaars verhaalt de gemeente haar kosten en de bovenwijkse bedragen via een exploitatieovereenkomst. De kosten worden in rekening gebracht als op grond van een exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daarop volgende Nota bovenwijken. Ook verhaalt de gemeente de kosten die zij maakt ten behoeve van de planontwikkeling.

c. Winstnemingen

In 2018 is de Commissie BBV gekomen met een nadere toelichting over de verplichte werkwijze bij tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties. Voor winstneming hanteert de commissie de percentage of completion (POC-)methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet verplicht tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Hieruit volgde voor het boekjaar 2018 de verplichting tot tussentijdse winstneming in drie grondexploitaties, te weten Snel & Polanen, Kamerik Noord-Oost II en Jan Steenstraat.

d. Risicovoorzieningen

Voor de afdekking van risico's werd, conform de nota '*Vaste grond voor beleid*', in elke grondexploitatie een risicovoorziening opgenomen. De commissie BBV heeft bij de actualisatie van de spelregels inzake grondexploitaties aangegeven dat de post onvoorzien (risicovoorziening) niet langer onderdeel mag uitmaken van een grondexploitatie. De accountants citeren dit in de managementletter 2018 eveneens en stellen het volgende: "*Bij het opstellen van de prospecties is het van belang dat geen rekening meer wordt gehouden met de post onvoorzien*". Bij de actualisaties van de grondexploitaties is de post 'risicovoorziening', conform BBV geschrapt.

De exploitatieresultaten worden genomen naar gelang de opbrengsten gerealiseerd worden. Jaarlijks wordt het bedrijfsresultaat bepaald. Dit resultaat wordt gestort in de Algemene reserve grondbedrijf (ARG). Deze reserve heeft onder andere ten doel om onvoorziene risico's in de grondexploitatie op te vangen.

De reserve wordt gevoed door (tussentijdse) winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht (na aftrek verliesvoorziening). In de nota '*Vaste grond voor beleid*' is een streefwaarde gesteld voor de omvang van de ARG: 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen met een minimum van € 1 miljoen. In 2019 ligt de reserve boven de 10%.

Per 31 december 2018 is het geïnvesteerde vermogen als volgt:

Complex	Boekwaarde 31-12-2018
Snel en Polanen	-10.204.718
Defensie-eiland	15.800.098
Kamerik Noordoost II	191.299
Brediuspark	737.981
Jan Steenstraat	-1.492.406
Harmelen	638.308
Pionier	48.819
Totale boekwaarde complexen per 31-12-2018	€ 5.719.381
Gewenste minimale omvang ARG 2019 (10% van de boekwaarde)	€ 571.938

Voor 2019 en verder worden de volgende stortingen en onttrekkingen van de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) verwacht.

Stand per 31-12-2018 (cf. jaarrekening)	€ 6.239.890
Verwachte stortingen/onttrekkingen 2019:	
Af: Afdracht 2019 aan Algemene Reserve	-700.000
Af: Afdracht Reserve dekking Kapitaallasten	-3.400.000
Af: Afdracht Reserve Infrastructurele Werken	-500.000
Bij: Winstneming grondexploitaties 2018	2.302.207
Geprognosticeerde omvang ARG eind 2019	€ 3.942.097

4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 2019.

In exploitatie genomen complexen	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht expl. res. op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl.res. op eindwaarde incl. voorz.	Verwacht expl.res. op startwaarde incl. voorz.
1. Snel en Polanen	-10.204.718	48.848.823	40.743.113	-2.099.008			
2. Defensie-eiland	15.800.099	1.059.144	0	16.859.243	-16.859.243	0	0
3. Kamerik NO II	191.299	623.925	1.593.608	-778.384			
4. Brediuspark	737.981	927.828	2.529.093	-863.284			
5. Jan Steenstraat	-1.492.406	431.283	50.406	-1.111.529			
6. Harmelen	638.308	2.657.153	4.942.882	-1.647.421			
7. Pionier	48.819	317.102	543.732	-177.810			
Totaal	€ 5.719.382	€ 54.865.259	€ 50.402.834	€ 10.181.807	-€ 16.859.243	€ 0	€ 0

Ad 1: Snel en Polanen

Snel en Polanen	Boekwaarde 31 december 2018	- € 10.204.718
-----------------	-----------------------------	----------------

Dit betreft een samengestelde gebiedsexploitatie bestaande uit meerdere deelexploitaties (Waterrijk, Snellerpoort, Recreatiegebied Cattenbroek en Snel en Polanen Algemeen).

Toelichting per deelgebied Snel en Polanen

Deelgebied Algemeen

Deze exploitatie bestaat uit het gebied ten westen van de Cattenbroekerdijk. Daarnaast bestaat het gebied uit bedrijventerrein Polanen dat inmiddels geheel is uitgegeven. Het onderdeel bedrijventerrein Polanen is derhalve afgesloten. Tot het deelgebied/exploitatie Snel en Polanen Algemeen behoort ook de sportstrook die is gelegen tussen de spoorlijn en Steinhagenseweg ten oosten van de Cattenbroekerdijk.

Daarnaast zitten in deze deelexploitatie onder andere de kosten voor de nog te realiseren bovenwijkse werken waarbij gedacht moet worden aan o.a. de aanpassing van de Steinhagenseweg buiten Snellerpoort, kosten voor extra geluidswerende maatregelen en kosten voor speelvoorzieningen en aanleg ondergrondse vuilinzameling (gestapelde bouw) voor het gehele gebied Snel en Polanen.

Deelgebied Waterrijk

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied ten oosten van de Cattenbroekerdijk. Het gebied bestaat uit in totaal 1.110 woningen verdeeld over het Villapark, 4 wooneilanden, één brede school en een wijkpark. Er moeten nog ca. 11 woningen worden gerealiseerd / kavels worden uitgegeven. Nog één kavel op eiland 4 dient te koop worden aangeboden op de markt, dit gebeurt nadat de tijdelijke noodontsluiting voor hulpdiensten is verwijderd en de definitieve ontsluiting is aangelegd.

Deelgebied Snellerpoort

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied tussen de Steinhagenseweg/Beneluxlaan en het spoor. Het betreft ongeveer 700 woningen. In 2020 wordt het bestemmingsplan Snellerpoort aan de raad voorgelegd.

Deelgebied Recreatiegebied Cattenbroek

Dit deelgebied/exploitatie ligt tussen de Cattenbroekerdijk, Potterskade en A12. Hier is een recreatievoorziening voorzien. Naar verwachting worden het nieuwe bestemmingsplan en de vergunningaanvraag gelijktijdig in procedure gebracht voor 1 januari 2020.

Ad 2: Defensie-eiland

Defensie-eiland	Boekwaarde 31 december 2018	€ 15.800.099
-----------------	-----------------------------	--------------

Op het Defensie-eiland voeren we een unieke binnenstedelijke herstructureringsopgave uit met een bouwprogramma van circa 230 woningen en een beperkt aantal voorzieningen. Binnen dit project is sprake van een grote bodemsanering en worden daarnaast oude structuren teruggebracht. In 2013 is gestart met de bouw van de eerste fase. In het najaar van 2017 is de laatste fase van Defensie-eiland (fase Zuid) in verkoop gegaan. De laatste gronden zijn in 2019 geleverd. De verwachting is dat eind 2020 alle woningen zijn gerealiseerd en de openbare ruimte volledig is aangelegd, waarna vervolgens de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Op de ontwikkeling is sprake van een substantieel financieel tekort, dit tekort is volledig afgedekt met een verliesvoorziening. Het is van belang op te merken dat dergelijke complexe binnenstedelijke herontwikkelingsopgaven in de regel gepaard gaan met een financieel negatieve grondexploitatie.

Ad 3: Kamerik Noord-Oost II

Kamerik Noordoost II	Boekwaarde 31 december 2018	€ 191.299
Kamerik Noord-Oost II is een uitbreidingslocatie voor woningbouw aan de noordoostzijde van de kern Kamerik. Het plan bevat circa 64 woningen en een zorgcomplex. In 2017 heeft de gemeente voorbereidingen getroffen voor de totstandkoming van een CPO-project van 10 tot 12 woningen. De levering van de gronden aan de CPO zal naar verwachting in 2020 plaatsvinden. Tevens zijn er in 2018 twee kavels geleverd en worden er in 2019 nog twee kavels geleverd. Het project zal hoogstwaarschijnlijk eind 2020 kunnen worden afgerond.		

Ad 4: Brediuspark

Brediuspark	Boekwaarde 31 december 2018	€ 737.981
Het totale plan bestaat uit 7 te verkopen kavels (particulier opdrachtgeverschap) en de aanpassing van het entreegebied aan de zijde van de Burgemeester van Kempensingel. De uitgifte van de kavels aan de Veste stond op de planning voor 2018 (met levering in 2019). Het opstellen van de visievorming voor het centrumgebied kost echter veel meer tijd dan aanvankelijk werd verwacht. Als gevolg hiervan is de uitgifte van de kavels vertraagd. Hierdoor worden de kavels in 2019 op de markt aangeboden en in 2020 geleverd.		

Ad 5: Jan Steenstraat

Jan Steenstraat	Boekwaarde 31 december 2018	- € 1.492.406
De locatie Jan Steenstraat betreft een voormalige schoollocatie waar de realisatie van 33 woningen wordt mogelijk gemaakt. Het betreft hier de realisatie van rijwoningen, koopappartementen en appartementen in de vrije sector huur. Na de selectieprocedure is eind 2017 een ontwikkelovereenkomst gesloten met de geselecteerde ontwikkelaar. Vervolgens is eind 2018 een koopovereenkomst getekend en is de grond geleverd aan de ontwikkelende partij. De inrichting van de openbare ruimte buiten het bouwvlak wordt door de gemeente gedaan. Naar verwachting zal de grondexploitatie eind 2020 afgesloten kunnen worden.		

Ad 6: Harmelen

Harmelen	Boekwaarde 31 december 2018	€ 638.308
De grondexploitatie Harmelen bestaat uit meerdere locaties te weten de voormalige zwembadlocatie, de Fonteinschoollocatie, de voormalige raadhuislocatie, de Mauritsshof, Triaq en de Kind&Co-locatie. Op deze locaties gezamenlijk worden circa 80 woningen gerealiseerd. Het betreft hier sociale en vrije sector woningbouw. De realisatie vindt plaats in 2021 en 2022. Daarna zal de grondexploitatie afgesloten kunnen worden.		

Ad 7: Pionier

Pionier	Boekwaarde 31 december 2018	€ 48.819
Deze voormalige schoollocatie is vrijgekomen voor ontwikkeling. Het schoolgebouw is gesloopt en de gemeente heeft medio 2019 met GroenWest de ontwikkelovereenkomst gesloten voor de realisatie van 24 levensloopbestendige woningen.		

Deel D: Bijlagen

Bijlage 1 Financiële begroting

Programma		2019	2020	2021	2022	2023
MUTATIES RESERVES	Lasten	€ 5.969.386	€ 1.536.182	€ 2.307.215	€ 1.751.241	€ 949.655
	Baten	€ 9.359.467-	€ 2.651.988-	€ 1.544.813-	€ 2.549.631-	€ 1.555.176-
MUTATIES RESERVES - Totaal		€ 3.390.081-	€ 1.115.806-	€ 762.402	€ 798.390-	€ 605.521-
Overhead	Lasten	€ 18.146.829	€ 18.382.853	€ 17.337.225	€ 16.400.845	€ 15.480.529
	Baten	€ 5.333.013-	€ 5.751.118-	€ 5.752.968-	€ 5.754.838-	€ 5.756.718-
Overhead - Totaal		€ 12.813.816	€ 12.631.735	€ 11.584.257	€ 10.646.007	€ 9.723.811
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Lasten	€ 8.721.871	€ 9.009.347	€ 8.711.225	€ 8.723.823	€ 9.050.437
	Baten	€ 1.010.174-	€ 885.917-	€ 849.786-	€ 791.655-	€ 767.524-
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid - Totaal		€ 7.711.697	€ 8.123.430	€ 7.861.439	€ 7.932.168	€ 8.282.913
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	Lasten	€ 26.606.038	€ 25.939.278	€ 27.046.497	€ 27.447.429	€ 27.539.169
	Baten	€ 12.800.604-	€ 13.088.924-	€ 13.427.667-	€ 13.779.463-	€ 13.878.342-
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer - Totaal		€ 13.805.434	€ 12.850.354	€ 13.618.830	€ 13.667.966	€ 13.660.827
3. Sociaal domein	Lasten	€ 48.054.167	€ 48.334.634	€ 47.829.670	€ 48.161.800	€ 48.376.658
	Baten	€ 9.139.871-	€ 9.399.226-	€ 9.383.765-	€ 9.368.305-	€ 9.360.575-
3. Sociaal domein - Totaal		€ 38.914.296	€ 38.935.408	€ 38.445.905	€ 38.793.495	€ 39.016.083
4. Cultuur, economie en milieu	Lasten	€ 6.118.018	€ 6.914.766	€ 7.081.154	€ 7.229.053	€ 7.095.032
	Baten	€ 1.100.369-	€ 1.048.409-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-	€ 1.070.145-
4. Cultuur, economie en milieu - Totaal		€ 5.017.649	€ 5.866.357	€ 6.011.009	€ 6.158.908	€ 6.024.887
5. Sport en Onderwijs	Lasten	€ 12.311.892	€ 11.875.744	€ 11.493.317	€ 13.074.054	€ 11.660.075
	Baten	€ 2.323.356-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-	€ 2.170.208-
5. Sport en Onderwijs - Totaal		€ 9.988.536	€ 9.705.536	€ 9.323.109	€ 10.903.846	€ 9.489.867
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Lasten	€ 4.769.980	€ 4.875.944	€ 4.548.186	€ 4.615.186	€ 4.591.986
	Baten	€ 2.142.207-	€ 2.392.239-	€ 2.241.515-	€ 2.272.773-	€ 2.273.416-
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen - Totaal		€ 2.627.773	€ 2.483.705	€ 2.306.671	€ 2.342.413	€ 2.318.570
7. Algemene inkomsten	Lasten	€ 5.284.236-	€ 757.061-	€ 443.141-	€ 138.989	€ 1.158.994
	Baten	€ 82.204.884-	€ 86.783.293-	€ 87.161.110-	€ 87.592.235-	€ 88.467.894-
7. Algemene inkomsten - Totaal		€ 87.489.120-	€ 87.540.354-	€ 87.604.251-	€ 87.453.246-	€ 87.308.900-
Totaal alle programma's		€ 0	€ 1.940.365	€ 2.309.371	€ 2.193.167	€ 602.537

Bijlage 2 Investeringsplanning

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2020		v invest	Duiding/afkomstig			2020	2021	2022	2023	2024
Vervanging WiFi netwerk	Overhead	2020	bestaand, vervangingsplan	35.000	3		12.367	12.133	11.900	11.667
Laptops plus accessoires	Overhead	2020	bestaand, vervangingsplan	178.750	3		63.158	61.967	60.775	59.583
Switches	Overhead	2020	bestaand, zie progrbegr 2019	105.000	5		23.100	22.680	22.260	21.840
Citrix licenties (NW)	Overhead	2020	bestaand, zie progrbegr 2019	85.500	3		30.210	29.640	29.070	28.500
Mobiele telefoons 150 stuks en accessoires (NW)	Overhead	2020	bestaand, zie progrbegr 2019	67.500	3		23.850	23.400	22.950	22.500
Tractie (Mitsubishi L200)	2	2020	bestaand, vervangplan tractie	55.000	10		6.600	6.490	6.380	6.270
Tractie (2 wielige tractor Goldini)	2	2020	bestaand, vervangplan tractie	20.000	10		2.400	2.360	2.320	2.280
Multiar Hako begravingen	2	2020	bestaand, vervangplan tractie	100.000	10		12.000	11.800	11.600	11.400
Tractie (2 waterpompen)	2	2020	bestaand, vervangplan tractie	45.000	10		5.400	5.310	5.220	5.130
Hefbrug garage stadserf	2	2020	bestaand, vervangplan tractie	0	20		0	0	0	0
Herstel doelgebieden kunstgras VEP en Sportlust 45	5	2020	bestaand, beheersplan sport	45.000	12		4.650	4.575	4.500	4.425
Sportvelden - veld 4 en 5 SCH grote renovatie	5	2020	bestaand, beheersplan sport	125.000	15		10.833	10.667	10.500	10.333
Sportvelden - veld 4 Sportlust grote renovatie	5	2020	bestaand, beheersplan sport	60.000	15		5.200	5.120	5.040	4.960
Sportvelden - VEP grote renovatie	5	2020	bestaand, beheersplan sport	85.000	15		7.367	7.253	7.140	7.027
Sportvelden - Siveo grote renovatie	5	2020	bestaand, beheersplan sport	35.000	15		3.033	2.987	2.940	2.893
Landmeetkundige apparatuur	5	2020	bestaand, vervangingsplan	35.000	5		7.700	7.560	7.420	7.280
Vernieuwing overige schoolgebouwen (annuïtair)	5	2020	bestaand, zie progrbegr 2019	2.000.000	40		73.111	73.111	73.111	73.111
Vervanging brand- en inbraakalarmsystemen scholen	5	2020	bestaand, zie progrbegr 2019	100.000	10		12.000	11.800	11.600	11.400
Vervanging binnensportinventaris	5	2020	bestaand, vervangingsplan	240.000	15		20.800	20.480	20.160	19.840
Vervanging verhardingen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	4.650.000	40		209.250	206.925	204.600	202.275
Renovatie verhardingen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	1.550.000	25		93.000	91.760	90.520	89.280
Groeninvesteringen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	900.000	20		63.000	62.100	61.200	60.300
Bruggen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	660.000	25		39.600	39.072	38.544	38.016
Oevers en beschoeiingen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	624.000	25		37.440	36.941	36.442	35.942
Openbare verlichting armaturen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	140.000	25		8.400	8.288	8.176	8.064
Openbare verlichting masten 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	70.000	40		3.150	3.115	3.080	3.045
Speelvoorzieningen 2020	2	2020	bestaand, taskforce, op orde	198.000	12		20.460	20.130	19.800	19.470
Totaal jaarschijf 2020				12.208.750		0	798.080	787.664	777.248	766.832

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2021	v invest		Duiding/afkomstig			2020	2021	2022	2023	2024
Virtuele servers	Overhead	2021	bestaand, vervplan autom	125.000	3			44.167	43.333	41.667
Storage	Overhead	2021	bestaand, vervplan autom	200.000	3			70.667	69.333	66.667
PC's	Overhead	2021	bestaand, vervplan autom	20.000	4			5.400	5.300	5.100
Mobiele telefonie	Overhead	2021	bestaand, vervplan autom	45.000	3			15.900	15.600	15.000
Locaties aanwezigheid software	Overhead	2021	bestaand, vervplan autom	50.000	5			11.000	10.800	10.400
Tractor New Holland Boomer 3040	2	2021	bestaand, vervangplan tractie	44.000	10			5.280	5.192	5.016
Tractie (aanhangers 4 stuks)	2	2021	bestaand, vervangplan tractie	106.000	8			15.370	15.105	14.575
Tractie (sirius strooiers 5 stuks)	2	2021	bestaand, vervangplan tractie	186.000	8			26.970	26.505	25.575
Compactor 1	2	2021	bestaand, vervangplan tractie	25.000	8			3.625	3.563	3.438
Vervanging softwarepakket belastingen	1	2021	bestaand, vervplan autom	120.000	5			26.400	25.920	24.960
Vervanging GEO informatiesysteem	1	2021	bestaand, vervplan autom	90.000	5			19.800	19.440	18.720
Sportvelden topaagrenovatie Siveo/SCH obv TPE	5	2021	bestaand, beheersplan sport	730.000	12			75.433	74.217	71.783
Sportvelden -herstel doelgebieden kunstgras	5	2021	bestaand, beheersplan sport	20.000	12			2.067	2.033	1.967
Vernieuwing overige schoolgebouwen (annuïtair)	5	2021	bestaand, zie progrbegr 2019	3.000.000	40			109.667	109.667	109.667
Vervanging brand- en inbraakalarmssystemen scholen	5	2021	bestaand, zie progrbegr 2019	100.000	10			12.000	11.800	11.400
Aanleg ongelijkvloerse kruising Steinhagenseweg	2	2021	bestaand, zie progrbegr 2019	1.950.000	25			117.000	115.440	112.320
3,9 mln bruto - 50% prov sub										
Vervanging verhardingen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	4.650.000	40			209.250	206.925	202.275
Renovatie verhardingen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	1.550.000	25			93.000	91.760	89.280
Groeninvesteringen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	900.000	20			63.000	62.100	60.300
Bruggen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	660.000	25			39.600	39.072	38.016
Oevers en beschoeiingen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	624.000	25			37.440	36.941	35.942
Openbare verlichting armaturen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	140.000	25			8.400	8.288	8.064
Openbare verlichting masten 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	70.000	40			3.150	3.115	3.045
Speelvoorzieningen 2021	2	2021	bestaand, taskforce, op orde	198.000	12			20.460	20.130	19.470
Totaal jaarschijf 2021				15.603.000		0	0	1.035.046	1.021.579	994.646

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2022	v invest		Duiding/afkomstig			2020	2021	2022	2023	2024
Vervanging licenties	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	100.000	5				22.000	20.800
Beveiligingssoftware telewerken	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	20.000	3				7.067	6.667
Uitwijk ESX en back up	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	50.000	5				11.000	10.400
Thin Clients	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	67.500	6				12.600	11.925
Laptops plus accessoires	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	60.000	3				21.200	20.000
Mobile device management	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	35.000	3				12.367	11.667
Citrix licenties	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	28.500	3				10.070	9.500
Mobiele telefonie	Overhead	2022	bestaand, vervplan autom	112.500	3				39.750	37.500
Compactor 2	2	2022	bestaand, vervangplan tractie	25.000	8				3.625	3.438
Tractor New Hollandd Boomer 3050	2	2022	bestaand, vervangplan tractie	45.000	8				6.525	6.188
SC Woerden veld 3 topaagrenovatie incl. inrichting	5	2022	bestaand, beheersplan sport	350.000	12				36.167	34.417
SC Woerden veld 4 doelgebieden	5	2022	bestaand, beheersplan sport	20.000	12				2.067	1.967
SC Woerden veld 1,2 en 4 vervangen voor LED	5	2022	bestaand, beheersplan sport	85.000	20				5.950	5.695
Verkeersmaatregelen investeringen (annuïtair)	2	2022	bestaand, zie progrbegr 2019	12.000.000	30				535.799	685.799
annuïtair vanaf 2024 extra onderhoud 150.000 euro										
Vervanging verhardingen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	4.650.000	40				209.250	202.275
Renovatie verhardingen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	1.550.000	25				93.000	89.280
Groeninvesteringen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	900.000	20				63.000	60.300
Bruggen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	660.000	25				39.600	38.016
Oevers en beschoeiingen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	624.000	25				37.440	35.942
Openbare verlichting armaturen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	140.000	25				8.400	8.064
Openbare verlichting masten 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	70.000	40				3.150	3.045
Speelvoorzieningen 2022	2	2022	bestaand, taskforce, op orde	198.000	12				20.460	19.470
Totaal jaarschijf 2022				21.790.500		0	0	0	1.200.486	1.322.353

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2023	v invest		Duiding/afkomstig			2020	2021	2022	2023	2024
Wifi netwerk	Overhead	2023	bestaand, vervplan autom	36.600	3					12.932
Laptops + acc.	Overhead	2023	bestaand, vervplan autom	186.800	3					66.003
VM Ware (was citrix licenties)	Overhead	2023	bestaand, vervplan autom	89.350	3					31.570
Mobiele telefoons 150st. + acc.	Overhead	2023	bestaand, vervplan autom	70.500	3					24.910
Vervanging verhardingen 2023	2	2023	task force	4.650.000	40					209.250
Renovatie verhardingen 2023	2	2023	task force	1.550.000	25					93.000
Groeninvesteringen 2023	2	2023	task force	900.000	20					63.000
Bruggen 2023	2	2023	task force	660.000	25					39.600
Oevers en beschoeiingen 2023	2	2023	task force	624.000	25					37.440
Openbare verlichting armaturen 2023	2	2023	task force	140.000	25					8.400
Openbare verlichting masten 2023	2	2023	task force	70.000	40					3.150
Speelvoorzieningen 2023	2	2023	task force	198.000	12					20.460
Renovatie natuurgrasveld 1 VEP	2	2023	beheersplan sport	66.800	15					5.789
Renovatie natuurgrasveld Reflex	2	2023	beheersplan sport	53.000	15					4.593
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR	2	2023	beheersplan sport	240.000	12					24.800
Vervangen lichtarmaturen veld 5 SCH	2	2023	beheersplan sport	27.600	20					1.932
Totaal jaarschijf 2023				9.562.650		0	0	0	0	646.830
Totaal prioriteiten / ontwikkelingen				59.164.900		0	798.080	1.822.710	2.999.313	3.730.662

Bijlage 3 Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Beleidsuitgangspunten

Kadernota rechtmatigheid

Eind 2018 is de kadernota reserves uitgebracht door de commissie BBV. De gemeente is verplicht deze nota te volgen.

In deze nota staat het volgende over reserves.

Onderdeel van de (al dan niet herziene) gemeentelijke begroting vormen de mutaties in de bestemmingsreserves.

In de jaarrekening moeten de toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves worden verwerkt overeenkomstig het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd voor de betreffende bestemmingsreserve.

Voorheen was de hoofdregel dat de mutaties in de bestemmingsreserves tot maximaal het bedrag waarvoor de raad de autorisatie heeft gegeven, verwerkt mogen worden. Ongeacht of de besteding waarvoor het bedrag is vrijgegeven wel of niet is gedaan, moet de reservemutatie in de jaarrekening verwerkt worden, tenzij uit het besluit dat de raad genomen heeft, blijkt dat een lager bedrag is toegestaan.

Overigens kunnen er raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde saldi, bijvoorbeeld een overschot of tekort op de uitvoering van een specifiek onderwerp, ook nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht.

Ook kan generiek voor een afwijkende oplossing van de kadernota worden gekozen.

Beleidsuitgangspunten Woerden

In aansluiting op bovengenoemde kadernota worden, conform de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves in principe verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats. Het betreft de reserves onderhoud gemeentelijk vastgoed, dekking kapitaallasten maatschappelijk nut, dekking kapitaallasten economisch nut, onderwijskansenbeleid, WW 3^e jaar en inventaris zwembaden. Met ingang van 2022 gaat dit ook gelden voor de reserve Onderwijshuisvesting.

Algemene en Bestemmingsreserves

In deze paragraaf staat de door de raad vastgestelde beleid omtrent de algemene en bestemmingsreserve. Een algemene reserve is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor door de raad bepaalde bestemmingen. Deze reserves hebben specifiek een bestedingsfunctie.

In de begroting zijn de volgende reserves opgenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve

Doel: buffer voor calamiteiten, exploitatietekorten/incidentele uitgaven en neutraliseren negatieve reserves.

In de jaarschijf 2020 is een storting opgenomen van € 235.702, conform het raadsbesluit van 22 juni 2017 inzake de verkoop Carrossieweg 1, 17R.00430.

Een onttrekking is opgenomen van € 250.000 betreffende Het Nieuwe Werken. Raadsbesluit van 23 juni 2016, 16R.00252.

Algemene reserve grondbedrijf

Doel: onvoorziene risico's in de grondexploitaties op te vangen. De reserve wordt gevoed door winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht.

De gewenste omvang is in de nota "Vaste grond voor beleid" gesteld op 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen. Indien deze reserve de gewenste omvang heeft bereikt dan wordt het meerdere afgedragen aan de algemene dienst. De gewenste omvang van de (ARG) is in de nota Vaste grond voor beleid gesteld op 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen. Indien deze reserve de gewenste omvang heeft bereikt, kan besloten worden het meerdere af te dragen aan de algemene dienst.

Bestemmingsreserves

Groenfonds

Doel: financiering van fysieke maatregelen aan de groene ruimte zoals die voortkomen uit; incidentele groenplannen, landschap ontwikkelingsplan (LOP), projecten groenblauw omgevingsplan, realiseren van ecologische verbindingzones, natuurontwikkeling of 'groene' burgerinitiatieven zoals stadslandbouw.

Reserve wordt tevens gebruikt voor dekking van een structurele begrotingspost subsidiebijdrage "bijzondere bomen of boomgroepen".

In 2020 wordt hiervoor € 8.047 onttrokken.

Toevoegingen aan de reserve kan plaatsvinden vanuit verkopen snippergroen en vanuit kostenverhaal.

Grote infrastructuurle werken

In de begroting is in de jaren 2020 t/m 22 een storting opgenomen van resp. € 750.000, € 1.000.000 en € 1.000.000. Als het dekkingsplan wordt gehonoreerd, vervallen deze bedragen.

Infrastructuurle werken

Doel: realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang.

E vindt aan deze reserve een afdracht plaats bij particuliere en gemeentelijke ontwikkelingen op basis van de WRO en de nota kostenverhaal, zoals vastgesteld door de raad.

Dekking kapitaallasten met economisch nut

Investerings met economisch nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen dus geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut

Investerings met maatschappelijk nut mogen niet in 1x ten laste van een reserve worden gebracht. In voorkomende gevallen moet worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen dus geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Onderwijskansenbeleid

Woerden ontvangt een rijksbijdrage. In het betreffende jaar niet bestede gelden worden toegevoegd aan deze reserve, zodat eventuele terugvorderingen hieruit kunnen worden betaald. Het saldo dient aan te sluiten met de SiSa.

Openbare ruimte (Ibor)

De reserve Ibor is bestemd voor investeringen in de openbare ruimte. Toevoegingen en/of stortingen vinden plaats op basis van een apart berekeningsmodel. Vanaf 1-1-2013 is de reserve gemaximaliseerd op € 530.000.

Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Begrotingstechnisch is jaarlijks een bedrag beschikbaar voor onderhoud, gebaseerd op een gemiddeld bedrag over een periode van 10 jaar. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de betreffende jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats.

Inventaris zwembaden

Structureel is een budget opgenomen voor inventaris van de zwembaden. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats.

Organisatie ontwikkeling

In de begroting is een bedrag van € 2.800.000 beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. Conform het raadsbesluit van 21 maart 2019 wordt in 2020 € 515.000 en in 2021 € 225.000 onttrokken ten behoeve van de uitvoering van 9 verbetervoorstellen, die in het kader van de bestuursopdracht uitgevoerd gaan worden.

WW 3^e jaar

Met ingang van 1 januari 2018 is de CAR/UWO uitgebreid met artikel 10C Reparatie-uitkering bij werkloosheid. Met ingang van 1 januari 2016 zijn in de Wet Werk en Zekerheid er een aantal versoeringen in de WW rechten aangebracht. Sindsdien is er sprake van een vertraagde WW opbouw en de maximale duur wordt geleidelijk teruggebracht van 38 naar 24 maanden.

In de CAR/UWO is hiervoor ter reparatie van deze achteruitgang van WW rechten een Reparatie-uitkering opgenomen. Om de reparatie-uitkering te bekostigen regelt artikel 10c:7 van de CAR/UWO de bevoegdheid aan de werkgever om een werknemerspremie te heffen voor de reparatie-uitkering. Deze premie wordt sinds 1 januari 2018 ingehouden op het salaris van de medewerkers en is specifiek bedoeld voor de betaling WW uitkeringen. De gemeente is eigen risicodragers voor de ontstane WW lasten.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft de raad besloten om de reserve WW 3^e jaar in te stellen.

Woerden 650 jaar stad

Jaarlijks wordt een bedrag van € 2.500 toegevoegd aan de reserve Woerden 650 jaar stad. In de begroting wordt gedurende de jaren 2019, 2020 en 2021 € 21.667 extra toegevoegd. Hierdoor is per 1-1-2023 € 90.000 beschikbaar.

Gebiedsfonds Middelland

Het gebiedsfonds wordt gebruikt om investeringen in de openbare ruimte te doen. Deze reserve wordt gevuld door exploitatiebijdragen door initiatiefnemers, bijdrage door de gemeente en bijdrage/subsidie door provincie en rijk. Vervolgens worden o.a. de uitgangspunten op het gebied van kosten en opbrengsten gedeeld, wordt stilgestaan bij een tweetal scenario's en worden tenslotte de kanttekeningen en risico's gedeeld.

Onderhoud Onderwijshuisvesting

Met ingang van 2023 is deze reserve van toepassing. Bij raadsbesluit van 4 oktober 2018 is besloten de betreffende vrijvallende kapitaallasten vanaf 2023 toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting. Met ingang van 2022 wordt jaarlijks een bedrag geraamd in de begroting. Voor zover dit bedrag niet wordt uitgegeven wordt dit toegevoegd aan de reserve Onderwijshuisvesting.

Voorzieningen

Woerden kent drie voorzieningen, nl. voorziening Afvalstoffenheffing, voorziening Riolering en een voorziening Pensioen (oud)wethouders.

De voorzieningen Afvalstoffenheffing en Riolering zijn voorzieningen ter egalisering van kosten. De voorziening Pensioen (oud)wethouders is een voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's.

Pensioen (oud)wethouders

Bedragen worden uit deze voorziening onttrokken als de betreffende personen de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Tevens worden ontvangen overhevelingsbedragen toegevoegd en worden toekomstige pensioenaanspraken verwerkt.

afvalstoffenheffing

Doel : gelijkmatige heffing afvalstoffen d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op de reiniging/afvalstoffen.

Riolering

Doel: gelijkmatige heffing rioolrechten d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op het begrotingsonderdeel riolering.

Rentepercentages

Het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden (de zgn. omslagrente) bedraagt 2. Het rentepercentage Grondexploitatie bedraagt 1,53.

Rentetoerekening:

Aan de volgende reserves wordt direct rente toegevoegd. Dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut. Dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut.

Het rentepercentage toe te rekenen aan deze reserves ligt lager dan de het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden, welke onttrokken wordt aan deze reserves. Op termijn betekent dit een tekort op de dekkingsreserves.

Om dit te voorkomen wordt het verschil toegevoegd aan deze dekkingsreserves, zie ook notitie Financiële Sturing.

OVERZICHT VAN RESERVES

Raadsbesluiten t/m juni 2019

begroting 2020

begroting 2021

Naam reserve	saldo 1-1-2019 op grond van jaarrekening 2018 excl. resultaatbest	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente 2019	overige vermeerde- ringen incl. Jaarrek. 2018	verminde- ringen 2019	saldo eind dienstjaar 31-12-2019	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2020	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12- 2021
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid													
Organisatieontwikkeling	0		2.800.000	764.000	2.036.000			515.000	1.521.000			225.000	1.296.000
Werkloosheidswet 3e jaar	0		36.821		36.821				36.821				36.821
<i>Subtotaal</i>	0	0	2.836.821	764.000	2.072.821	0	0	515.000	1.557.821	0	0	225.000	1.332.821
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer													
kapitaallasten maatschappelijk nut	16.877.703	353.472	3.402.782	1.012.180	19.621.777	392.436		859.822	19.154.391	383.088		832.074	18.705.404
Groenfonds	630.786			7.843	622.943			8.047	614.896			8.047	606.849
Infrastructurele werken	27.900		558.000		585.900				585.900				585.900
Grote infrastructuurle werken	2.131.716				2.131.716		750.000		2.881.716		1.000.000		3.881.716
Openbare ruimte lbor	265.986				265.986				265.986				265.986
<i>Subtotaal</i>	19.934.091	353.472	3.960.782	1.020.023	23.228.322	392.436	750.000	867.869	23.502.889	383.088	1.000.000	840.121	24.045.856
3. Sociaal Domein													
Sociaal Domein	4.912.798			4.912.798	0				0				0
<i>Subtotaal</i>	4.912.798	0	0	4.912.798	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu													
Woerden 650 jaar stad	15.000		24.167		39.167		24.167		63.334		24.167		87.501
<i>Subtotaal</i>	15.000	0	24.167	0	39.167	0	24.167	0	63.334	0	24.167	0	87.501
5. Sport en Onderwijs													
Onderwijskansenbeleid	37.974				37.974				37.974				37.974
Onderwijshuisvesting													
Inventaris zwembaden	303.722				303.722				303.722				303.722
<i>Subtotaal</i>	341.696	0	0	0	341.696	0	0	0	341.696	0	0	0	341.696
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen													
Gebiedsfonds Middelland	0		500.000		500.000				500.000				500.000
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	2.401.119		232.916		2.634.035			670.381	1.963.654		527.608		2.491.262

<i>Subtotaal</i>	2.401.119	0	732.916	0	3.134.035	0	0	670.381	2.463.654	0	527.608	0	2.991.262
<i>7. Algemene inkomsten</i>													
Algemene reserve	27.336.310		5.141.635	7.187.238	25.290.707		235.702	250.000	25.276.409		242.773	100.000	25.419.182
Algemene reserve grondbedrijf	6.239.890		2.302.207	4.727.885	3.814.212				3.814.212				3.814.212
Dekking kapitaallasten economisch nut	7.112.281	112.970		531.420	6.693.831	133.877		348.738	6.478.970	129.579		379.692	6.228.857
<i>Subtotaal</i>	40.688.481	112.970	7.443.842	12.446.543	35.798.750	133.877	235.702	598.738	35.569.591	129.579	242.773	479.692	35.462.251
Totaal reserves	68.293.185	466.442	14.998.528	19.143.364	64.614.791	526.312	1.009.869	2.651.988	63.498.984	512.667	1.794.548	1.544.813	64.261.386

OVERZICHT VAN RESERVES

begroting 2022

begroting 2023

begroting 2024

Naam reserve	vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2022	vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2023	vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2024
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid												
Organisatieontwikkeling				1.296.000				1.296.000				1.296.000
Werkloosheidswet 3e jaar				36.821				36.821				36.821
Subtotaal	0	0	0	1.332.821	0	0	0	1.332.821	0	0	0	1.332.821
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer												
kapitaallasten maatschappelijk nut	374.108	0	854.963	18.224.549	364.491	0	1.173.174	17.415.866	348.317		1.156.187	16.607.997
Groenfonds			8.047	598.802			8.047	590.755			8.047	582.708
Infrastructurale werken				585.900				585.900				585.900
Grote infrastructurale werken		1.000.000		4.881.716				4.881.716				4.881.716
Openbare ruimte lbor				265.986				265.986				265.986
Subtotaal	374.108	1.000.000	863.010	24.556.954	364.491	0	1.181.221	23.740.224	348.317	0	1.164.234	22.924.307
3. Sociaal Domein												
Sociaal Domein				0				0				0
Subtotaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu												
Woerden 650 jaar stad		2.500		90.001				90.001				90.001
Subtotaal	0	2.500	0	90.001	0	0	0	90.001	0	0	0	90.001
5. Sport en Onderwijs												
Onderwijskansenbeleid				37.974				37.974				37.974
Onderwijshuisvesting				0		54.460		54.460		55.554		110.014
Inventaris zwembaden				303.722				303.722				303.722
Subtotaal	0	0	0	341.696	0	54.460	0	396.156	0	55.554	0	451.710
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen												
Gebiedsfonds Middelland				500.000				500.000				500.000

Onderhoud gemeentelijk vastgoed			1.309.798	1.181.464		153.615		1.335.079				1.335.079
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.309.798</i>	<i>1.681.464</i>	<i>0</i>	<i>153.615</i>	<i>0</i>	<i>1.835.079</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.835.079</i>
<i>7. Algemene inkomsten</i>												
Algemene reserve		250.056		25.669.238		257.557		25.926.795		265.284	0	26.192.079
Algemene reserve grondbedrijf				3.814.212				3.814.212				3.814.212
Dekking kapitaallasten economisch nut	124.577		376.823	5.976.611	119.532		373.955	5.722.189	114.444		371.087	5.465.545
<i>Subtotaal</i>	<i>124.577</i>	<i>250.056</i>	<i>376.823</i>	<i>35.460.061</i>	<i>119.532</i>	<i>257.557</i>	<i>373.955</i>	<i>35.463.195</i>	<i>114.444</i>	<i>265.284</i>	<i>371.087</i>	<i>35.471.836</i>
Totaal reserves	498.685	1.252.556	2.549.631	63.462.996	484.023	465.632	1.555.176	62.857.476	462.761	320.838	1.535.321	62.105.754

OVERZICHT VAN VOORZIENINGEN

Naam voorziening	saldo 1-1-2019 op grond van jaarrekening 2018 excl. resultaatbest	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente 2019	overige vermeerde- ringen incl. Jaarrek. 2018	verminde- ringen 2019	saldo eind dienstjaar 31-12-2019	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2020	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12- 2021
Voorzieningen													
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>													
Pensioen (oud)wethouders	3.538.957		72.260	170.095	3.441.122		72.260	150.088	3.363.294		72.260	150.088	3.285.466
<i>Subtotaal</i>	<i>3.538.957</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>170.095</i>	<i>3.441.122</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>150.088</i>	<i>3.363.294</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>150.088</i>	<i>3.285.466</i>
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>													
Afvalstoffen	1.355.761			383.022	972.739			287.660	685.079			178.305	506.774
Riolering	2.632.864			42.286	2.590.578			13.641	2.576.937			84.228	2.492.709
<i>Subtotaal</i>	<i>3.988.625</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>425.308</i>	<i>3.563.317</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>301.301</i>	<i>3.262.016</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>262.533</i>	<i>2.999.483</i>
Totaal voorzieningen	7.527.582	0	72.260	595.403	7.004.439	0	72.260	451.389	6.625.310	0	72.260	412.621	6.284.949
Verliesvoorziening													
Defensie-eiland	16.859.243				16.859.243			16.859.243	0				0
TOTAAL rubriek E	16.859.243	0	0	0	16.859.243	0	0	16.859.243	0	0	0	0	0
GENERAAL-TOTAAL	92.680.009	466.442	15.070.788	19.738.767	88.478.472	526.312	1.082.129	19.962.620	70.124.294	512.667	1.866.808	1.957.434	70.546.335

OVERZICHT VAN VOORZIENINGEN

Naam voorziening	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2022	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2023	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2024
Voorzieningen												
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>												
Pensioen (oud)wethouders		72.260	150.088	3.207.638		72.260	150.088	3.129.810		72.260	150.088	3.051.982
<i>Subtotaal</i>	0	72.260	150.088	3.207.638	0	72.260	150.088	3.129.810	0	72.260	150.088	3.051.982
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>												
Afvalstoffen		23.248		530.022		22.838		552.860			984	551.875
Riolering			28.615	2.464.094		107.505		2.571.599		199.071		2.770.670
<i>Subtotaal</i>	0	23.248	28.615	2.994.116	0	130.343	0	3.124.459	0	199.071	984	3.322.546
Totaal voorzieningen	0	95.508	178.703	6.201.754	0	202.603	150.088	6.254.269	0	271.331	151.072	6.374.527
Verliesvoorziening												
Defensie-eiland				0				0				0
TOTAAL rubriek E	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENERAAL-TOTAAL	498.685	1.348.064	2.728.334	69.664.750	484.023	668.235	1.705.264	69.111.744	462.761	592.169	1.686.393	68.480.281

Bijlage 4 Incidentele baten en lasten

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV. NB. Conform onze financiële verordening worden alleen incidentele lasten en baten afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht opgenomen met bedragen van € 50.000 en hoger. Bedragen beneden dit normbedrag worden als een totaalbedrag per programma opgenomen. Incidentele lasten en baten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. In de toelichting op de BBV staat als hulpmiddel dat voor het bepalen van een nadere invulling van het begrip "incidenteel" gedacht kan worden aan lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De scheidslijn tussen drie en langer is zoals gezegd een hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel; de soort of eigenschap van een begrotingspost van het taakveld gaat altijd boven dit hulpmiddel, bijv. bij verkoop van gemeentelijke eigendommen is er altijd sprake van een incidentele opbrengst. Ondanks het feit dat een dergelijke opbrengst mogelijk langer dan drie jaar geraamd kan worden.

	2020	2021	2022	2023
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer				
3. Sociaal domein				
Statushouders	€ 60.250	€ 0	€ 0	€ 0
4. Cultuur, economie en milieu				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
7. Algemene inkomsten				
Overhead				
salarissen business case	€ 50.000	€ 0	€ 0	€ 0
uitvoeringscapaciteit bestuursopdracht	€ 200.000	€ 100.000	€ 0	€ 0
software, vervanging en onderhoud business case	€ 115.000	€ 0	€ 0	€ 0
extern (tijdelijk) personeel business case	€ 100.000	€ 100.000	€ 0	€ 0
Groene hart academie business case	€ 50.000	€ 25.000	€ 0	€ 0
Incidentele lasten < 50.000	€ 80.305	€ 52.801	€ 50.547	€ 8.047
Totaal incidentele lasten	€ 655.555	€ 277.801	€ 50.547	€ 8.047
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, economie en milieu				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
7. Algemene inkomsten				
Incidentele baten < 50.000	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360
Totaal incidentele baten	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360
Saldo lasten minus baten	€ 635.195	€ 257.441	€ 30.187	-€ 12.313

Toelichting per post

Lasten

Reserve grote infrastructurele werken: bedragen zijn conform de begroting.

Statushouders: bedrag is gebaseerd op de meicirculaire Algemene uitkering gemeentefonds

Reserve Onderwijshuisvesting: bij raadsbesluit van 4 oktober 2018 is een besluit genomen over de Toekomstige Organisatie en Financiering Onderwijshuisvesting (HEVO-traject)

Reserve Onderhoud gemeentelijk vastgoed: opgenomen bedrag betreft het voordelige verschil tussen Begrotingsraming en beschikbaar budget. Dit verschilt per jaar afhankelijk van het uit te voeren onderhoud gebaseerd op het MeerjarenOnderhoudsPlan.

Overhead: bedragen zijn gebaseerd op het raadsbesluit van 21 maart 2019 inzake de bestuursopdracht.

Baten

Reserve Organisatieontwikkeling: bij raadsbesluit van 21 maart 2019 is besloten tot onttrekkingen aan de reserve Organisatieontwikkeling ten behoeve van de bestuursopdracht.

Algemene reserve (HNW): onttrekkingen zijn gebaseerd op raadsbesluit van 23 juni 2016 inzake de invoering van Het Nieuwe Werken.

Reserve Onderhoud gemeentelijk vastgoed: opgenomen bedrag betreft het nadelige verschil tussen begrotingsraming en beschikbaar budget. Dit verschilt per jaar afhankelijk van het uit te voeren onderhoud gebaseerd op het MeerjarenOnderhoudsPlan.

Toevoegingen aan reserves	2020	2021	2022	2023
Structurele toevoegingen:				
reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	€ 392.436	€ 383.088	€ 374.108	364.491
reserve dekking kapitaallasten economisch nut	€ 133.877	€ 129.579	€ 124.577	119.532
algemene reserve (a.g.v. verkoop Carrosserieweg 1)	€ 235.702	€ 242.773	€ 250.056	257.557
reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	€ 0	€ 527.608	€ 0	153.615
reserve onderwijshuisvesting	€ 0	€ 0	€ 0	54.460
Incidentele toevoegingen	€ 774.166	€ 1.024.167	€ 1.002.500	€ 0
Totaal toevoegingen	€ 1.536.181	€ 2.307.215	€ 1.751.241	949.655

Onttrekkingen aan reserves	2020	2021	2022	2023
Structurele onttrekkingen:				
reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	€ 859.822	€ 832.074	€ 854.963	1.173.174
reserve dekking kapitaallasten economisch nut	€ 348.738	€ 379.692	€ 376.823	373.955
reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	€ 670.381	€ 0	€ 1.309.798	0
Incidentele onttrekkingen	€ 773.047	€ 333.047	€ 8.047	€ 8.047
Totaal onttrekkingen	€ 2.651.988	€ 1.544.813	€ 2.549.631	1.555.176

Structurele saldi	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo	-€ 1.940.365	-€ 2.309.371	-€ 2.193.167	-602.537
Af:				
Incidentele baten	-€ 20.360	-€ 20.360	-€ 20.360	-€ 20.360
Incidentele onttrekkingen reserves	-€ 773.047	-€ 333.047	-€ 8.047	-€ 8.047
Bij:				
Incidentele lasten	€ 655.555	€ 277.801	€ 50.547	€ 8.047
Incidentele toevoegingen reserves	€ 774.166	€ 1.024.167	€ 1.002.500	€ 0
Structureel saldo	-€ 1.304.051	-€ 1.360.810	-€ 1.168.527	-€ 622.897

Bijlage 5 EMU-saldo

Omschrijving	2019 x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	2020 x € 1000,- Volgens begroting 2020	2021 x € 1000,- Volgens meerjarenr aming in begroting 2020	2022 x € 1000,- Volgens meerjarenr aming in begroting 2020	2023 x € 1000,- Volgens meerjarenr aming in begroting 2020
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c) (is cash-flow)	8.764	-3.056	-1.547	-2.992	-1.208
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	7.587	9.695	10.843	11.496	12.297
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	72	-229	-191	67	130
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	50.228	19.899	17.584	23.592	11.564
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4					
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord					
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	8.533	13.555	9.280	4.911	4.580
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	9.822	15.032	6.012	5.000	4.636
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen		150	150	150	150
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten					
Berekend EMU-saldo	-32.516	-12.162	-11.897	-15.082	-439
	Een negatief saldo betekent een tekort.				

Bijlage 6 Balans

Activa (bedragen * € 1000)	rekening 2018	Begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Vaste activa						
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	5	0	0	0	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>						
- investeringen met een economisch nut	160.054	206.786	193.809	206.552	224.040	226.111
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	64.098	48.000	71.385	68.835	65.835	63.035
<i>Totaal Materiële vaste activa</i>	224.152	254.786	265.194	275.387	289.875	289.146
<u>Financiële vaste activa</u>						
- Deelnemingen	352	352	352	352	352	352
- Overige langlopende geldleningen	3.235	2.692	2.488	2.285	2.081	2.078
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	3.587	3.044	2.840	2.637	2.433	2.430
Totaal vaste activa	227.744	257.830	268.034	278.024	292.308	291.576
Vlottende activa						
<i>Totaal voorraden (incl.verliesvoorziening)</i>	-10.008	-9.016	-4.613	669	1.471	3.318
<i>Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>	19.190	15.000	15.000	15.731	16.000	16.000
<i>Liquide middelen (Kas-, bank- en giroaldi)</i>	550	0	250	250	101	0
<i>Totaal Overlopende activa</i>	3.657	2.000	2.500	2.000	2.000	2.000
Totaal vlottende middelen	13.389	7.984	13.137	18.650	19.572	21.318
Totaal Activa	241.133	265.814	281.171	296.674	311.880	312.894

Passiva	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Vaste passiva						
<i>Totaal eigen vermogen</i>	71.118	64.615	63.500	64.260	63.463	62.857
<i>Totaal Voorzieningen</i>	8.587	7.004	6.625	6.285	6.202	6.255
<i>Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</i>	142.902	146.826	180.457	195.729	210.815	211.930
Totaal vaste passiva	222.607	218.445	250.582	266.274	280.480	281.042
Vlottende passiva						
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</u>						
- Kasgeld	0	10.102	10.500	10.500	10.500	10.500
- Overige schulden	9.901	11.500	11.089	11.000	11.000	11.000
<i>Totaal Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</i>	9.901	21.602	21.589	21.500	21.500	21.500
<i>Liquide middelen (Kas-, bank- en giroaldi)</i>	0	1.500	0	0	1.000	1.452
<i>Overlopende passiva</i>	8.625	8.600	9.000	8.900	8.900	8.900
Totaal vlottende passiva	18.526	31.702	30.589	30.400	31.400	31.852
Totaal Passiva	241.133	250.147	281.171	296.674	311.880	312.894

Bijlage 7 Bijdrage gemeente Oudewater

Omschrijving	Bedrag
Te ontvangen van de gemeente Oudewater:	
Bijdrage op basis van de DVO	4.745.269
Extra uren Juridische zaken	33.300
Aansturing BOA cluster	15.000
Extra personeel Afval en Reiniging	12.000
Extra bijdrage Sociaal Domein	106.000
Bijdrage aan Concerncontroller	18.867
Bijdrage Milieu en Energie	19.745
Extra formatie Ruimtelijke plannen	59.690
Totaal te ontvangen van de gemeente Oudewater	5.009.871

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Oudewater:	
Bijdrage team Oudewater	120.000
Bijdrage in Griffiekosten Oudewater	18.000
Totaal te betalen aan de gemeente Oudewater	138.000